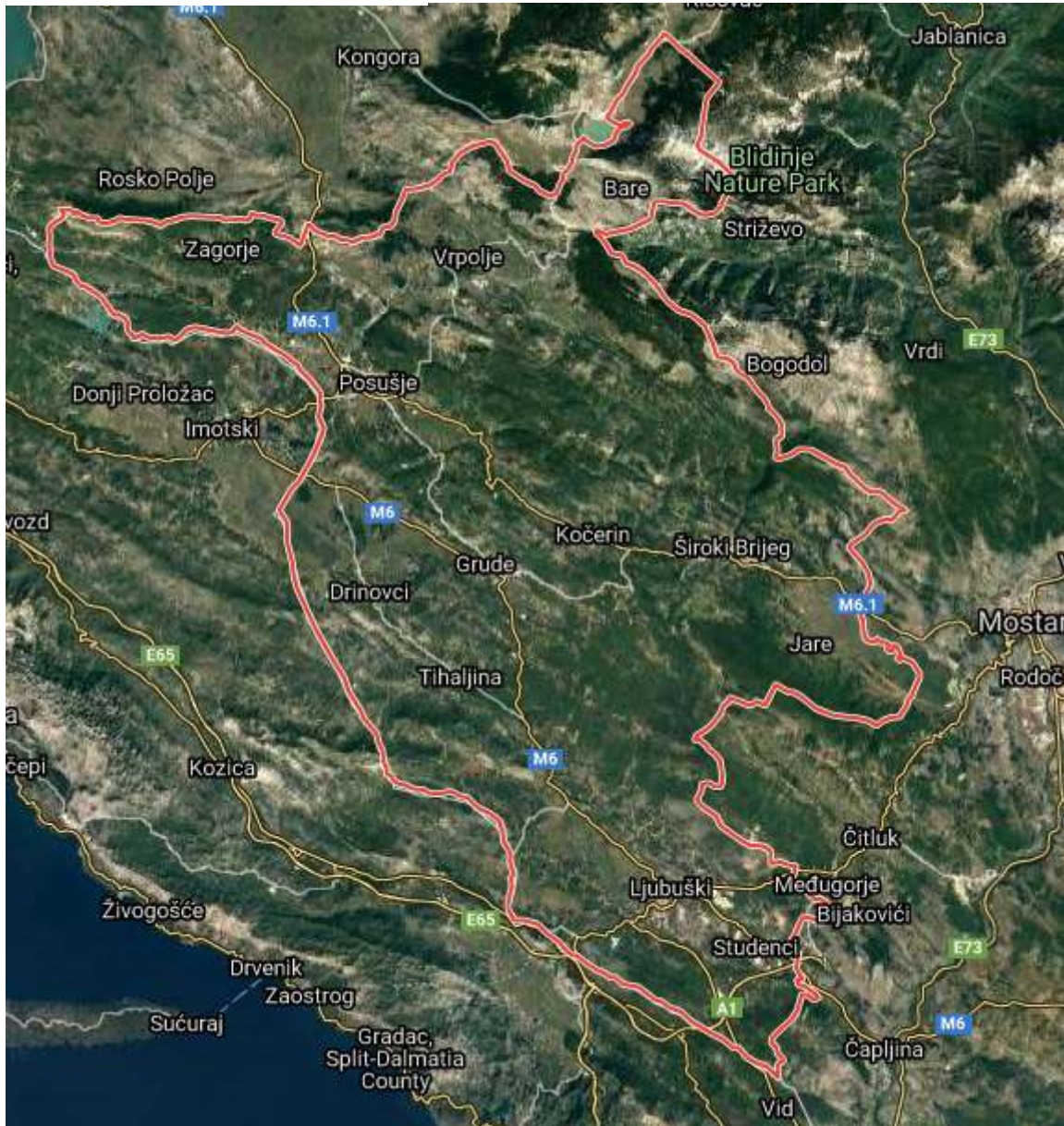

Tehnozaštita

Tehnozaštita d. o. o. Mostar

BiH – 88000 Mostar, Biskupa Čule bb/1. kat (Spajalica)
Tel.: 036 326 558; 326 340, Fax: 334 710;
E-mail: info@tehnoszastita.ba
JIB: 4227814210005; PDV broj: 227814210005;
MBS: 58-01-0133-13 (Općinski sud Mostar)

**PROCJENA UGROŽENOSTI OD POŽARA
ŽUPANIJE ZAPADNOHERCEGOVAČKE**

PROCJENA UGROŽENOSTI OD POŽARA ŽZH

PROCJENA UGROŽENOSTI OD POŽARA ŽZH

NARUČITELJ: UPRAVA CIVILNE ZAŠTITE
ŽUPANIJE ZAPADNOHERCEGOVAČKE
dr. Franje Tuđmana 85,
Grude

IZVRŠITELJ: „TEHNOZAŠTITA“ d. o. o. MOSTAR
Biskupa Čule bb/1. kat (Spjalica)
Mostar

PROJEKT: PROCJENA UGROŽENOSTI OD POŽARA
ŽUPANIJE ZAPADNOHERCEGOVAČKE

UGOVOR: Broj: 14-01-14-207-6/20 od 20. listopada 2020.

PROCJENA UGROŽENOSTI OD POŽARA ŽZH

ODLUKA O DONOŠENJU PROCJENE UGROŽENOSTI OD POŽARA ŽZH

Na temelju članka 19. stavka (2) Zakona o Vladi Županije Zapadnohercegovačke („Narodne novine Županije Zapadnohercegovačke“, broj: 10/04), članka 14. stavka (1) točke 3) Zakona o zaštiti od požara i vatrogastvu („Službene novine Federacije BiH“, broj: 64/09) i Odluke o donošenju Programa rada za izradu procjene ugroženosti od požara i plana zaštite od požara Županije Zapadnohercegovačke („Narodne novine Županije Zapadnohercegovačke“, broj: 24/20), Vlada Županije Zapadnohercegovačke na 81. sjednici održanoj 9. veljače 2021. godine, donijela je

ODLUKU O DONOŠENJU PROCJENE UGROŽENOSTI OD POŽARA ŽUPANIJE ZAPADNOHERCEGOVAČKE

Članak 1. (Predmet Odluke)

Ovom Odlukom donosi se Procjena ugroženosti od požara Županije Zapadnohercegovačke.

Članak 2. (Sastavni dio Odluke)

Procjena ugroženosti od požara Županije Zapadnohercegovačke iz članka 1. ove Odluke, sastavni je dio ove Odluke.

Članak 3. (Prestanak važenja prethodne Odluke)

Stupanjem na snagu ove Odluke prestaje važiti Odluka o donošenju Procjene ugroženosti od požara Županije Zapadnohercegovačke („Narodne novine Županije Zapadnohercegovačke“, broj: 16/17).

Članak 4. (Stupanje na snagu)

Ova Odluka stupa na snagu narednog dana o dana objave u „Narodnim novinama Županije Zapadnohercegovačke“.

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
ŽUPANIJA ZAPADNOHERCEGOVAČKA
-VLADA-
Broj: 01-88-1/21-81
Široki Brijeg, 9. veljače 2021.

Predsjednik
Zdenko Čosić

PROCJENA UGROŽENOSTI OD POŽARA ŽZH

PROCJENA UGROŽENOSTI OD POŽARA ŽZH

PROCJENA UGROŽENOSTI OD POŽARA ŽZH

Na temelju Programa rada za izradu Procjene ugroženosti od požara i Plana zaštite od požara Županije Zapadnohercegovačke (u daljnjem tekstu: ŽZH), koji je sačinjen na temelju Metodologije za izradu procjene ugroženosti od požara ("Službene novine Federacije BiH", broj: 8/11) (u daljnjem tekstu: Metodologija za izradu procjene ugroženosti od požara) i Uredbe o sadržaju i načinu izrade planova zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća i planova zaštite od požara ("Službene novine Federacije BiH", broj: 8/11), te temeljem Rješenja o imenovanju članova radne skupine za izradu Procjene ugroženosti od požara i Plana zaštite od požara ŽZH, broj: 14-01-44-25-14/20 od 13. listopada 2020. godine, u izradi procjene su sudjelovali:

Zaposlenici poduzeća „Tehnozaštita“ d. o. o. Mostar:

1. Marin Udovičić, mag.stroj. voditelj izrade procjene
2. Zdravko Džeba, d.i.s. suradnik
3. mr.sc.Radoslav Udovičić, d.i.g. suradnik
4. Amar Kevelj, mr.el. suradnik
5. Selma Mrgan, d.i.g. suradnik
6. Damir Ćorić, e.t. suradnik

Radna skupina koju je Rješenjem imenovala Uprava civilne zaštite Županije Zapadnohercegovačke:

1. dr.sc. Drago Martinović – Uprava civilne zaštite Županije Zapadnohercegovačke
2. Zoran Polunić – Uprava civilne zaštite Županije Zapadnohercegovačke
3. Srećko Vukojević – Uprava civilne zaštite Županije Zapadnohercegovačke
4. Mile Ivanković – Uprava civilne zaštite Županije Zapadnohercegovačke
5. Mladen Bošnjak – Uprava civilne zaštite Županije Zapadnohercegovačke
6. Anamaria Begić – Uprava civilne zaštite Županije Zapadnohercegovačke
7. Petar Penava – Ministarstvo prostornog uređenja, graditeljstva i zaštite okoliša
8. Lenka Šimić – Ministarstvo zdravstva, rada i socijalne skrbi
9. Mario Škegro – Ministarstvo financija
10. Mate Lončar – Ministarstvo gospodarstva
11. Ivan Soldo – Zavod za poljoprivredu
12. Jadranka Karačić – Ministarstvo unutarnjih poslova i Županijski stožer civilne zaštite
13. Miro Marić – Ministarstvo obrazovanja, znanosti, kulture i športa
14. Ante Begić – Šumsko-gospodarsko društvo Županije Zapadnohercegovačke d. o. o.
15. Ivo Ćavar – Zavod za javno zdravstvo
16. Mario Bajto – Grad Ljubuški
17. Željko Vukoja – Grad Široki Brijeg
18. Ante Galić – Općina Grude
19. Ivan Miličević – Općina Posušje
20. Marijan Artuković – stručnjak iz područja zaštite od požara

PROCJENA UGROŽENOSTI OD POŽARA ŽZH

SADRŽAJ

1.	A) PRIKAZ POSTOJEĆEG STANJA	13
	UVOD	14
1.1.	Prirodna obilježja	18
1.1.1.	<i>Zemljopisni položaj</i>	18
1.1.2.	<i>Karakteristike reljefa</i>	20
1.1.3.	<i>Seizmološke karakteristike ŽZH</i>	21
1.1.4.	<i>Klimatske karakteristike</i>	22
1.2.	Ekonomska razvijenost ŽZH	26
1.3.	Broj stanovnika	28
1.3.1.	<i>Površina županije, općina i gradova i gustoća naseljenosti</i>	29
1.4.	Pregled naseljenih mjesta	30
1.4.1.	<i>Pregled naseljenih mjesta po općinama i gradovima</i>	30
1.5.	Gospodarski pokazatelji	34
1.6.	Pregled pravnih osoba u gospodarstvu u smislu povećane opasnosti za nastajanje i širenje požara i tehnoloških eksplozija	36
1.7.	Pregled gospodarskih zona po općinama/gradovima	41
1.8.	Promet i prometna infrastruktura ŽZH	42
1.8.1.	<i>Cestovni promet</i>	42
1.9.	Pregled turističkih naselja	45
1.9.1.	<i>Pregled kulturnih dobara (nacionalnih spomenika) po općinama/gradovima</i>	47
1.9.2.	<i>Zaštićena prirodna područja ŽZH</i>	48
1.10.	Pregled elektroenergetskih građevina za proizvodnju, prijenos i distribuciju električne energije	49
1.10.1.	<i>Proizvodnja električne energije</i>	49
1.10.2.	<i>Prijenos i opskrba električnom energijom</i>	49
1.11.	Pregled lokacija na kojima su uskladištene veće količine zapaljivih tekućina i plinova, eksplozivnih tvari i drugih opasnih tvari	53
1.12.	Pregled vatrogasnih domova i broja dragovoljnih i profesionalnih vatrogasnih postrojbi	55
1.12.1.	<i>Pregled materijalno-tehničkih sredstava koje posjeduju PVP i DVD</i>	56
1.13.	Pregled mjesta na kojima postoji stalno vatrogasno dežurstvo	60
1.14.	Pregled prirodnih crpilišta vode koji se mogu upotrebljavati za gašenje požara	61
1.15.	Pregled vanjske hidrantske mreže i pregled naselja i dijelova naselja u kojima je izvedena vanjska hidrantska mreža	63
1.16.	Pregled građevina u kojima stalno ili povremeno boravi veći broj osoba	65
1.16.1.	<i>Predškolske ustanove</i>	65
1.16.2.	<i>Osnovnoškolske ustanove</i>	66
1.16.3.	<i>Srednjoškolske i visokoškolske ustanove</i>	67
1.16.4.	<i>Zdravstvene ustanove</i>	67
1.16.5.	<i>Objekti namijenjeni za sport i kulturu</i>	68
1.16.6.	<i>Ostale građevine u kojima stalno ili povremeno boravi veći broj osoba</i>	69
1.17.	Pregled lokacija i građevina u kojima se obavlja utovar i istovar zapaljivih tekućina, plinova i drugih opasnih materija	70
1.18.	Stanje poljoprivrednog i šumskog zemljišta	72
1.18.1.	<i>Pregled poljoprivrednih površina po katastarskim kulturama i klasama</i>	72
1.18.2.	<i>Pregled šuma po vrstama i stupnju ugroženosti od požara, kategorija šuma i stanje površina</i>	74
1.19.	Pregled naselja, kvartova, ulica ili značajnih građevina koje su nepristupačne za prilaz vatrogasnim vozilima	79

PROCJENA UGROŽENOSTI OD POŽARA ŽZH

1.20.	Pregled naselja, kvartova, ulica ili značajnih građevina u kojima nema dovoljno sredstava za gašenje požara	79
1.21.	Pregled sustava telefonske i radio-veze upotrebljivih prilikom gašenja požara	79
1.22.	Pregled operativnih centara civilne zaštite i profesionalnih vatrogasnih postrojbi koji se koriste u slučaju dojave nastanka požara	80
1.23.	Podaci o broju i vrsti požara u protekle tri godine	81
2.	B) STRUČNA OBRADA PODATAKA	83
2.1.	Izgrađenost i povezanost naselja, gradova, zona, te šumskih površina glede uvjeta za širenje požara	84
2.2.	Izgrađenost prometnica za akciju gašenja požara	85
2.3.	Učinkovitost izgrađene hidrantske mreže za gašenje požara	86
2.4.	Opasnost od nastajanja požara u građevinama gdje boravi veći broj osoba, industrijskim, skladišnim i drugim opasnim građevinama i lokacijama, odnosno zonama	87
2.5.	Opasnost od nastajanja požara u određenim šumskim i poljoprivrednim područjima	88
2.6.	Opasnost pri transportu i prijevozu opasnih tvari i određivanje područja na kojima se takva opasnost očekuje	89
2.6.1	<i>Vrste opasnih tvari i načini ugrožavanja</i>	89
2.6.2	<i>Područja djelovanja vatrogasnih postrojbi u slučaju akcidenata s opasnim tvarima</i>	89
2.7.	Opasnost na instalacijama za proizvodnju i distribuciju električne energije	89
2.7.1.	<i>Distribucija električne energije</i>	89
2.7.2	<i>Elektroenergetski sustav u ŽZH</i>	91
2.8.	Opasnost koja proizlazi iz dotrajalosti građevina, tehnologija ili instalacija za razvod energenata	91
2.9.	Opasnost iz razloga neizgrađenosti cesta ili njihove nedovoljne širine za gašenje požara vatrogasnim vozilima	92
2.10.	Funkcionalnost sustava veza za opažanje i gašenje požara	93
2.10.1	<i>Opis stanja</i>	93
2.10.2	<i>Uzbunjivanje u slučaju požara na otvorenom prostoru ili u slučaju prometne nesreće</i>	93
2.10.3	<i>Način uključivanja snaga zaštite i spašavanja</i>	95
2.11.	Brojnost i osposobljenost pučanstva za gašenje požara	97
2.12.	Prijevoz snaga za gašenje požara	97
2.13.	Djelotvornost zdravstvene zaštite i prehrane gasitelja na većim požarima	97
2.14.	Broj profesionalnih i dragovoljnih vatrogasnih postrojbi	98
3.	C) PRIJEDLOG ORGANIZACIJSKIH I TEHNIČKIH MJERA	99
3.1.	Organizacijske mjere	100
3.1.1.	<i>Ustroj vatrogasnih snaga</i>	100
3.1.2.	<i>Osposobljavanje i usavršavanje profesionalnih i dragovoljnih vatrogasaca</i>	100
3.1.3.	<i>Vođenje evidencije</i>	100
3.2.	Tehničke mjere	101
3.2.1	<i>Vatrogasna oprema i tehnika</i>	101
3.2.2.	<i>Sredstva veze, javljanja i uzbunjivanja</i>	101
3.3.	<i>Mjere u pravnim osobama</i>	101
3.4.	Urbanističke mjere	102
3.5.	Mjere zaštite posebno ugroženih građevina i prostora	102
3.5.1.	<i>Industrijske građevine</i>	102
3.5.2.	<i>Skladišta</i>	102
3.5.3.	<i>Građevine za javnu uporabu</i>	102
3.5.4.	<i>Mjere zaštite od požara na građevinama za proizvodnju i prijenos električne energije</i>	103

PROCJENA UGROŽENOSTI OD POŽARA ŽZH

3.5.5.	<i>Gromobranske instalacije</i>	103
3.6.	Mjere vezane uz količinu i potrebni tlak vode za gašenje	103
3.7.	Mjere u vezi s loženjem vatre i spaljivanjem korova i otpada na otvorenom prostoru	104
3.7.1.	<i>Odgovornost za provedbu mjera zaštite šuma utvrđene Planom zaštite šuma od požara ŽZH</i>	104
4.	D) PROCJENA UGROŽENOSTI OD POŽARA OPĆINA/GRADOVA	105
5.	E) ZAKLJUČAK	106
6.	F) GRAFIČKI PRILOZI	108

A) PRIKAZ POSTOJEĆEG STANJA

UVOD

Opće odredbe

Metodologijom za izradu procjene ugroženosti od požara ("Službene novine F BiH", broj: 8/11) (u daljnjem tekstu: Metodologija za izradu procjene ugroženosti od požara), a u skladu sa Zakonom o zaštiti od požara i vatrogastvu ("Službene novine F BiH", broj: 64/09), propisan je sadržaj i način izrade Procjene ugroženosti od požara ŽZH, kao i postupak usklađivanja, ažuriranja i čuvanja procjene ugroženosti od požara.

Procjena ugroženosti od požara, kao sastavni dio Procjene ugroženosti od prirodnih i drugih nesreća, predstavlja temeljni dokument za izradu Plana zaštite od požara Županije, koji su regulirani Uredbom o sadržaju i načinu izrade planova zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća i planova zaštite od požara ("Službene novine F BiH", broj: 8/11).

Procjenjivanje ima za cilj da se analiziraju i procjene sva pitanja vezana za izradu plana zaštite od požara i to:

- rizici, odnosno uzroci koji mogu dovesti do nastanka požara na području ŽZH,
- posljedice koje mogu nastati po ljudstvo i materijalna dobra,
- utvrđivanje odgovarajuće organizacije zaštite od požara u cilju sprječavanja nastajanja požara, odnosno na spašavanju ljudi i materijalnih dobara,
- procjena potreba i mogućnosti u osiguranju ljudskih i materijalnih potencijala neophodnih za ostvarivanje procijenjene organiziranosti zaštite od požara i
- druga pitanja kojim se smanjuju rizici i uzroci nastajanja požara.

Procjena ugroženosti od požara izrađena je na temelju svih raspoloživih podataka o požarima koji su se u prethodnom periodu događali ili se mogu dogoditi na području ŽZH, s posljedicama koje su nastajale ili koje mogu nastati, znanstvenim, tehničkim ili drugim saznanjima i dostignućima i drugim stručnim podlogama koje su korištene za izradu Procjene ugroženosti od požara.

Temeljni elementi procjene ugroženosti od požara su:

- A) Prikaz postojećeg stanja;
- B) Stručna obrada podataka;
- C) Stručna mišljenja o postojećem stanju organiziranja zaštite od požara, organiziranja i stanja osposobljenosti profesionalnih i dobrovoljnih vatrogasnih postrojbi po općinama/gradovima, te općinskih odnosno gradskih službi civilne zaštite;
- D) Prijedlog tehničkih i organizacijskih mjera koje je potrebno provesti kako bi se opasnosti od nastajanja i širenja požara smanjila na najmanju moguću razinu;
- E) Zaključak i
- F) Grafički prilozi.

Usklađivanje Procjene ugroženosti od požara

Usklađivanje Procjene ugroženosti od požara vrši se u slučajevima ako su u procjeni ugroženosti više razine utvrđene određene obveze za niže razine vlasti i to na način što se procjena ugroženosti općina/gradova, usklađuje s procjenom ugroženosti Županije.

U cilju usklađivanja procjene, Uprava civilne zaštite Županije Zapadnohercegovačke (u daljnjem tekstu: Uprava civilne zaštite) dužna je izvod iz Procjene ugroženosti od požara Županije, u odnosu na pitanja koja se odnose na općine i gradove, dostaviti Službama civilne zaštite općina/gradova sukladno s točkom 21. Metodologije za izradu procjene ugroženosti od požara.

Ažuriranje Procjene ugroženosti od požara

Usvojena Procjena ugroženosti od požara podliježe obveznoj analizi najmanje jednom godišnje, pri čemu se ocjenjuje potreba njenog ažuriranja i dogradnje, a ako su na području za koje je donesena Procjena ugroženosti od požara nastupile određene promjene koje bitno utiču na promjenu procijenjenog stanja, ažuriranje se vrši odmah nakon saznanja za nastupanje tih promjena. Ažuriranje Procjene ugroženosti od požara vrši se na isti način i po postupku koji je predviđen za izradu i njenog donošenje po odredbama točaka od 12. do 20. Metodologije za izradu procjene ugroženosti od požara.

Čuvanje Procjene ugroženosti od požara

Procjena ugroženosti od požara čuva se kao poseban dokument uz Plan zaštite od požara i plan zaštite i spašavanja i to u sljedećim tijelima:

- a) za Županiju - u Upravi civilne zaštite;
- b) za grad/općinu - u općinskoj, odnosno gradskoj službi civilne zaštite i vatrogastva

ZAKONI KORIŠTENI PRI IZRADI PROCJENE UGROŽENOSTI OD POŽARA ŽZH

- 1) Zakon o zaštiti od požara i vatrogastvu („Službene novine F BiH“, broj: 64/09);
- 2) Zakon o šumama Županije Zapadnohercegovačke („Narodne novine ŽZH“, broj: 8/13, 11/17 i 6/20).
- 3) Zakon o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća („Narodne novine ŽZH“, br:23/20).

PRAVILNICI, UREDBE I OSTALI PROPISI

2010. godina

- 1) Program obuke uposlenika u pravnim osobama, državnim tijelima i drugim institucijama u oblasti zaštite od požara („Sl. novine F BiH“, broj: 59/10);
- 2) Pravilnik o mjerama zaštite od požara pri izvođenju radova zavarivanja, rezanja i lemljenja („Sl. novine F BiH“, broj: 65/10);

2011. godina

- 3) Uredba o pravilima službe za profesionalne i dragovoljne vatrogasne postrojbe i vatrogasne postrojbe pravnih osoba („Sl. novine F BiH“, broj: 8/11);
- 4) Uredbu o sadržaju i načinu izrade planova zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća i planova zaštite od požara („Sl. novine F BiH“, broj: 8/11);
- 5) Uredba o uniformi, nazivima funkcija i funkcionalnim oznakama vatrogasaca u profesionalnim i dobrovoljnim vatrogasnim postrojbama, ovlaštenja starješina tih postrojbi, zaštitnoj i radnoj odjeći i opremi vatrogasaca („Sl. novine F BiH“, broj: 8/11);
- 6) Odluka o utvrđivanju radnih mjesta u profesionalnoj vatrogasnoj jedinici na kojima se staž osiguranja računa u uvećanom trajanju i načinu uplate doprinosa za staž osiguranja u uvećanom trajanju („Sl. novine F BiH“, broj: 8/11);
- 7) Metodologija za izradu procjene ugroženosti od požara („Sl. novine F BiH“, broj: 8/11);
- 8) Pravilnik o tehničkim normativima za zaštitu skladišta od požara i eksplozija („Sl. novine F BiH“, broj: 23/11);
- 9) Pravilnik o odabiru i održavanju aparata za gašenje početnog požara koji se mogu stavljati u promet s jamstvenim rokom i servisnim rokom („Sl. novine F BiH“, broj: 46/11);
- 10) Pravilnik o tehničkim normativima za uređaje za automatsko zatvaranje vrata i klapni otpornih prema vatri („Sl. novine F BiH“, broj: 50/11);
- 11) Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja evidencije u vatrogasnim postrojbama („Sl. novine F BiH“, broj: 55/11);
- 12) Pravilnik o uvjetima, osnovama i kriterijima za razvrstavanje građevina u kategorije ugroženosti od požara („Sl. novine F BiH“, broj: 79/11);
- 13) Pravilnik za zaštitu visokih objekata od požara („Sl. novine F BiH“, broj: 81/11);
- 14) Pravilnik o zaštiti od požara građevina za javnu upotrebu („Sl. novine F BiH“, broj: 86/11);
- 15) Pravilnik o tehničkim normativima za vanjsku i unutrašnju hidrantsku mrežu za gašenje požara („Sl. novine F BiH“, broj: 87/11);

2012. godina

- 16) Pravilnik o tehničkim normativima za zaštitu od požara i eksplozije pri čišćenju posuda za zapaljive tekućine („Sl. novine F BiH“, broj: 6/12);
- 17) Pravilnik o tehničkim normativima za sustave za odvod dima i topline nastalih u požaru („Sl. novine F BiH“, broj: 11/12);
- 18) Pravilnik o tehničkim normativima za uređaje u kojima se nanose i suše premazana sredstva („Sl. novine F BiH“, broj: 20/12);
- 19) Pravilnik o uvjetima za vatrogasne pristupe i prolaze za stambene i druge zgrade i objekte i za sve prostore koji se smatraju građevinama („Sl. novine F BiH“, broj: 70/12);
- 20) Uredba o sadržaju, uvjetima, načinu i programu polaganja ispita u oblasti vatrogastva („Sl. novine F BiH“, broj: 93/12 i 105/14);
- 21) Pravilnik o minimumu tehničke opreme i sredstava i rok korištenja te opreme i sredstava za profesionalne i druge vatrogasne postrojbe („Sl. novine F BiH“, broj: 104/12);
- 22) Pravilnik o uvjetima koje moraju ispunjavati objekti za smještaj profesionalnih i dragovoljnih vatrogasnih postrojbi i vatrogasnih postrojbi pravnih osoba i minimum materijalno – tehničkih sredstava potrebitih za održavanje opreme i sredstava tih postrojbi („Sl. novine F BiH“, broj: 107/12);
- 23) Pravilnik o uvjetima za ispitivanje uvezenih uređaja za dojavu i gašenje požara („Sl. novine F BiH“, broj: 112/12);

2013. godina

- 24) Program polaganja ispita za protupožarnu zaštitu („Sl. novine F BiH“, broj: 67/13);
- 25) Pravilnik o kriterijima za kadrovske, tehničke i druge uvjete koje moraju ispunjavati pravne osobe registrirane za obavljanje poslova iz oblasti zaštite od požara („Sl. novine F BiH“, broj: 69/13);
- 26) Pravilnik o obujmu i postupku provjere i ispitivanja ispravnosti i funkcionalnosti ugrađenog sustava aktivne zaštite od požara, uvjetima koje moraju ispunjavati pravne osobe koje vrše poslove ispitivanja ispravnosti i funkcionalnosti, kao i programu i načinu polaganja stručnog ispita za obavljanje tih poslova („Sl. novine F BiH“, broj: 69/13);
- 27) Plan i program obuke za stručno osposobljavanje, uvježbavanje i kondicioniranje profesionalnih vatrogasaca („Sl. novine F BiH“, broj: 67/13);
- 28) Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja evidencije obveznika civilne zaštite („Sl. novine F BiH“, broj: 67/13);

2014. godina

- 29) Pravilnik o sadržaju i načinu obavljanja poslova inspeksijskog nadzora iz područja zaštite od požara iz nadležnosti Federalnog ministarstva unutarnjih poslova i županijskog ministarstva unutarnjih poslova („Sl. novine F BiH“, broj: 35/14);

2015. godina

- 30) Pravilnik o obliku i sadržaju službene iskaznice (legitimacije) profesionalnog vatrogasca („Sl. novine F BiH“, broj: 37/15);
- 31) Program obuke i osposobljavanja za dobrovoljne vatrogasce, kao i sadržaj i način polaganja stručnog ispita za dobrovoljne vatrogasce („Sl. novine F BiH“, broj: 37/15);
- 32) Uredba o tehničkim uvjetima koje mora zadovoljiti obrazovna ustanova u vezi sa školovanjem vatrogasaca u srednjim školama („Sl. novine F BiH“, broj: 78/15);

2016. godina

33) Pravilnik o sadržaju i načinu vršenja inspekcijskog nadzora iz područja zaštite od požara i vatrogastva iz nadležnosti federalne uprave civilne zaštite („Sl. novine F BiH“, broj: 22/16);

2017. godina

34) Odluka o uvjetima i načinu korištenja financijskih sredstava ostvarenih na temelju posebne naknade za zaštitu od požara i vatrogastvo ("Narodne novine Županije Zapadnohercegovačke", broj: 5/17)

1.1. Prirodna obilježja

1.1.1. Zemljopisni položaj

Županija Zapadnohercegovačka je utemeljena 1996. godine. Prostorno zauzima 1.362,20 km² ili 5,2% površine Federacije BiH.

Nalazi se u jugozapadnom dijelu Bosne i Hercegovine. Graniči s Republikom Hrvatskom na njenom jugozapadnom dijelu, s istoka graniči s Hercegovačko-neretvanskom županijom, a na sjeveru s Hercegbosanskom županijom. Županija se prostire od sjeverne strane planine Čvravnice pa sve do granice s Republikom Hrvatskom. Administrativno sjedište je u Širokom Brijegu. Pored gradova Ljubuški i Široki Brijeg, ŽZH obuhvaća i općine Grude i Posušje.

Što se prirodno-zemljopisnog obilježja tiče, ŽZH se nalazi na području kojega obilježavaju plodne doline, ali i visoki planinski masivi: Čvravnica, Čabulja, Zavelim, Lib i Kušanovac. Najviša među njima je Čvravnica s vrhom Pločno koji se nalazi na 2.228 m nadmorske visine. Područje Županije karakterizira i velika vertikalna raščlanjenost, obzirom da je riječ o području koji se nalazi na nadmorskim visinama koje se kreću u rasponu od 60 do čak 2.228 m. Sukladno tome, Županija pripada dvjema zemljopisnim cjelinama, a riječ je o Niskoj Hercegovini i Visokoj Hercegovini.

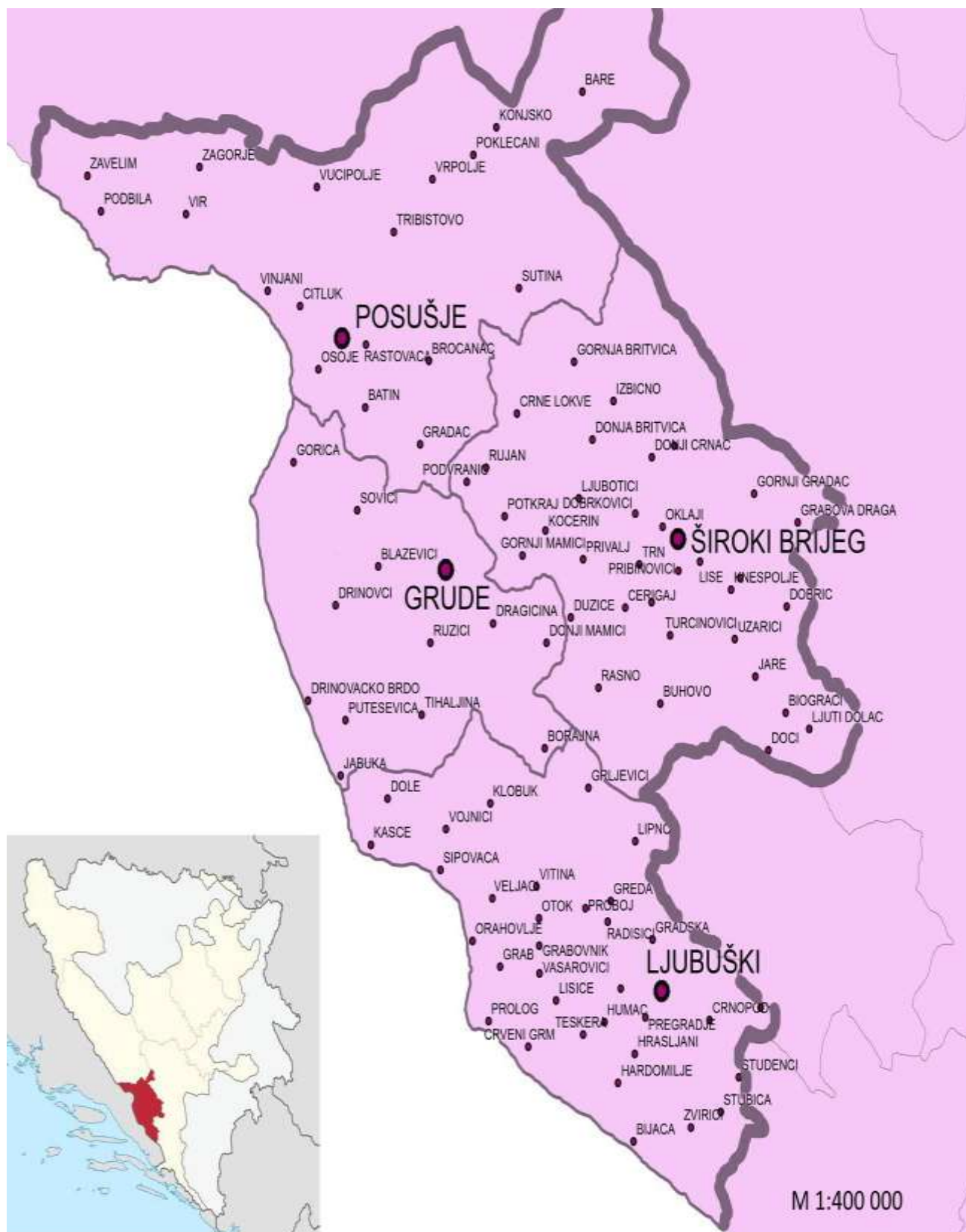
Općina **Grude** obuhvaća središnji i zapadni dio ŽZH. Šire općinsko područje Gruda rasprostranjeno je oko Grudskog polja, a sam grad smješten je na južnim i jugozapadnim padinama Vitroše te na sjeveroistočnom rubu Grudskog polja, što mu daje povoljne prostorne uvjete urbanog razvitka.

Ljubuški je grad koji se nalazi u zapadnoj Hercegovini i zauzima krajnji južni dio ŽZH. Zajedno s okolnim naseljima formira gradsko središte koje se nalazi na desnoj strani donjeg toka Neretve, obuhvaćajući rijeku Trebižat i njene pritoke. Susjedni gradovi/općine su Čapljina i Metković na jugu, Čitluk prema istoku, Grude i Široki Brijeg prema sjeveru i Vrgorac prema zapadu.

Posušje se u sklopu istoimene općine nalazi u sjevernom djelu ŽZH. Gradsko središte je udaljeno 29 km od Širokog Brijega, 54 km od Mostara, 10 km od Imotskog, te 71 km od Makarske.

Široki Brijeg je grad u južnom dijelu BiH i središte je ŽZH. Grad je smještan na rijeci Lištici i nalazi se 22 km zapadno od Mostara.

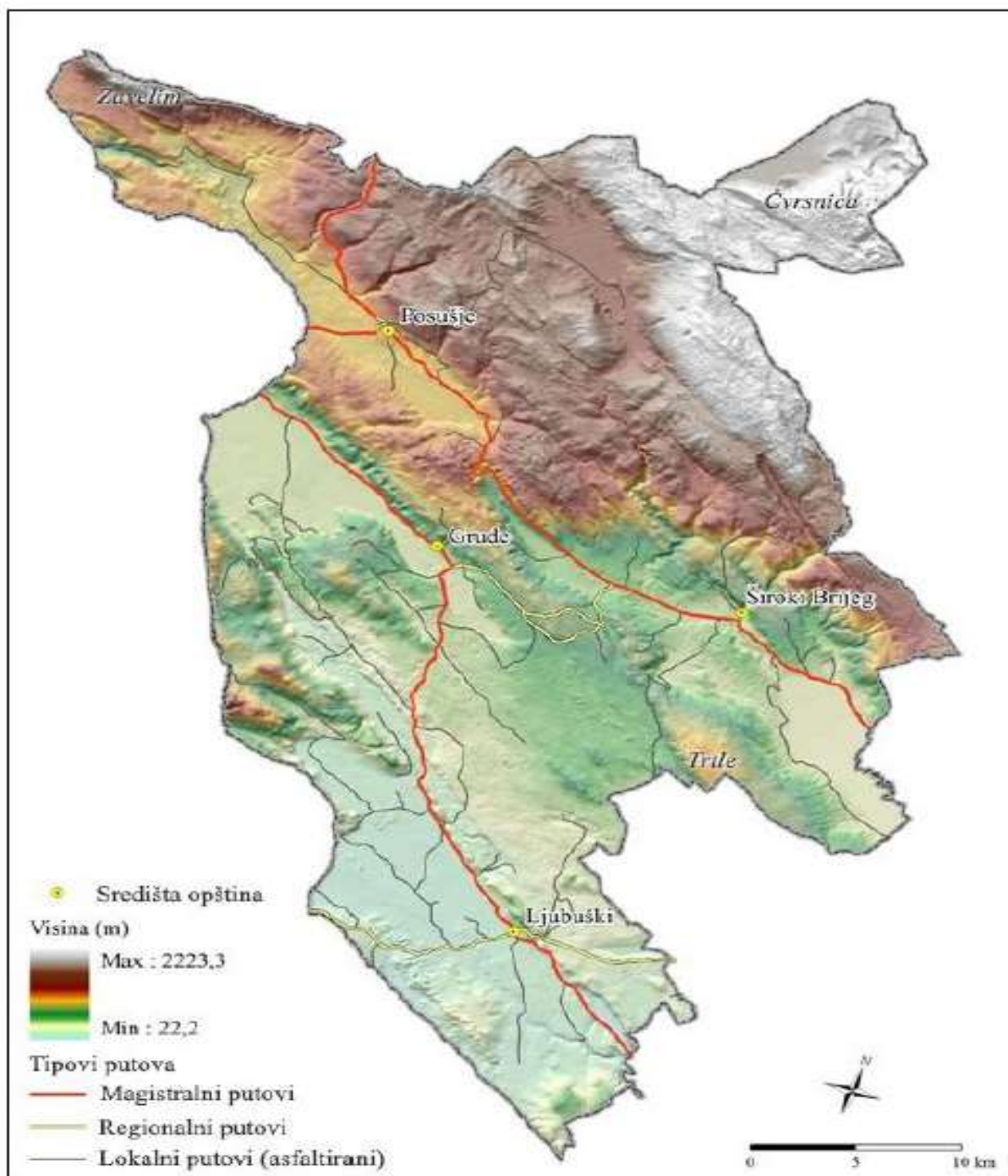
PROCJENA UGROŽENOSTI OD POŽARA ŽZH

Slika 1. Zemljopisni položaj ŽZH unutar BiH, odnosno Federacije BiH

1.1.2. Karakteristike reljefa

Županija Zapadnohercegovačka se nalazi na području Hercegovine koju karakterizira izrazita vertikalna raščlanjenost reljefa (slika 2). Nalazi se u području Dinarida, prirodno-zemljopisnoj cjelini poznatoj po krečnjačkoj podlozi koju, uslijed toga, karakteriziraju, specifični geomorfološki reljefni (kraški) oblici.

Slika 2. Reljef ŽZH

Općina **Grude** je rasprostranjena oko Imotsko-Bekijskog polja. Ima sve karakteristike relativno zatvorene krške depresije. U morfološkom pogledu teren je podijeljen na tri posebne jedinice i to: sjeveroistočna greda, dinarskog pravca pružanja na nadmorskoj visini od oko 590 m na čijem se jugozapadnom rubu nalazi grad Grude (260 do 330 mnm); zatim prema jugoistoku se nastavlja depresija Imotsko-Bekijskog polja na nadmorskoj visini od 270 i 250 m čiji se jugoistočni okvir završava s dva manja rta, i to duljeg na kojem se nalazi naseljeno mjesto Drinovci i kraćeg na kojem se nalazi naseljeno mjesto Blaževići. Najviša točka u ovom dijelu ruba Imotsko-Bekijskog polja je 622 mnm.

Vrela su stalni i povremeni manji izvori: Grudsko Vrilo, Nezdravica, Izvor Tihaljine, Modro Oko, Jakšenica, Bljudina, Stubli, Pišci, Jamine te ponor Šainovac, Džambin ponor, Perkića ponor, Vidrinka ponor, Mikulića ponor, te čitav niz manjih ponora Imotsko-Bekijskog polja.

Reljefom *Grada Ljubuškog* dominira prostrana dolina od Klobuka do Humca odakle se sužava i dijelom pretvara u kanjon od vodopada Kravica do ušća Studenčice u Trebižat. Zapadni dio grada karakteriziraju strmi vapnenački visovi do 900 mnm u čijim podnožjima su se formirale blage zaravni. Sjeverni i južni dio sačinjavaju nešto blaže horizontalne forme reljefa od prostranih kamenih vapnenačkih zaravni na kojima se izdižu osamljena uzvišenja, humovi. Na cijelom prostoru prisutne su i druge kraške pojave kao što su škrape, uvale, bezdani i ponornice. Cijeli prostor je bogat vodom zahvaljujući činjenici da središnjim dijelom grada prolazi vodotok Tihaljina-Mlade-Trebižat u koji se na jugoistočnom dijelu grada Ljubuškog ulijeva rijeka Studenčica, a cijela dolina obiluje izvorima prilične izdašnosti.

Općina **Posušje** prostire se u sredini zemljopisnog pojma zapadna Hercegovina uz granicu s Republikom Hrvatskom, odnosno na jugu graniči s općinom Imotski i susjednom općinom Grude. Obuhvaća na sjeveru prostor parka prirode Blidinje s Blidinjskim jezerom (površine 3,2 km² i najveće dubine 4,5 m), a nalazi se na 1 180 mnm i planinom Čvrstnicom kao najvišom planinom cijele Hercegovine, na kojoj se nalazi vrh Pločno na 2 228 mnm, što je i najviša točka Općine. Posušje kao upravno i administrativno sjedište Općine nalazi se na 670 mnm. Bitno je napomenuti da je površinska i dublja građa tla na prostoru općine Posušje takve strukture da obiluje krečnjačkim stijenama pogodnim za proizvodnju velikog broja građevinskih materijala ili finalnih proizvoda od različitih vrsta kamena.

Šire područje *Grada Širokog Brijega* nalazi se na karakterističnim vrlo složenim strukturnim oblicima koji u geotektonskom pogledu pripadaju tzv. Zoni visokog krša. Osnovnu karakteristiku čine vapnenačke stijene koje se odlikuju raznim kraškim oblicima (ponori, jame, ponikve, kraška polja i dr.) i duboko usječenim dolinama povremenih bujičnih tokova. Između nižih planina Varde, Gvozda, Rujna i Trtle (nadmorske visine 600-900m) nalaze se kraške depresije Kočerinsko, Trnsko, Mokarsko i Ruževo polje te Mostarsko Blato (nadmorske visine od 220-300 m). Području Širokog Brijega pripadaju karakteristični boksitonosni tereni Crne Lokve - Kidačke Njive, Resnica - Polog i Uzarići - Knešpolje.

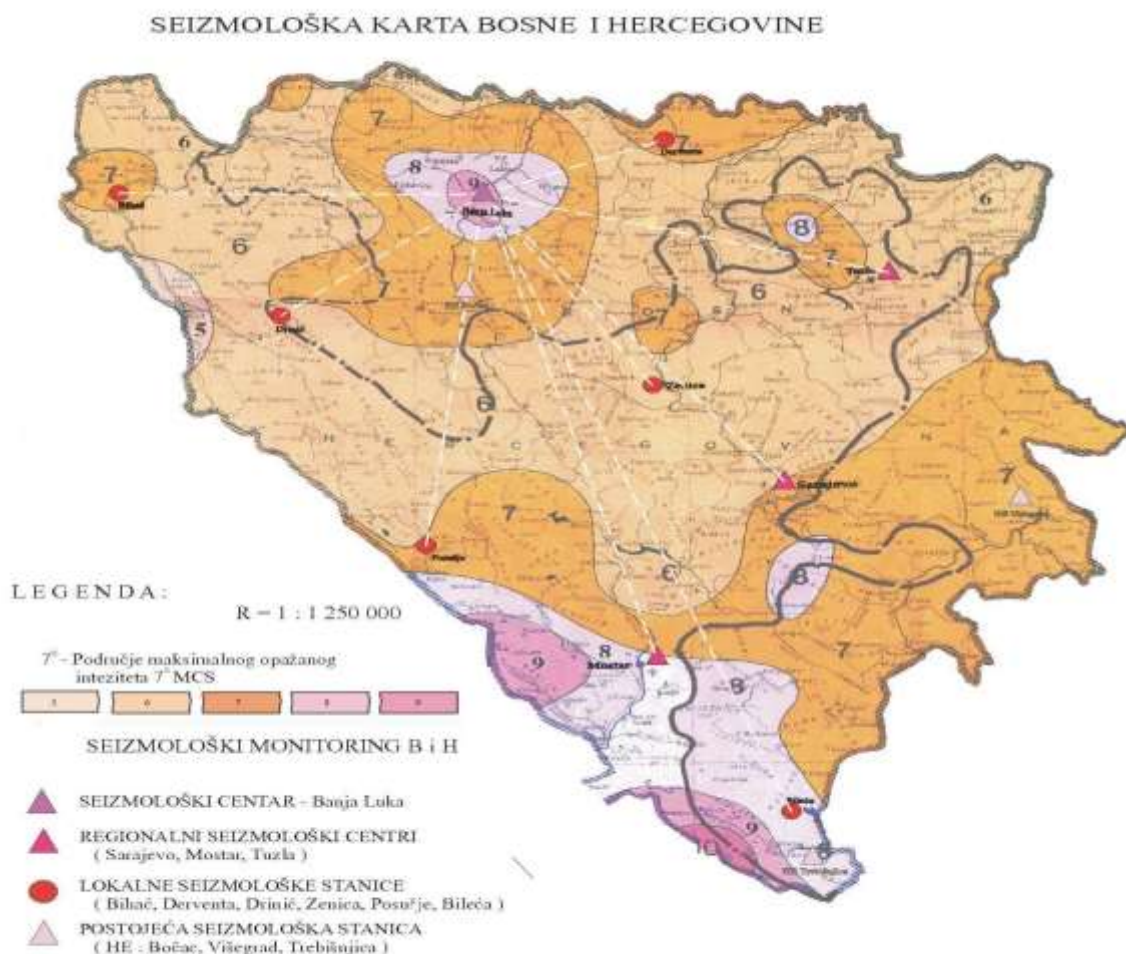
1.1.3. Seizmološke karakteristike ŽZH

Teritorija Bosne i Hercegovine predstavlja jedan od seizmički najaktivnijih dijelova Balkanskog poluotoka, koja ulazi u sastav sredoziemno-trans-azijskog seizmičkog pojasa.

Na seizmološkoj karti Bosne i Hercegovine izdvojene su zone s maksimalnim intenzitetima potresa i zapaža se, da se najveći dio teritorija ŽZH nalazi u zoni 7., 8. i 9. stupnja seizmičkog intenziteta MCS skale. Područje ŽZH je seizmički trusna zona, naime prosječno se godišnje registriiraju 3-4 potresa manjeg intenziteta, a prema seizmološkoj karti ovo

PROCJENA UGROŽENOSTI OD POŽARA ŽZH

područje pripada zonama 7. (Posušje), 8. (Ljubuški i Široki Brijeg) i 9. (Grude) stupnja seizmičkog intenziteta MCS skale. Mnoga znanstvena istraživanja govore o tome da je područje Hercegovine vrlo visokog rizika od potresa.

Slika 3. Seizmološka karta BiH

Datum	Vrijeme	Epicentar	Magnituda
15.03.2019.	22:17	Ljubuški-Klobuk	2.7
03.12.2019.	23:16	Široki Brijeg	3.1
23.10.2020.	16:08	Ljubuški	3.5
24.10.2020.	05:49	Široki Brijeg	2.1

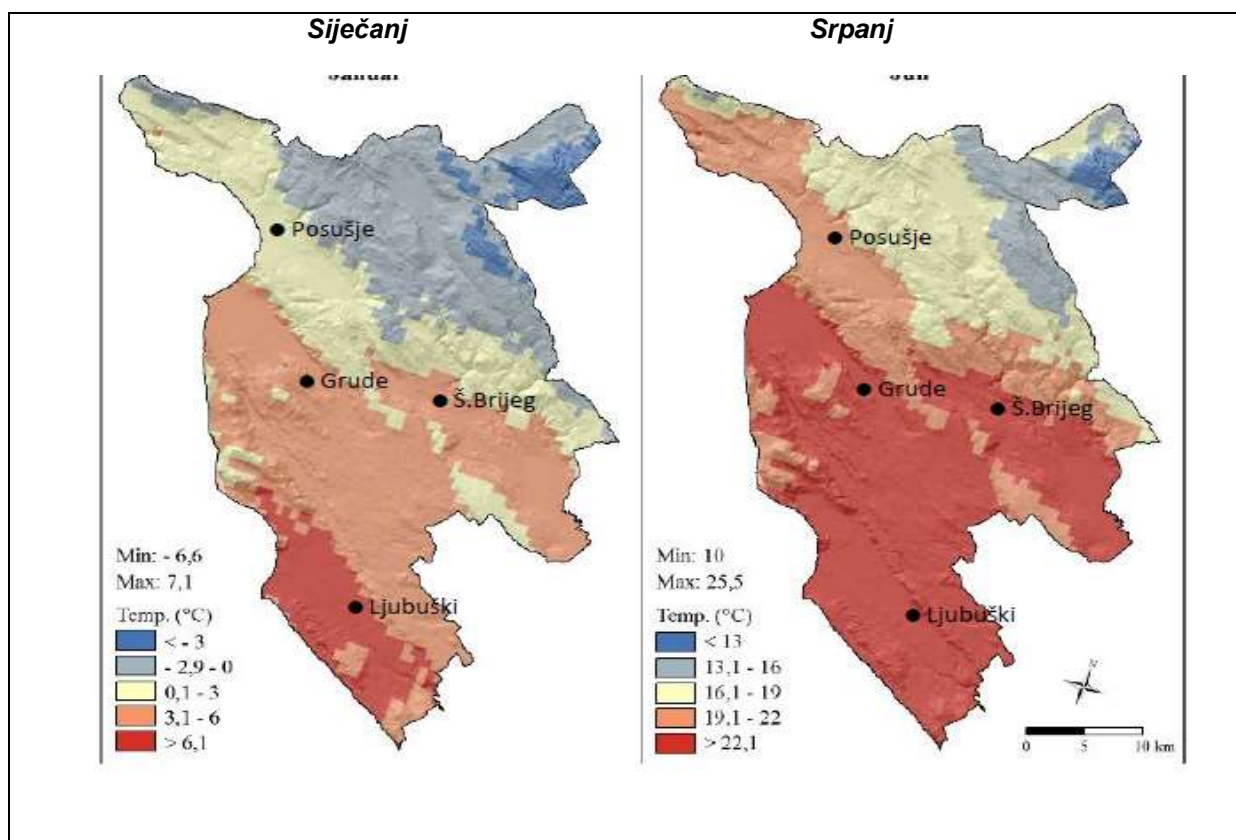
Lista posljednjih potresa ŽZH

1.1.4. Klimatske karakteristike

Klimatska obilježja vrlo su važan prirodno-zemljopisni čimbenik koji se uvelike odražava i na društveno-ekonomske prilike u prostoru. ŽZH nalazi se na području prostiranja mediteranske klime i graniči sa područjima s kontinentalnom klimom.

Temperatura zraka

Prema raspoloživim podacima o temperaturnim vrijednostima dobivenim višegodišnjim praćenjem (1990.-2020.) na mjernim postajama Posušje i Ljubuški, srednja godišnja temperatura zraka na promatranom području iznosi 12,8°C.

Slika 4. Srednja temperatura zraka u ŽZH (1961.-1990.i 1990.-2020.)
Izvor: Federalni hidrometeorološki zavod Bosne i Hercegovine

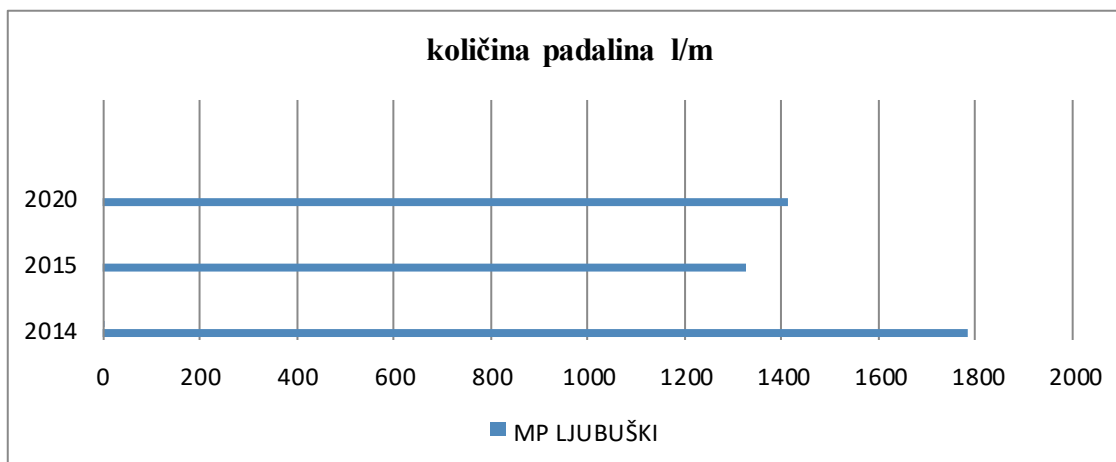
Općina Posušje je pod utjecajem kontinentalne klime, dok je Grad Ljubuški više izložena utjecajima submediteranske klime što uvjetuje blizina Jadranskog mora. Slijedom navedenog, srednja godišnja temperatura zraka na mjernoj postaji Posušje iznosi 11,1°C, dok je u Ljubuškom čak tri stupnja viša i iznosi 14,5°C. Nadalje, maksimalne temperature zraka zabilježene u promatranom periodu javljaju se u ljetnim mjesecima (srpanj i kolovoz), a apsolutna maksimalna zabilježena temperatura zraka iznosi 20,8°C (srpanj) u Posušju, te 42,5°C (srpanj i kolovoz) u Ljubuškom.

SREDNJE GODIŠNJE VRIJEDNOSTI		MP-Ljubuški			
Meteorološka pojava	2013.	2014.	2015.	2020.	
Temperatura zraka, °C	15,9	15,8	16,2	14,5	
Apsolutna max. temperatura zraka, °C	41,1	35,6	41,9	42,5	
Apsolutno min. temperatura zraka, °C	-2,4	-4,7	-4,6	-5,1	

Količina padalina

Tablica 1.1.

SREDNJE GODIŠNJE VRIJEDNOSTI		MP-Ljubuški		
Meteorološka pojava	-	2014.	2015.	2020.
Količina padalina, l/m ²	-	1782,9	1326,4	1411,9
Broj dana sa padalinama 0,1 mm	-	167,0	120,5	119,0
Broj dana sa snježnim pokrivačem 1 mm	-	0	0	0
Maksimalna visina snježnog pokrivača, cm	-	0	0	0

Grafikon 1. Količina padalina za period 2014.-2020. godine

Vjetar

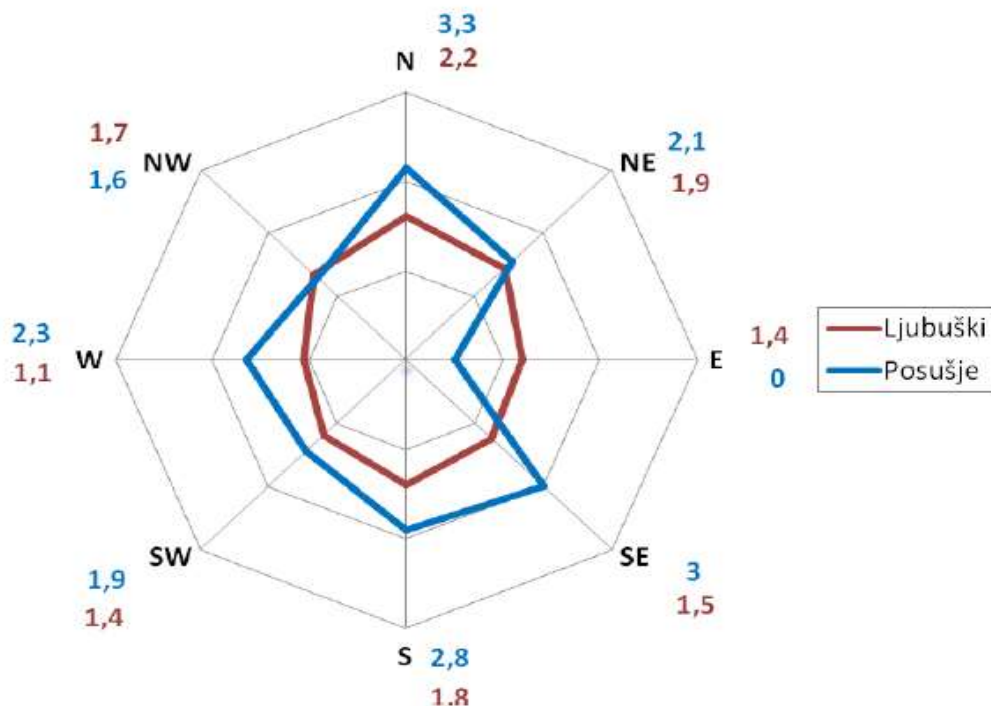
Na području Županije Zapadnohercegovačke raspored vjetrova tijekom godine je neujednačen, a prevladavaju vjetrovi iz sjevernog i južnog kvadranta.

Tablica 1.2. Srednje brzine pojedinih pravaca vjetra

	Ljubuški	Posušje
N	2,2	3,3
NE	1,9	2,1
E	1,4	0,0
SE	1,5	3
S	1,8	2,8
SW	1,4	1,9
W	1,1	2,3
NW	1,7	1,6

Izvor podataka: Federalni hidrometeorološki zavod

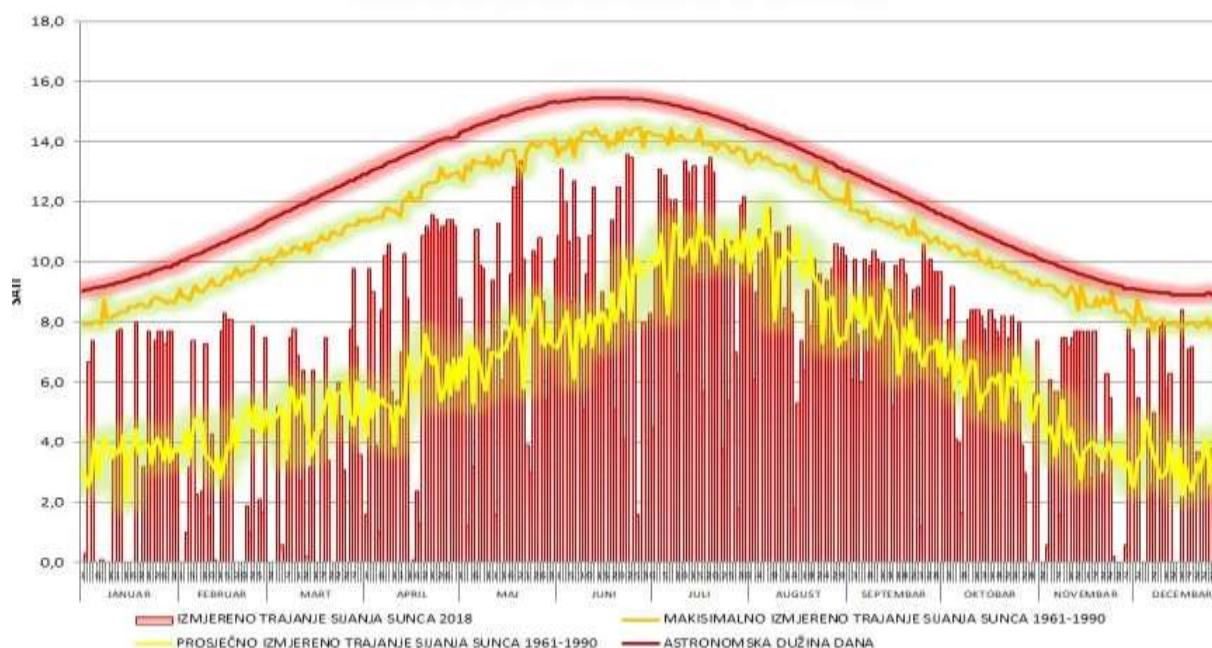
PROCJENA UGROŽENOSTI OD POŽARA ŽZH

Grafikon 2 . Srednje brzine pojedinih pravaca vjetra na području ŽZH (meteorološke postaje Ljubuški i Posušje);

Insolacija

Monitoring Klime - INSOLACIJA

Grafikon 3. Godišnje vrijednosti insolacije

Ovo se područje odlikuje visokim insolacijama (broj sati sijanja sunca). Na području BiH, područje ŽZH ima trajanje insolacije s godišnjim prosjekom do 2.200 sati.

1.2. Ekonomska razvijenost ŽZH

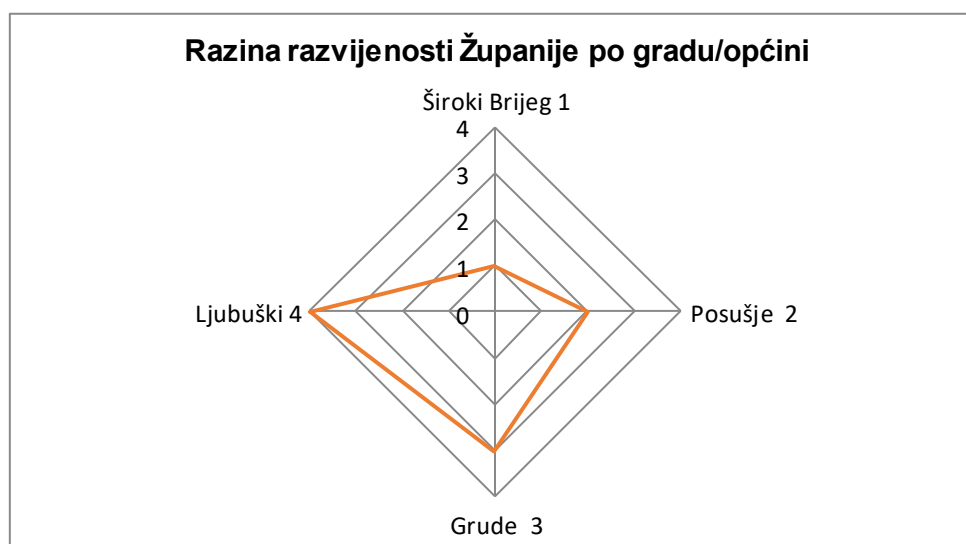
Razina razvijenosti ŽZH

Županija	Stup. zaposlenosti u %	Stup. nezaposlenosti u %	Broj učen. (osn. + sred.) na 1000 stan.	Prihodi po glavi stanovnika	Indeks razvijenosti	Rang
Zapadnohercegovačka	28,4	39,4	127	164	129,1	2
FBiH	29,4	44,8	123	156		

Izvor: Federalni zavod za programiranje razvoja (FZZPR),.

Po izračunu indeksa razvijenosti FZZPR-a u 2019. godini na 1. mjestu po rangu razvijenosti je i dalje Kanton Sarajevo, na drugom mjestu je Županija Zapadnohercegovačka, dok je posljednje 10. mjesto Hercegbosanska županija.

Po izračunu indeksa razvijenosti FZZPR-a u 2019. godini na 1. mjestu po rangu razvijenosti unutar Županije Zapadnohercegovačke je Grad Široki Brijeg, dok je na posljednjem mjestu po rangu razvijenosti Grad Ljubuški.

Grafikon 4. Razina razvijenosti ŽZH po općinama i gradovima
Izvor: Federalni zavod za programiranje razvoja 2020.

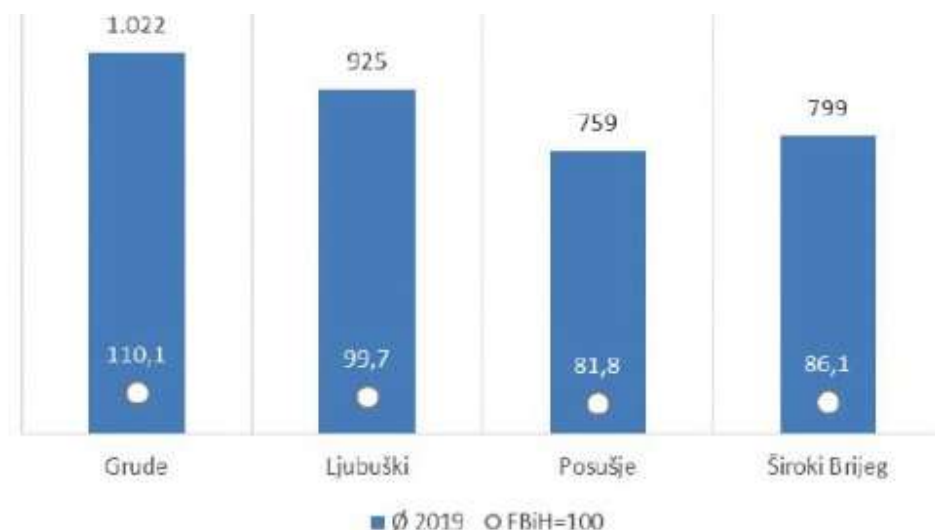
Tržište radne snage/ Pregled broja zaposlenih, nezaposlenih

U 2019. godini u FBiH ostvaren je prosječan broj zaposlenih u iznosu od 531.483, što je u odnosu na isto razdoblje prethodne godine više za 2,2 posto ili 11.683 zaposlenih osoba. U ŽZH prosječan broj zaposlenih iznosi 20.020, što je u odnosu na prethodnu godinu više za 698 ili za 3,6 posto. Broj zaposlenih u ŽZH sudjeluje u ukupnom broju zaposlenih u FBiH sa 3,8 posto. Povećanje broja zaposlenih zabilježeno je u svim općinama/gradovima ŽZH, najviše u Ljubuškom za 5,6 %, Širokom Brijegu za 3,3 %, Posušju za 2,9 % i Grudama za 2,7 %. Registrirana nezaposlenost u ŽZH u 2019. godini iznosi 10.549 osoba koja traže zaposlenje, što je manje za 153 osobe ili 1,4 % u odnosu na prethodnu godinu. Broj nezaposlenih u ukupnom broju nezaposlenih u FBiH sudjeluje sa 3,4 %.

Najveći prosječan broj nezaposlenih osoba registriran je u Širokom Brijegu i Ljubuškom (0,8%), dok je najmanji broj registriran u općini Grude (0,6%) i Posušje.

Smanjenje broja nezaposlenih registrirano je u skoro svim općinama/gradovima, najviše u Gradu Ljubuškom za 4,3 % i u općini Grude za 2,1 % dok je jedino povećanje zabilježeno u Gradu Širokom Brijegu za 0,1 %.

PROCJENA UGROŽENOSTI OD POŽARA ŽZH

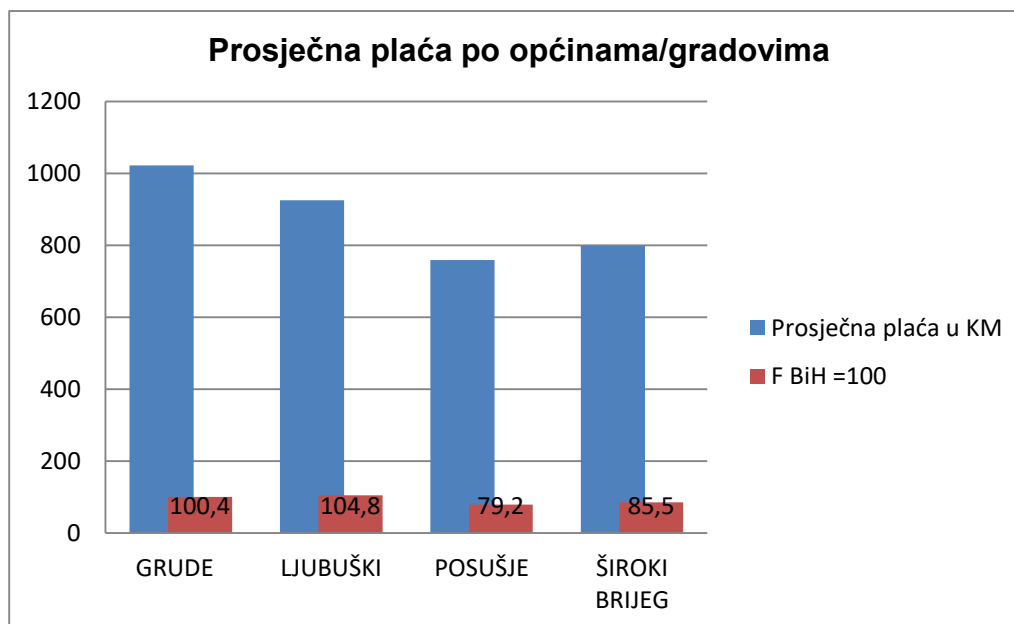

Grafikon 5. Indeks razvijenosti u ŽZH

Prosječna neto plaća i mirovina

U 2019. godini u F BiH prosječna mjesečna isplaćena neto plaća iznosi 928 KM ili 4,4% veća u odnosu na prethodnu godinu. U ŽZH, prosječna neto plaća isplaćena u prošloj godini iznosila je 861 KM.

Najveću prosječnu neto plaću u ŽZH bilježi općina Grude. Podaci Federalnog zavoda za programiranje razvoja govore kako je prosječna neto plaća u ovoj općini 1.022 KM, slijede Ljubuški s 925 KM, Široki Brijeg sa 799 KM, te Posušje sa 759 KM.

Grafikon 6. Pregled prosječnih plaća po općinama i gradovima u ŽZH 2019.

Ukupan broj umirovljenika u F BiH u prosincu 2020. godine iznosi 427.964.

Broj umirovljenika je u promatrane tri godine također u porastu. U zadnje dvije godine broj umirovljenika je porastao za 120, što u postotku iznosi 1,05%.

PROCJENA UGROŽENOSTI OD POŽARA ŽZH

Broj umirovljenika			
	2017.	2018.	2019.
ŽZH	11.333	11.415	11.535
FBIH	346.538	348.434	352.438

Tablica 1.3. Broj umirovljenika (Izvor: FZS)

Prosječna mirovina za ŽZH u 2019. godini iznosila je 440,10 KM, što je povećanje od 6,08% u odnosu na 2018. godinu. Najviši iznos isplaćene mirovine kroz sve tri promatrane godine bio je u Širokom Brijegu, a u 2019. godini iznos mirovine je iznosio 446,95 KM. Slijede Grude s prosječnom mirovinom u 2019. godini od 441,54 KM. Ljubuški je na trećem mjestu, a prosječna mirovina u 2019. godini iznosi 437,89 KM. Najmanji iznos prosječne mirovine bilježi Posušje, i to u iznosu od 431,81 KM u zadnjoj promatranoj godini.

Što se tiče odnosa broja zaposlenih na jednog umirovljenika, najviši je u Grudama, potom u Posušju i Širokom Brijegu. Najmanji broj zaposlenih na jednog umirovljenika ima Ljubuški. Prosječan broj zaposlenih na jednog umirovljenika u 2019. godini u ŽZH je 1,74, a u usporedbi s brojem zaposlenih na jednog umirovljenika u F BiH, ŽZH je iznad prosjeka. Naime, u F BiH broj zaposlenih na jednog umirovljenika u 2019. godini iznosio je 1,3.

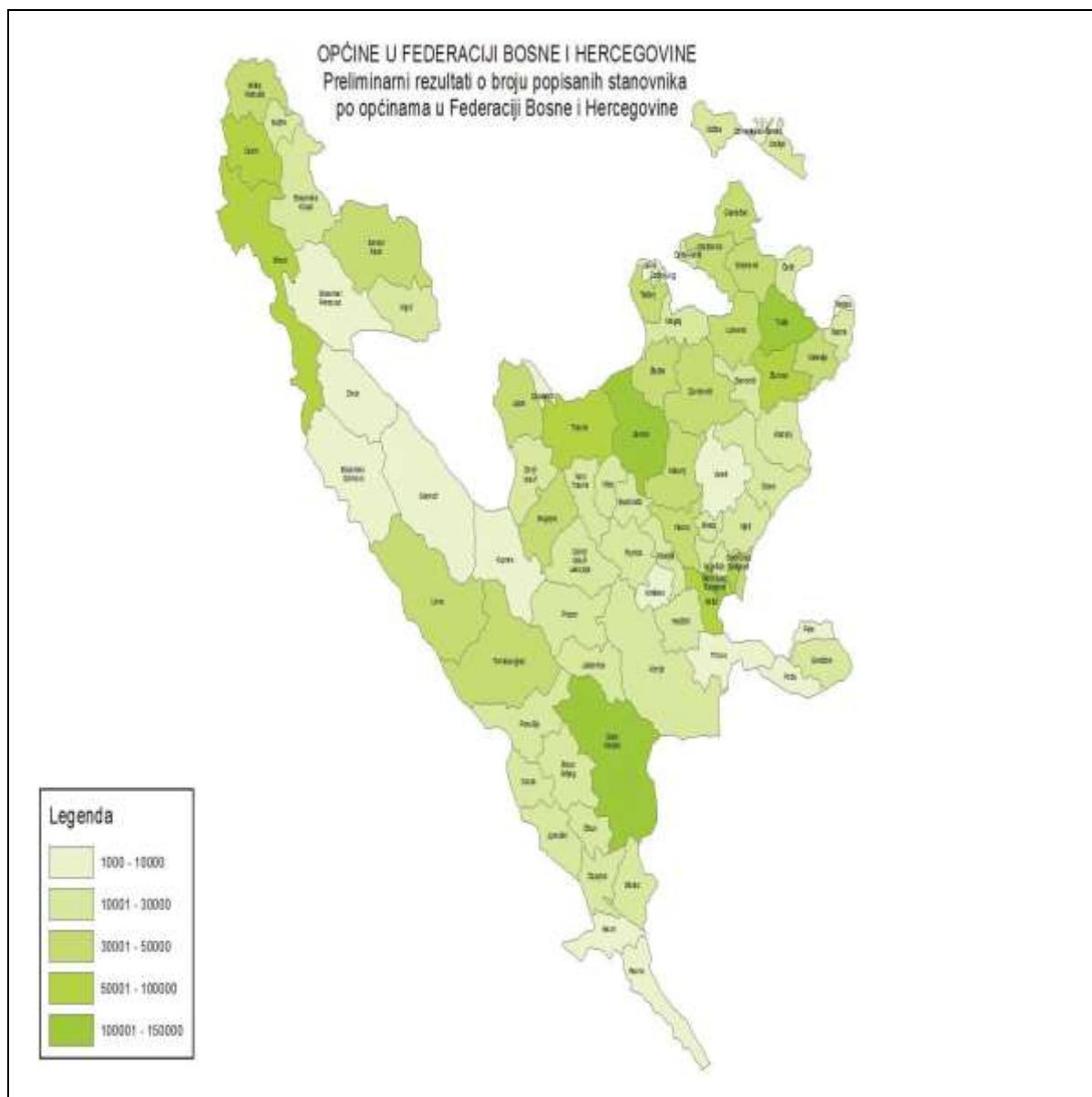
1.3. Broj stanovnika

U Bosni i Hercegovini proveden je popis stanovništva od 1. do 15. 10. 2013. godine na temelju Zakona o Popisu stanovništva, domaćinstava/kućanstava i stanova u BiH 2013. godine ("Službeni glasnik BiH", broj: 10/12 i 18/13). Prema rezultatima popisa ukupan broj popisanih osoba za područje Zapadnohercegovačke županije prikazan je u sljedećoj tablici:

	Ukupno popisanih osoba	Broj popisanih domaćinstava/kućanstava	Broj popisanih stanova
FEDERACIJA BOSNA I HERCEGOVINA	2.219.220	721.199	991.384
Županija Zapadnohercegovačka	94.898	25.156	31.634

Izvor: Statistički bilten, Sarajevo, 2013.

PROCJENA UGROŽENOSTI OD POŽARA ŽZH

Na području ŽZH nalaze se četiri jedinice lokalne samouprave čiji se broj stanovništva kreće od 10.001 - 30.000 stanovnika.

1.3.1. Površina Županije, općina/gradova i gustoća naseljenosti

Tablica 1.3.1. Površina ŽZH, općina/gradova i gustoća naseljenosti

Županija, općina/grad	Ukupno popisanih osoba	Površina cca km ²	Broj stanovnika na km ²
Županija Zapadnohercegovačka	94.898	1.362,2	71,9
GRUDE	17.308	220,8	80,9
LJUBUŠKI	28.184	292,7	100,7
POSUŠJE	20.477	461,1	44,9
ŠIROKI BRIJEG	28.929	387,6	79,9

Izvor: Statistički bilten, Sarajevo, 2013.

1.4. Pregled naseljenih mjesta

Administrativno sjedište ŽZH Grad Široki Brijeg, zajedno s Gradom Ljubuškim i preostala dva općinska centra, Posušjem i Grudama, formirali su se povijesno gledajući duž glavnih trgovačkih putova, na nižim područjima, gdje su reljefne karakteristike bile povoljnije za kretanje. Ostala se pak naselja formiraju u dolcima i poljima uz vrjednije obradive površine ili u brdskim područjima viših nadmorskih visina

U nastavku će najprije biti prikazana koncentracija stanovništva po naseljenim mjestima u ŽZH (tablica 1.4.), zatim i po veličinskim grupama naseljenih mjesta i tipovima naselja.

Tablica 1.4. Pregled naseljenih mjesta

Županija, općina	Ukupno popisanih osoba	Broj naseljenih mjesta	Broj nenaseljenih mjesta
Županija Zapadnohercegovačka	94.898	4	-
Broj naseljenih i nenaseljenih mjesta po općinama			
GRUDE	17.308	13	-
LJUBUŠKI	28.184	35	-
POSUŠJE	20.477	18	2
ŠIROKI BRIJEG	28.929	34	-
Ukupno:		100	2

Naselja na području ŽZH možemo podijeliti u tri glavna tipa temeljem njihove geneze i prostorne strukture:

- linearna naselja uz rubove prometnica, često s jedne strane uz rub brdskog područja, odnosno uz rub polja, dakle u kontaktnoj zoni krških predjela i obradivih poljoprivrednih površina;
- druga su poluzbijena naselja koja ne posjeduju velike okućnice i gravitiraju poljoprivrednim posjedima, a karakterizira ih prisustvo manjeg broja društvenih sadržaja;
- treća su raštrkana naselja koja karakteriziraju razbacana kućanstva unutar pripadajućeg mu poljoprivrednog područja.

1.4.1. Pregled naseljenih mjesta po općinama i gradovima

Tablica 1.4.1. Pregled naseljenih mjesta po općinama i gradovima

OPĆINA GRUDE			
Naseljeno mjesto	Ukupno popisanih osoba	Broj popisanih domaćinstava	Broj popisanih stanova
BLAŽEVIĆI	167	39	52
BORAJNA	211	56	73
DONJI MAMIĆI	1.529	421	516
DRAGIČINA	851	218	220
DRINOVAČKO BRDO	396	91	101
DRINOVC	2.569	640	780
GORICA	1.123	271	308
GRUDE	4.347	1.139	1.458
JABUKA	73	91	23
PUTEŠEVICA	117	33	39
RUŽIĆI	1.688	452	537
SOVIĆI	2.771	776	895
TIHALJINA	1.466	367	480
UKUPNO:	17.308	4.524	5.482

PROCJENA UGROŽENOSTI OD POŽARA ŽZH

GRAD LJUBUŠKI			
Naseljeno mjesto	Ukupno popisanih osoba	Broj popisanih domaćinstava	Broj popisanih stanova
BIJAČA	175	41	61
CERNO	355	106	162
CRNOPOD	180	45	76
CRVENI GRM	885	201	258
DOLE	188	67	85
<i>GRAB</i>	1.155	289	374
GRABOVNIK	423	102	139
GRADSKA	145	36	122
GREDA	115	29	48
GRLJEVIĆI	315	82	129
HARDOMILJE	889	206	240
HRAŠLJANI	798	187	218
HUMAC	2.775	725	881
KAŠČE	55	18	27
KLOBUK	1.232	362	501
LIPNO	223	81	134
LISICE	652	163	208
LJUBUŠKI	4.023	1.287	1.890
MILETINA	376	111	149
MOSTARSKA VRATA	491	137	180
ORAOVLJE	216	57	74
OTOK	590	140	155
PREGRAĐE	861	219	275
PROBOJ	701	163	228
PROLOG	667	159	196
<i>RADIŠIĆI</i>	2.363	652	793
STUBICA	305	70	87
<i>STUDENCI</i>	1.143	274	320
ŠIPOVAČA	643	149	187
TESKERA	396	90	97
VAŠAROVIĆI	801	210	269
<i>VELJACI</i>	1.249	301	347
<i>VITINA</i>	1.951	534	680
VOJNIĆI	576	131	150
ZVIRIĆI	272	65	75
UKUPNO	28.184	7.489	9.815
OPĆINA POSUŠJE			
Naseljeno mjesto	Ukupno popisanih osoba	Broj popisanih domaćinstava	Broj popisanih stanova
BARE	-	-	-
BATIN	721	191	224
BROČANAC	1.209	295	364
ČITLUK	1.165	303	325
GRADAC	801	173	192
KONJSKO	-	-	9
MASNA LUKA	1	-	18
OSOJE	707	185	208
PODBILA	146	45	57
POKLEČANI	949	227	239
POSUŠJE	6.267	1.601	1.856
RASTOVAČA	2.605	633	644
SUTINA	848	231	292
TRIBISTOVO	178	52	113
VINJANI	1.423	335	420
VIR	1.626	415	494
VRPOLJE	919	207	241
VUČIPOLJE	10	4	44
ZAGORJE	694	188	246

PROCJENA UGROŽENOSTI OD POŽARA ŽZH

ZAVELIM	208	65	73
UKUPNO:	20.477	5.150	6.220
GRAD ŠIROKI BRIJEG			
Naseljena mjesta	Ukupno popisanih osoba	Broj popisanih domaćinstava	Broj popisanih stanova
Biograci	800	208	263
Buhovo	408	113	150
Crne Lokve	142	39	109
Čerigaj	178	46	93
Dobrič	630	196	268
Dobrkovići	563	154	203
Docci	189	47	63
D. Britvica	169	55	71
D. Crnač	569	159	309
D. Gradac	672	211	302
Duboko Mokro	-	-	-
Dužice	615	164	234
G. Britvica	58	24	47
G. Crnač	183	58	142
G. Gradac	208	76	124
G. Mamići	602	150	200
Grabova Draga	45	14	45
Izbično	196	59	77
Jare	880	259	342
Knešpolje	1.322	387	459
Kočerini	1.195	292	339
Lise	2.025	570	642
Ljubotići	875	228	322
Ljuti Dolac	1.479	431	523
Mokro	1.411	361	412
Oklaji	1.116	286	355
Podvranić	150	37	44
Potkraj	424	104	130
Pribinovići	-	-	-
Privalj	413	114	134
Rasno	621	165	196
Rujan	141	34	52
Široki Brijeg	6.149	1.768	2.053
Trn	2.487	626	752
Turčinovići	669	171	177
Uzarići	1.349	387	485
UKUPNO:	28.929	7.993	10.117

Za potrebe kategorizacije naselja, tipove naselja (seoska, urbana) prema veličinskom kriteriju sva naselja iz skupine od 1-1.000, te takozvane prijelazne skupine naselja od 1.001-2.000 svrstana su u seoska naselja, a naselja iz skupina od 2.000-20.000 i više u urbana naselja

Pregled veličine naselja po skupinama naselja i stanovnika brojčano

Tablica 1.4.2. Pregled po skupinama naselja i stanovnika brojčano za ŽZH

Veličina n. mjesta prema broju stanovništva	Broj naseljenih mjesta	Nazivi naseljenih mjesta	Broj stanovnika	Postotak
do 500	39	Jabuka, Puteševica, Blaževići, Borajna, Drinovačko Brdo, Bijača, Cerno, Crnopol, Dole, Greda, Grabovnik, Gradska, Grljevići, Kašče, Lipno, Miletina, Orahovlje, Stubica,	8.671	8,8 %

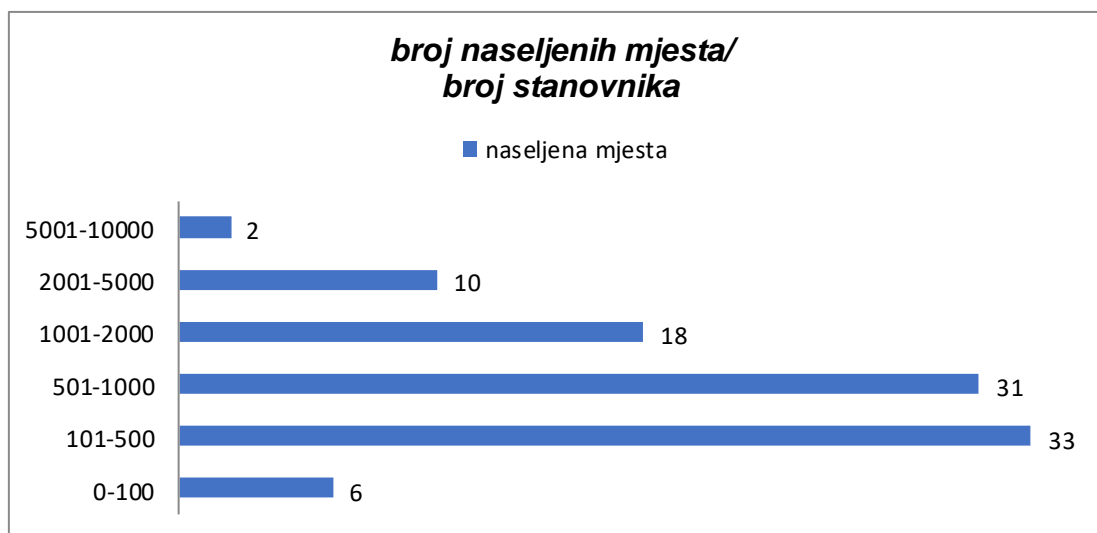
PROCJENA UGROŽENOSTI OD POŽARA ŽZH

		Teskera, Zvirici, Masna luka, Podbila, Tribistovo, Vučipolje, Zavelim, Buhovo, Britvica, Crne Lokve, Čerigaj, D. Britvica, Doci, G. Crnač, G. Gradac, Grabova Draga, Privalj, Podvranić, Potkraj, Rujan, G. Izbično		
od 500 do 1.000	31	Dragičina, Crveni Grm, Hardomilje, Hrašljani, Lisice, Mostarska Vrata , Otok, Predgrađe, Proboj, Prolog , Šipovača, Vašarovići, Vojnići, Batin, Gradac, Osoje, Poklečani, Sutina, Vrpolje, Zagorje, Biogranci, Dobrič, Dobrkovići, D. Crnač, D. Gradac, Dužice, G. Mamići, Jare, Ljubotići, Rasno, Turčinovići,	22.984	23,5%
od 1.000 do 2.000	18	Ružići, Donji Mamići, Tihaljina, Gorica, Grab, Klobuk, Studenci, Veljaci, Vir, Vinjani, Čitluk, Broćanac, Knešpolje, Kočerini, Mokro, Oklaji, Uzarići, Ljuti Dolac	24.624	25,2%
preko 2.000	12	Drinovci, Sovići, Grude, Humac , Radišići, Vitina, Ljubuški, Rastovača, Posušje, <i>Široki Brijeg</i> , Lise, Trn	41.614	42,5%
	100		97.893	100 %

Broj stanovnika / broj naselja	1-100	101-500	501-1.000	1.001-2.000	2 001-5.000	5.001-10.000	10.001-15.000
GRUDE	1	4	1	4	3	-	-
LJUBUŠKI	1	14	12	4	4		
POSUŠJE	2	3	7	4	1	1	
ŠIROKI BRIJEG	2	12	11	6	2	1	
Ukupno:	6	33	31	18	10	2	
		70		18	12		

Kategorije naselja do 1.000 stanovnika obuhvaća 70 naseljenih mjesta, odnosno 32,3 %. Prelaznu grupu naselja (od 1.001 do 2.000 stanovnika) čini 18 naselja (25,2%), odnosno 57,5% ukupnog broja naselja ŽZH čine kategoriju seoskih naselja.

Urbana naselja čine grupe iznad 2.000 stanovnika odnosno 12 naselja što obuhvaća 42,5% stanovništva ŽZH.

Grafikon 7. Koncentracija stanovništva u ŽZH po veličinskim skupinama

1.5. Gospodarski pokazatelji

Prema podacima iz poslovne baze Bisnode Portfolio Intelligence, u ŽZH je za 2019. godinu završne račune predalo 1.230 poslovnih subjekata, što u odnosu na 2018. godinu predstavlja porast za 19 poslovnih subjekata, odnosno porast za 2%. Pregled financijskog poslovanja ovih subjekata kroz promatrano razdoblje pokazuje rast prihoda, rast neto dobiti i rast broja zaposlenih, te rast izvoza. Ovdje je potrebno naglasiti da se ovi pokazatelji temelje samo na podacima iz završnih financijskih izvješća za 2019. godinu.

Ukupni financijski podaci ŽZH	2017.	2018.	2019.
Ukupni prihodi	3.493.737.342	3.721.727.084	4.094.150.014
Neto dobit	256.599.029	293.084.856	388.320.332
Izvoz	548.234.371	571.985.000	666.266.584
Broj kompanija	1.182	1.211	1.230

Tablica 1.5. Pregled ukupnih financijskih podataka za ŽZH (Izvor: Bisnode Portfolio Intelligence)

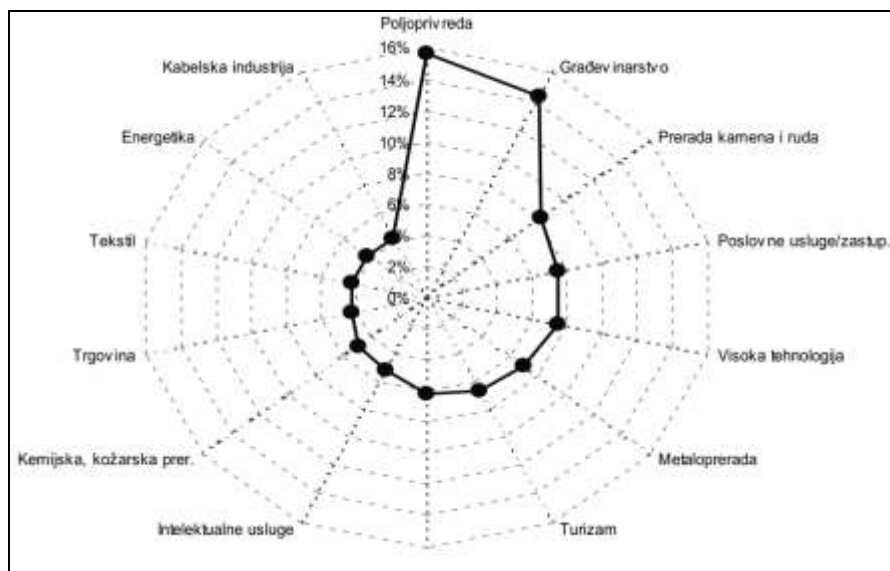
Najveći ukupni prihod na razini ŽZH ostvarili su poslovni subjekti iz Širokog Brijega, potom iz Posušja, Gruda te Ljubuškog. Kroz sve promatrane godine poslovni subjekti iz Širokog Brijega imaju najveći prihod, neto dobit i broje najviše zaposlenih. U obje općine i oba grada ukupni prihodi su se povećavali kroz cijelo promatrano razdoblje. Najveći porast poslovnih prihoda u postotku, u 2019. godini u odnosu na 2018. godinu imaju poslovni subjekti iz Posušja, čiji su se prihodi povećali za 13,6%, slijedi Ljubuški s povećanjem od 13,06%, zatim Grude s povećanjem prihoda od 9%, i Široki Brijeg čije je povećanje prihoda 8,9%. Neto dobit ima pozitivan trend u Širokom Brijegu i Posušju kroz cijelo promatrano razdoblje, dok u Ljubuškom bilježi rast u 2019. godini za 19,92%. U Širokom Brijegu i Posušju povećanje neto dobiti iznosi 32%, odnosno 68,87% u odnosu na prethodnu godinu. Grude bilježe negativan trend kroz sve tri promatrane godine, točnije, u odnosu na prethodnu godinu neto dobit je smanjena za 4,14%. Široki Brijeg i Ljubuški bilježe povećanje broja zaposlenih, i to Široki Brijeg 211 zaposlenih, a Ljubuški 262 zaposlenih više nego u 2018. godini. Posušje i Grude bilježe pad broja zaposlenih, točnije u Posušju je 84, a u Grudama 13 manje zaposlenih u odnosu na 2018. godinu. Najviše gospodarskih subjekata u ŽZH bavi se trgovinom na veliko i malo (41,05%) te prerađivačkom industrijom (19,02%).

U 2019. godini najviše je poslovnih prihoda ostvareno u trgovini na veliko i malo, točnije 51,58% od ukupnih poslovnih prihoda. U istoj djelatnosti zabilježen je i najveći broj

PROCJENA UGROŽENOSTI OD POŽARA ŽZH

zaposlenih osoba, 42,51% od ukupnog broja zaposlenih. Najvišu dobit (54,42%) i najveći izvoz (52%) u 2019. godini zabilježila je prerađivačka industrija.

Po broju poduzeća na 1000 stanovnika, ŽZH se nalazi na trećem mjestu u F BiH. Više poduzeća na 1000 stanovnika ima samo Sarajevska i Hercegovačko-neretvanska županija. U usporedbi prihoda po glavi stanovnika, ŽZH se nalazi na četvrtom mjestu, iza Sarajevske županije, Hercegovačkoneretvanske i Bosansko-podrinjske županije.

Sektorska analiza gospodarskih djelatnosti za ŽZH

Izvor: Studija razvoja poslovnih zona u Županiji Zapadnohercegovačkoj

U **Grudama** se razvila proizvodnja higijenskih proizvoda, grafička industrija. Osim njih, treba spomenuti proizvodnju svijeća.

U **Ljubuškom** se razvila industrija, tvornica za proizvodnju žbuke, tvrtka za obradu plastike a prisutne su i industrije namještaja, metala, itd.

Kada je **Posušje** u pitanju ističe se razvoj prehrambene industrije orijentirane na stočarstvo, kroz razvoj pogona za proizvodnju mesa i mesnih prerađevine, kao i za proizvodnju stočne hrane. Prisutan je i razvoj tvornica za proizvodnju PVC cijevi, te raznih trgovačkih i građevinskih poduzeća. Važan segment gospodarstva općine Posušje je i eksploatacija mineralnih sirovina, prvenstveno boksita, te tehničkog i ukrasnog kamena.

U **Širokom Brijegu** izniman razvoj doživjela je aluminijska industrija i proizvodnja aluminijskih profila, te proizvodi od aluminijskih profila. Uz ovu proizvodnju u Širokom Brijegu razvila se mesna industrija i prehrambena industrija, kao i trgovine na veliko i malo, građevinske tvrtke, tvrtke za grafičke djelatnosti, proizvodnja obuće, elektroničke opreme, sigurnosnih sustava i dr.

1.6. Pregled pravnih osoba u gospodarstvu u smislu povećane opasnosti za nastajanje i širenje požara i tehnoloških eksplozija

Na području ŽZH ima više registriranih pravnih osoba koje zbog tehnološkog procesa predstavljaju povećanu opasnost za nastajanje i širenje požara i povećane opasnosti od tehnoloških eksplozija.

Tablica 1.6. Prikaz benzinskih crpki na području Županije Zapadnohercegovačke:

Red.br.	Naziv benzinske pumpe	Mjesto	Adresa	Napomena
1.	TIOIL d.o.o. Stara Bila	Ljubuški	Ulica hrvatskih branitelja 13	+ plin
2.	TIOIL d.o.o. Stara Bila	Ljubuški	Ulica A.G. Matoša 2	+ plin
3.	Gazprom	Ljubuški	Veljaci 296	+ + plin
4.	PERIĆ d.o.o. Ljubuški	Ljubuški	Međugorska ulica 36	+ + plin
5.	MB IVANIĆ d.o.o. Ljubuški	Ljubuški	Hrašljani 4	+ + plin
6.	PRO GAS d.o.o. Proboj	Ljubuški	Proboj 77	+ + plin
7.	MINA d.o.o. Grude	Ljubuški	Klobuk 462	+ plin
8.	HOLDINA d.o.o. Sarajevo	Ljubuški	Ulica Hrvatskih kraljeva 67a	+ + plin
9.	ANTUNOVIĆ AGS d.o.o. Orašje B.C. Ljubuški	Ljubuški	Ulica A.G. Matoša 28	+ + plin
10.	K-BENZ d.o.o. Ljubuški	Ljubuški	Teskera 20	+ + plin
11.	AT KERAMETAL d.o.o. Ljubuški	Ljubuški	Ulica hrvatskih kraljeva 25	+ + plin
12.	HOLDINA d.o.o. Sarajevo B.C. Kravice	Ljubuški	(Autoput A1) – lijevo Zvirici 76	+ + plin
13.	HOLDINA d.o.o. Sarajevo B.C. Kravice	Ljubuški	(Autoput A1) –desno Zvirici 77	+ + plin
14.	PERIĆ d.o.o. Vitina	Ljubuški	Vitina 483	+ + plin
15.	T Oil-Auro Bp Gorica	Grude	Gorica	+ + plin
16.	Dakma Oil Bp Drinovci	Grude	Plavilo b.b.	+ plin
17.	HIFA – PETROL Sarajevo	Grude	Sovići	+ + plin
18.	Gazprom	Grude	Dr. Franje Tuđmana 58	+ + plin
19.	Perišić Bp2	Grude	Dr. Franje Tuđmana 122	+ + plin
20.	PERIŠIĆ BENZ d.o.o. Grude	Grude	Blage Zadre 2	+ + plin
21.	GRAFOTISAK d.o.o. Grude (Benzinska crpka)	Grude	Gojka Šuška 7	+ + plin
22.	JAM-M BENZ d.o.o. Široki Brijeg	Š. Brijeg	Privalj bb	+ plin

PROCJENA UGROŽENOSTI OD POŽARA ŽZH

Red.br.	Naziv benzinske pumpe	Mjesto	Adresa	Napomena
23.	BAGARIĆ d.o.o. Š. Brijeg	Š. Brijeg	Visoka Glavica 4	+ + plin
24.	HOLDINA d.o.o. Sarajevo (B. crpka II Š. Brijeg)	Š. Brijeg	Visoka Glavica 7	+ plin
25.	TIOIL d.o.o. Stara Bila	Š. Brijeg	Trnska cesta 189	+ plin
26.	G- PETROL d.o.o. Sarajevo	Š. Brijeg	Trnska cesta 8a	-
27.	PETROL BH OIL COMPANY d.o.o. Sarajevo	Š. Brijeg	Pobijenih franjevacu 7	+ + plin
28.	HOLDINA d.o.o. Sarajevo (Benzinska crpka I Š. Brijeg)	Š. Brijeg	Fra Didaka Buntića 55	+ + plin
29.	MEPAS d.o.o. Š. Brijeg	Š. Brijeg	Fra.D.Mandića 1	+ plin
30.	MIŠKIĆ BUS d.o.o. Š. Brijeg	Š. Brijeg	Buhovo	+ plin
31.	ABC PETROL d.o.o. Š. Brijeg B.C. II	Š. Brijeg	Mokro bb	+ plin
32.	ABC Petrol	Š. Brijeg	Stjepana radića 44	
33.	Gudelj	Š. Brijeg	Provo b.b.	
34.	Jozo-Benz	Š. Brijeg	Uzarići	
35.	Vaske	Š. Brijeg	Ljuti Dolac	
36.	ZDB	Š. Brijeg	Jare	
37.	Zoimpex	Š. Brijeg	Knešpolje	
38.	MIS BENZ d.o.o. Posušje	Posušje	Put za Batin	+ plin
39.	LAGER d.o.o. Posušje	Posušje	Južna obilaznice	+ + plin
40.	BGL COMMERCE d.o.o. Posušje	Posušje	Put Imotskog	+ + plin
41.	HOLDINA d.o.o. Sarajevo (BC Posušje)	Posušje	Fra Grga Martića	+ + plin
42.	Hifa Petrol d.o.o. Posušje	Posušje	Čitluk bb	+ + plin
43.	TIOIL d.o.o. Stara Bila (B.C. Posušje)	Posušje	Ante Starčevića	+ plin
44.	BAVIPP (B.C. Vican benz)	Posušje	Rastovača bb	+ + plin
45.	DRAVEL d.o.o. Posušje (Dragoja benz)	Posušje	Ante Starčevića bb	+ plin
46.	VERDIĆ COMMERCE d.o.o. Posušje (Benzinska crpka I)	Posušje	Rakitno	+ plin
47.	VERDIĆ COMMERCE d.o.o. Posušje (Benzinska crpka II)	Posušje	Vrpolje	+ plin
48.	TONI BENZ d.o.o. Posušje	Posušje	Vir bb	-
49.	F1 d.o.o. Posušje	Posušje	Zagrebačka bb	+ plin

Legenda: + plin - prodaja boca UNP od 10 i 35 kg,
 + + plin - prodaja boca UNP od 10 i 35 kg i prodaja UNP za motorna vozila.
 - - ne drže plin

PROCJENA UGROŽENOSTI OD POŽARA ŽZH

Tablica 1.6.1. Prikaz pravnih osoba koje skladište eksplozivne tvari za gospodarsku uporabu

Red. br.	Naziv pravne osobe	Mjesto	Adresa skladišta
1.	KIWI – ŠPORT d.o.o. Ljubuški	Ljubuški	Hrašljani 8
2.	GEOMIB d.o.o. Ljubuški	Ljubuški	Crveni Grm 1, Ljubuški
3.	PK Kamenolom	Grude	Cerov Dolac, Grude
4.	TIM – Z d.o.o. Široki Brijeg	Š. Brijeg	Studena Vrila, Posušje
5.	KTM – BRINA	Posušje	Studena Vrila, Posušje
6.	Rudnici Boksita	Š.Brijeg	Crne Lokve, Široki Brijeg
7.	Rudnici Boksita	Posušje	Studena Vrila, Posušje

Na području ŽZH postoji jedna punionica plina:

- LIQUIVEX d.o.o. Ljubuški, Proboj 77 i 78.....2x 60 m³

Tablica 1.6.2. Prikaz ostalih gospodarskih subjekata u smislu povećane opasnosti od požara

GRUDE		
Naziv gospodarskog društva	Lokacija	Vrsta djelatnosti
Violeta d.o.o.	Grude	Tvornica higijenskih proizvoda
Violeta/Dubrava d.o.o.	Grude	Tvornica higijenskih proizvoda
M.A.L. Grizelj d.o.o.	Sovići	Trgovački centar
Prodex d.o.o.	Gorica	Trgovački centar
Svadbeni salon Valentino	Sovići	Svadbena sala
Hotel Otok- Dine d.o.o.	Grude	Restoran/Svadbena sala
Grafotisak d.o.o.	Grude	Poduzeće grafičkih proizvoda
Franck Trgovina d.o.o.	Ružići	Proizvodnja i prerada kave
Lumen d.o.o.	Drinovci	Proizvodnja svijeća
Antonio trade d.o.o.	Grude	Skladište i prodaja pića
Bilotrade d.o.o.	Grude	Prodaja okova, boja i lakova
Bilibrig d.o.o.	Grude	Uvoz, distribucija i prodaja brendova pića
Toming d.o.o.	Drinovci	Građevinsko poduzeće
Auto Ana d.o.o.	Grude	Prodaja ulja i maziva
AutoBat d.o.o.	Sovići	Prodaja ulja i maziva
DeLuxe d.o.o.	Grude	Proizvodnja aluminijskih žaluzina
Putovi Grude d.o.o.	Cerov Dolac	poduzeće za izgradnju i održavanje cesta
Thop d.o.o.	Grude	trgovinu i usluge
TSP Tehnofilter d.o.o.	Grude	proizvodnju sustava za otprašivanje
STP Agram d.d.	Grude	Stanica za tehnički pregled vozila
Testing centar d.o.o.	Ružići	Stanica za tehnički pregled vozila
HT Eronet	Grude	Telekomunikacijska tvrtka
Orbiter d.o.o.	Grude	Trgovina elektoničkom robom
Elcor d.o.o.	Grude	Trgovina elektoničkom robom
Vita d.o.o.	Grude	Starački dom
TP Drinovci d.o.o.	Grude	Usluge distribucije
Vino Duhan Voće d.o.o.	Grude	Poljoprivredna zadruga
LJUBUŠKI		
Naziv gospodarskog društva	Lokacija	Vrsta djelatnosti
Namex d.o.o.	Ljubuški	Prodajni centar
Namex d.o.o.	Vitina	Prodajni centar
Konzum d.o.o.	Ljubuški	Prodajni centar
Robot d.o.o.	Ljubuški	Prodajni centar
Cerno-Planinić d.o.o.	Ljubuški	Prodajni centar

PROCJENA UGROŽENOSTI OD POŽARA ŽZH

Cerno-Planinić d.o.o.	Vitina	Prodajni centar
T.G. Ferimport d.o.o.	Ljubuški	Vodoinstalaterska oprema
Jur Prom d.o.o.	Ljubuški	Auto-dijelovi
Nuić d.o.o.	Crnopod	Auto-dijelovi
Unitrade d.o.o.	Ljubuški	Auto-dijelovi
R.P.M. GLOB TRADE d.o.o.	Ljubuški	Uvoz, distribuiranje i prodaja guma i
M.R.M. export-import d.o.o.	Ljubuški	Auto-salon
AS-KRAMAR d.o.o.	Ljubuški	Auto-salon
Liprad export-import d.o.o.	Ljubuški	Protektivna hladnim protektom gume
International d.o.o.	Ljubuški	Proizvodnja prikolica i poluprikolica
Elvis Auto d.o.o.	Ljubuški	Servis teretnog programa vozila
IMA - Stroj d.o.o.	Ljubuški	Prodaja i servis rabljenih villičara
P.T.D. BRAVAR d.o.o.	Ljubuški	Proizvodnja PVC i alu stolarije
DEMAG-M d.o.o.	Ljubuški	Proizvodnja PVC i alu stolarije
Stolarija MGI-EKUS d.o.o.	Ljubuški	Proizvodnja proizvoda od drveta
Gojan d.o.o.	Ljubuški	Salon namještaja
Favorit d.o.o.	Ljubuški	Salon namještaja
TehnoFeniks d.o.o.	Cerno	Salon namještaja
NMS-COMMERCE d.o.o.	Cerno	Salon namještaja
Kjara d.o.o./Gojan	Ljubuški	Poslovni objekt
Favorit/Ševo/Procolor	Ljubuški	Poslovni objekt
ES Interijer d.o.o.	Crveni Grm	Proizvodnja namještaja po mjeri
Vinogradi Nuić d.o.o.	Crnopod	Vinarija
Dom sv.Josip Radnik	Ljubuški	Dom za stare i nemoćne
Starački dom Ljubuški	Ljubuški	Dom za stare i nemoćne
Starački dom Grubišić	Ljubuški	Dom za stare i nemoćne
Dom zdravlja Ljubuški	Ljubuški	Zdravstvena ustanova
Edukacijsko- rehabilitacijski	Ljubuški	Edukacijsko- rehabilitacijski centar
CENTRAL OSIGURANJE D.D.	Ljubuški	Osiguravajuća kuća
CROATIA OSIGURANJE D.D.	Ljubuški	Osiguravajuća kuća
Agram d.d.	Ljubuški	Osiguravajuća kuća
Hotel Bigeste d.o.o.	Ljubuški	Hotelsko poslovni kompleks
Hotel Hum d.o.o.	Ljubuški	Poslovni hotel
Motel Most	Humac	Ugostiteljski objekt
Svadbeni salon Antonela d.o.o.	Ljubuški	Svadbena sala
Svadbeni salon Ohio	Ljubuški	Svadbena sala
AG Frigo d.o.o.	Ljubuški	Proizvodnja zamrznute hrane
VT Commerce d.o.o.	Ljubuški	Trgovina tehničke robe
AT Kerametal d.o.o.	Ljubuški	Prodajni centar
Džajić Commerce d.o.o.	Ljubuški	Uvoz, distribucija i prodaja robe
Binvest d.o.o.	Ljubuški	Uvoz, distribucija i prodaja robe
EU HGB	Bijača	Poduzetnički inkubator
Mucić & Co d.o.o.	Ljubuški	Građevinsko poduzeće
Rofix d.o.o.	Ljubuški	Proizvodnja i prodaja građevinskog
MB Ivanić d.o.o.	Ljubuški	Trgovina građevinskog materijala
Inka d.o.o.	Crveni Grm	Proizvodnja i prerada kamena
Kiwi šport d.o.o.	Ljubuški	Prodaja oružja, streljiva, eksploziva,
EKOFILM d.o.o.	Ljubuški	Reciklažni centar i proizvodnja plastike
Elektro Milas d.o.o.	Ljubuški	Trgovina električne opreme
Eurocompany 99 d.o.o.	Ljubuški	Proizvodnja suhog voća i povrća
Sjemenarna d.o.o.	Ljubuški	Distributer sjemenske robe, sadnog
Mate Comerce d.o.o.	Ljubuški	Vrtni centar
Karliko d.o.o.	Ljubuški	Mesna industrija
Julius Meisl BH d.o.o.	Ljubuški	Uvoznik i distributer čaja i kave

PROCJENA UGROŽENOSTI OD POŽARA ŽZH

POSUŠJE		
Naziv gospodarskog društva	Lokacija	Vrsta djelatnosti
Welplast d.o.o.	Rastovača	Proizvodnja plastičnih proizvoda
Ktm Brina d.o.o.	Vinjani zona Vlake	Proizvodnja građ.proizvoda i asfalta
Mrvelji d.o.o.	Čitluk	Proizvodnja agregata za beton i asfalt,
Lončarplast d.o.o.	Vinjani zona Vlake	Proizvodnja plastičnih masa
Vamant d.o.o.	Vinjani zona Vlake	Proizvodnja auto guma
Miviko d.o.o.	Rastovača	Proizvodnja elektro kabela
Šišović mesna industrija d.o.o.	Rakitno	Proizvodnja mesnih prerađevina
Dušić d.o.o.	Rakitno	Proizvodnja mesnih prerađevina
Šišović farma muzivih krava	Rakitno	Proizvodnja mlijeka
Megle d.o.o.	Posušje	Industrija mlijeka i mliječnih proizvoda
Bgl Farma muzivih krava	Osoje	Proizvodnja mlijeka
Branck caffe d.o.o.	Broćanac	Proizvodnja proizvoda od kave
Farma land d.o.o.	Rastovača	Proizvodnja stočne hrane
Farma koka nosilica d.o.o.	Rastovača	Proizvodnja jaja
Lukatom d.o.o.	Rastovača	Sušionica drveta i trgovina drveta
Pilana Boban d.o.o.	Batin	Proizvodnja rezana građe
FEMIS d.o.o.	Batin	Proizvodnja građevinskih armatura
Modelia d.o.o.	Posušje	Trgovina kućanskim potrepštinama
Trgometal d.o.o.	Posušje	Proizvodnja proizvoda od lima, kao i
Euromaterijali d.o.o.	Posušje	Dobavljač građevinskog materijala
Lager d.o.o.	Posušje	Dobavljač građevinske opreme
Divna d.o.o.	Posušje	Trgovački centar
Oli d.o.o.	Posušje	Trgovački centar
Ivka d.o.o.	Posušje	Trgovački centar
Binvest d.o.o.	Čitluk	Uvoz, distribucija i prodaja robe
Vokel d.o.o.	Vinjani	Uvoz, izvoz i prodaja materijala za
Prodomo d.o.o.	Put za Imotski	Proizvodnja i prodaja namještaj i
Iveral d.o.o.	Južna obilaznica	Proizvodnja namještaja
Tehnostar d.o.o.	Fra Grge Martića	Trgovina elektroničkom robom
Svadbeni salon Bagušić	Posušje	Svadbena sala
Svadbeni salon Viktorija	Posušje	Svadbena sala
Svadbeni salon Stević	Sjeverna Obilaznica	Svadbena sala
Gaudamus	Vukovarska	Noćni klub
Basic Commerce d.o.o.	Put za Imotski	Veleprodaja obuće i odjeće
Planet d.o.o.	Posušje	Distribuciju robe široke potrošnje
ŠIROKI BRIJEG		
Naziv gospodarskog društva	Lokacija	Vrsta opasnih materija
Feal d.o.o.	Trnska cesta 146	Projektiranje aluminijskih sustava i
Suton d.o.o.	Varaždinska 2a	Tiskara
Logotip d.o.o.	Vaganska 5	Tiskara
Print Grupa d.o.o.	Trnska cesta 10	Tiskara
Euro papier-Hercegtisak d.o.o.	Varaždinska 2a	Tiskara
Soldo metali d.o.o.	Fra.D.Mandića 2b	Proizvodnja PVC i alu stolarije
Nevals d.o.o.	Knešpolje b.b.	Zastupnici sustava AL i PVC
Modra Stijena d.o.o.	Visoka Glavica b.b.	Trgovina
Emerus d.o.o	Knešpolje bb	Proizvodnja i trgovina
Pavković Paneli d.o.o.	Trnska cesta b.b.	Trgovina PVC I ALU profila
I-Form d.o.o.	Provo b.b.	Proizvodnja alata i dijelova od lima
FBD d.o.o.	Varaždinska 2	Proizvodnja obuće
Metalac d.o.o.	Fra.D.Mandića 26	Metaloprerađivačka industrija
Team Mandeks d.o.o.	Varaždinska 2	Tvrtka za obradu plastike
Hedal d.o.o.	S.Radića 55	Proizvodnja valovitog papira i kartona te

PROCJENA UGROŽENOSTI OD POŽARA ŽZH

ttkabeli d.o.o.	Knešpolje bb	Proizvodnja i trgovina kabela
Chemo Commerce d.o.o.	Privalj	Proizvodnja boja, lakova
Ataco d.o.o.	Pobijenih franjevac 11	Trgovina i distribucija proizvoda
Hotel Park (Sanifi d.o.o.)	Trg Dr.Ante Starčevića	Hotelsko poslovni kompleks
Svadbena salon Jabuka	Pobijenih franjevac 12	Svadbena sala
Svadbena salon La Viva	Trn-Zavoznik	Svadbena sala
Svadbena salon Idila	Knešpolje	Svadbena sala
Svadbena salon Sunce	Knešpolje	Svadbena sala
Namex d.o.o. /7	Trnska cesta 123	Trgovački centar
Namex d.o.o. /34	Trnska cesta 42	Trgovački centar
Aldi d.o.o.	Fra.D.Buntića 128	Supermarket
Podravka d.o.o.	Varaždinska 8	Trgovina na veliko
SMT Mepas d.o.o.	Fra.D.Mandića 26	Trgovački centar
Berny	Visoka Glavica 2	Veletrgovac voćem i povrćem
Tehnički pregled Parts	Pobijenih franjevac 8a	Stanica za tehnički pregled
Auto centar d.o.o.	Fra Didaka Buntića 77	Stanica za tehnički pregled
Auto kuća Bošnjak d.o.o.	Fra D.Mandića 23	Auto dijelovi
Sjemenarna d.o.o.	Fra D.Buntića 160a	Distributer sjemenske robe, sadnog
Vibar d.o.o.	Visoka Glavica 10	Trgovac guma
Desetka-Ivanković d.o.o.	Visoka Glavica 11	Salon namještaja
Boma d.o.o.	Fra D.Mandića 17a	Salon namještaja
MCI d.o.o.	Visoka Glavica 2c	Distributivno logistička organizacija
Stolarija Zovko d.o.o.	Oklajska 42	Proizvodnja i prerada drvene ambalaže,
Kraš d.o.o.	Visoka Glavica 15	Veletrgovac konditorskim proizvodima
EZ engineering d.o.o.	Dobrič	Inženjerske djelatnosti
Hedal d.o.o.	Stjepana Radića 55	Reciklaža polimernih materijala
Lukas TP Nakić d.o.o.	Fra D.Mandića 19	Korporativni ured
Modra stijena d.o.o.	Visoka Glavica bb	Trgovina

1.7. Pregled gospodarskih zona po općinama/gradovima

Gospodarske zone su jedan od glavnih oblika gospodarsko-poslovne infrastrukture koje u mnogočemu određuje poslovni ambijent na određenom prostoru. Gospodarska zona kao prostorna cjelina omogućava odvijanje različitih poslovnih djelatnosti pod upravom specijaliziranog tima stručnjaka, a unutar organiziranog i osmišljenog razvojnog koncepta određenog prostora ili regije. Pregled gospodarskih zona po gradovima/općinama dat je u slijedećoj tabeli:

Tablica 1.7. Pregled gospodarskih zona po općinama/gradovima

Red.br.	Gospodarska zona	Lokacija	Bruto površina (ha)
1	Gospodarska zona Grude – Pogana Vlaka	Grude	
2	Gospodarska zona Grafotisak		
3	Gospodarska zona Grude - Jug		
4	Gospodarska zona Violeta - Dubrava		
1	Mostarska Vrata	Grad	32,91
2	Zvirici	Ljubuški	174,67
			207,58
1	GZ „Trn“,	Grad Široki Brijeg	127,88
2	Poslovna zona „Pecara“		19,027
3	GZ „Knešpolje“,		16,24
4	Mikroindustrijska zona Knešpolje		
5	Turčinovići		
6	Buhovo		

PROCJENA UGROŽENOSTI OD POŽARA ŽZH

7	Dužice		
1	Zona Vlake	Posušje	30
2	Zona Topala		
3	Zona Osrdak		12
4	Zona Vicanov Brig		
5	Gospodarska zona uz južnu zaobilaznicu put		
6	Gospodarska zona Osoje		
7	Gospodarska zona Vinjanski Dom		

Izvor: Prostorni plan Županije Zapadnohercegovačke

U planovima i programima za otvaranje gospodarskih zona treba prvenstveno voditi računa o prometnoj povezanosti područja s naseljem, mogućnostima širenja zone u budućnosti, okolišnim čimbenicima i proizvodnim potrebama. Svaka zona mora imati izgrađene prometnice (izvan i unutar zone) za potrebe eventualne vatrogasne intervencije, potrebnu infrastrukturu (struja, vodovod, kanalizacija, sustav oborinskih voda, itd.).

1.8. Promet i prometna infrastruktura ŽZH

Kad je u pitanju povezanost ŽZH s drugim državama, te županijama unutar BiH, onda je zbog njenog graničnog položaja u prvom redu upućena na povezivanje i usuglašavanje s cestovnom mrežom RH, a unutar BiH to su susjedne Hercegovačko-neretvanska, Hercegbosanska i Srednjobosanska županija.

Auto-cestovni pravci na koje se ŽZH treba dobro povezati su autocesta na koridoru Vc u BiH i Jadransko-jonska autocesta u budućnosti (Trst-RH- BiH-Crna Gora-Albanija-Grčka), a sada A1 u RH.

Povezivanje centara unutar ŽZH i susjednih općinskih centara se vrši mrežom magistralnih, regionalnih i lokalnih cesta.

1.8.1. Cestovni promet

Prostorna osnova Plana ŽZH pruža informacije o postojećoj cestovnoj mreži. *Zakon o Cestama Federacije BiH*, javne ceste razvrstava na:

- AC - autoceste (u nadležnosti JP "Autoceste Federacije BiH");
- BC - brze ceste (u nadležnosti JP "Autoceste Federacije BiH");
- MC - magistralne ceste (u nadležnosti JP "Ceste Federacije BiH");
- RC - regionalne ceste (u Županijskoj nadležnosti);
- LC - lokalne ceste (u Općinskoj nadležnosti).

Dionica Bijača-Zvirovići, duljine 10,22 km, **autoceste na Koridoru Vc** prolazi ŽZH u duljini cca 8 km. U području ŽZH je jedno čvorište, i to čvorište Zvirići, te granični prijelaz Bijača. Na dionici autoceste je i odmorište, te prateći uslužni objekt Kravica, obostrano postavljen u odnosu na autocestu. Petlja Zvirići spaja regionalnu cestu R423 na autocestu. Autocesta je projektirana s dva kolnika odvojena razdjelnim pojasom. Projektna brzina iznosi 120 km/h. Projektirani objekti ove dionice na području ŽZH su:

- most Studenčica, L = 590,00 m / 590,00 m;
- vijadukt Pavlovići, L = 387,00 m / 382,00 m;
- tunel Bijela Vlaka, L = 485,69 m / 483,00 m;
- most Trebižat, L = 380,00 m / 370,00.

PROCJENA UGROŽENOSTI OD POŽARA ŽZH

Magistralne ceste:

U Prostornoj osnovi Plana ŽZH predstavljeno je cca 101,65 km magistralnih cesta, dok se na kraju planskog razdoblja planira građenje još cca 8,5 km.

Pregled magistralnih cesta po općinama i gradovima dat je sljedećom tablicom.

Tablica 1.8.1

Općina Grude					
Red. br.	Broj ceste	Dionica	Duljina [km]	Opće stanje	
1.	M6	Gorica - Grude - Ljubuški - Čapljina	20,50	Geometrija uvjetno dobra, loše stanje zbog prolaska kroz gusta naselja	
Ukupno:			20,50		
Grad Ljubuški					
Red. br.	Stara oznaka /nova oznaka	Naziv ceste	Duljina [km]	Širina kolnika	Podaci o Kolniku
1.	M 230 / M6	Magistralna cesta Vinjani D.- Posušje-Ljubuški-Studenci	27,27	7,0	Uvjetno dobri
2.	M 120 / R424 i R423	Mostar – Čitluk – Ljubuški – Teskera – Bijača – granica s RH	21,95		
Ukupno:			49,22		
Grad Široki Brijeg					
Red.br.	Broj ceste	Dionica	Duljina	Opće stanje	Planirano
POSTOJEĆE STANJE					
1.	M6.1	Posušje - Široki Brijeg - Mostar	27,00	Geometrija uvjetno dobra, loše stanje zbog prolaska kroz gusta naselja	Redovno održavanje
Ukupno:			27,00		
Općina Posušje					
Red. br.	Oznaka	Naziv ceste	Duljina [km]	Širina kolnika	Podaci o Kolniku
1.	M 6.1	Magistralni put Posušje - Mostar			
2.	M 15	Posušje - Livno			
Ukupno:			25		

Regionalne ceste:

Županijom Zapadnohercegovačkom prolazi cca 72 km **regionalnih cesta**, prikazanih u tablici:

PREGLED CESTA U ŽHŽ		
Oznaka ceste	Dionica	Duljina ceste (u km)
R 420	Posušje-Vir-granica RH	20,80
R 421	Sovići-Drinovci-Tihaljina-Klobuk	20,23
R 422	Vitina-Veljaci-Orahovlje-granica RH	5,32
R 423	Teskera –Hardomilje-Bijača (granica RH)	10,96
R 425a	prolaz Miletina (Tromeđa-Trebižat)	1
R 425	Široki Brijeg-Tromeđa	13,91
Ukupno:		72,22

Izvor: Prostorni plan ŽZH

PROCJENA UGROŽENOSTI OD POŽARA ŽZH

Tablica 1.8.2

Općina Grude					
Red.br.	Broj ceste	Dionica	Duljina	Opće stanje	
1.	R 421	Sovići - Drinovci - Tihaljina – Klobuk	18,58 km	uvjetno dobro	
		Ukupno:	18,58 km		
Grad Ljubuški					
Red.br.	Oznaka	Naziv ceste	Duljina(km)	Širinakolnika	
1.	R421	Sovici-Drinovci-Tihaljina-Klobuk	1.65	5,0	
2.	R422	Vitina-Orahovlje (granica sa RH)	5,32	5,0	
3.	R424	Teskera-Crveni Grm (granica sa RH)	5,4	5,0	
4.	R 422	Orahovlje - Teskera	5,56		
5.	R425a	Granica sa op. Čitluk-Miletina – granica sGradom Čapljina	1	-	
		Ukupno:	18,93		
Grad Široki Brijeg					
Red.br.	Broj ceste	Dionica	Duljina	Opće stanje	Planirano
1.	R 425	Široki Brijeg - Čitluk - Žitomislići	13,91	Uvjetno dobro	redovno održavanje i rekonstrukcija
		Ukupno:	13,91		
Općina Posušje					
Red.br.	Broj ceste	Dionica	Duljina	Opće stanje	
1.	R420	Posušje-Vir-granica RH	20,8		
		Ukupno:	20,8		

Lokalne ceste:

Županijom Zapadnohercegovačkom prolazi cca 509 km **lokalnih cesta**.

Ukupan prikaz cestovne mreže u ŽZH

Cesta	Duljina u km
Brza/magistralna	0
Magistralne ceste	101,65
Regionalne ceste	72,22
Lokalne ceste	509

Slika 5. Model razvitka cestovne mreže

1.9. Pregled turističkih naselja

Područje Općine **Grude** ima uvjete za razvoj turizma zasnovanog na prirodnim ljepotama, kao što su izvorišni krak rijeke Tihaljine i prostor u Imotsko-Bekijskom polju. U oba navedena područja su karakteristični vodeni objekti, vrela i vrlo čisti tokovi voda Vrlike i Tihaljine. Pored njih tu su jezero Krenica, Ravlića pećina, koja se nalazi neposredno u kojoj se nalaze ostaci neolitske kulture, Cvitanjske stine, ušće Nezdravice, kupalište Copacabana, te prirodni fenomen Vrbina. Na području Gruda jedini primjer seoskoga turizma koji nudi usluge smještaja i prehrane, kao i dodatne aktivnosti je Marića gaj, pored ceste Grude-Ljubuški, gdje se na imanju površine 40 ha nude dodatne aktivnosti i mogućnost aktivnoga odmora u prirodi družeći se s domaćim životinjama, jašući ili šetajući uređenim stazama. Za uslugu smještaja renovirana je stara kamena kuća iz 1920. godine s apartmanima opremljenim rustikalnim namještajem.

Općina Gruda ima slijedeće smještajne kapacitete:

- Hotel „Otok“ (62 ležaja u 23 sobe),

- „Marića gaj“ (24 ležaja),
- Motel "Dorin" i motel "Kod Barića".

Prostor Grada **Ljubuškog** prepoznatljiv je po prirodnim ljepotama rijeke Trebižat i njenih pritoka Studenčice i Vrioštice. Specifičnosti ovih rijeka čine područja uz njihova korita pogodnim za turizam i rekreaciju. Razvojni turistički potencijal Grada Ljubuškog čine sljedeći lokaliteti:

- gornji tok rijeke Trebižat (poviše slapa Koćuša);
- slap Kravica;
- rodna kuća bl. Petra Barbarića
- vjerski vrh Markovište
- brdo Klobuk
- lokalitet Kajtavovina;
- lokalitet Staro Hardomilje;
- podnožje Klobuka;
- lokalitet Žabar;
- tvrđava Herceg Stjepana
- naselja Vodice, Dole, Greda
- Muzej na Humcu
- Rimski logor Gračina

Na području Miletina na prostoru od 111,36 ha uz vjerski turizam Međugorja planirana je T1 zona za turizam. U Gradu Ljubuškom izdvajamo tri smještajna objekta, to su:

- Poslovni hotel „Hum“ (8 soba, dvije manje konferencijske dvorane s ukupnog 65 sjedećih mjesta, restoran)
- Motel „Most“ (4 jednokrevetne sobe, 4 dvokrevetne sobe i 2 trokrevetne sobe)
- Hotel Bigeste (28 soba i apartmana, 2 restorana, gradska kavana, svečana dvorana).

Općina **Posušje** ima i svoje prirodne ljepote, kao što su: visoka planinska ljepotica Čvrstica (1.200 mnm) s njezinim impresivnim obroncima te endemima, Blidinjsko jezero (1.200 mnm), Šumsko područje Masna Luka s više bistrih planinskih izvora i prekrasnom jelovom i borovom šumom, akumulacija Tribistovo, Brina, zanimljiv krški, te donedavno čovjeku nepristupačan kanjon Ričine, kao i izvor Žukovice u Zagorju.

Prostor Grada **Širokog Brijega** ima značajne, ali relativno malo iskorištene mogućnosti za razvoj turizma. Lokalitet Borak već predstavlja jednu od dosta poznatih prirodnih hercegovačkih destinacija, u neposrednoj blizini grada. Lokalitet Grabova draga, sjeveroistočno od Širokog Brijega, u paleontološkom smislu predstavlja možda i najznačajniji lokalitet, odnosno nalazište fosila, ne samo na ovim prostorima već i u široj regiji.

Turistički potencijali Širokog Brijega:

- Kanjon rijeke Lištice „Borak“
- Zavod Svete Obitelji
- Riznica Franjevačke galerije Široki Brijeg
- Franjevačka galerija Široki Brijeg
- Nekropola stećaka Lipovci, Sajmište, Šarampovo, Barevište, Izbično itd.
- Crkva u Kočerinu i Kočerinska ploča

PROCJENA UGROŽENOSTI OD POŽARA ŽZH

- Aleja hrvatske ćirilice
- Mokriskik i bazilika iz V. stoljeća u Mokrom
- Zvonigrad, stari ilirski grad
- Blato

Hoteli u Širokom Brijegu:

- Hotel „Park“
- Hotel „Đulić“
- Hotel „Royal“.

1.9.1. Pregled kulturnih dobara (nacionalnih spomenika) po općinama/gradovima

Broj proglašanih nacionalnih spomenika u ŽZH iznosi 8, što je oko 1% spomenika u BiH, odnosno 2% spomenika u F BiH, iako je prostor Županije naseljen od prapovijesnih vremena. Od toga, u graditeljske cjeline svrstana su 4 nacionalna spomenika, uz 4 arheološka i povijesna područja, bez povijesnih građevina i spomenika, te bez pokretnih dobara.

„N“ - **NACIONALNI SPOMENICI**

„PL“ - **PRIVREMENA LISTA NACIONALNIH SPOMENIKA**

Tablica 1.9.1. Broj nacionalnih spomenika u ŽZH

Grad /Općina	Nacionalni spomenik				Privremena lista nacionalnih spomenika
	Povijesne građevine i spomenici	Graditeljske cjeline	Arheološka i povijesna područja	Ukupno	
Grude	0	0	0	0	3
Ljubuški	0	3	3	6	3
Posušje	0	0	1	1	4
Široki Brijeg	0	1	0	1	3
ŽZH:	0	4	4	8	13

GRUDE

Oznaka	Naziv	Naseljeno mjesto
PL1	Crkva sv. Katarine	Grude
PL2	Crkva sv. Mihovila	Drinovci
PL3	Crkva sv. Stjepana Prvomučnika	Gorica

LJUBUŠKI

Oznaka	Naziv	Naseljeno mjesto
N2	Džamija Ali-bega Kapetanovića - graditeljska cjelina ("Sl. glasnik BiH", broj: 97/07);	Vitina
PL1	Župna crkva sv. Paškala- povijesna građevina	Vitina
PL2	Katolička crkva – sakralna povijesna građevina,	Veljaci
PL3	Franjevačka crkva i samostan– graditeljska cjelina	Humac
kulturno - povijesnih dobara		
N1	Lalića kula s dvorima - graditeljska cjelina ("Sl. glasnik BiH", broj: 50/10);	Ljubuški

PROCJENA UGROŽENOSTI OD POŽARA ŽZH

N3	Antički vojni logor na Gračinama- arheološki lokalitet	Humac
N4	Nekropola sa stećcima Bijača-- povijesno područje ("Sl. glasnik BiH", broj: 53/11);	Ljubuški
N5	Nekropola sa stećcima Mramorje- povijesno područje ("Sl. glasnik BiH", broj: 86/08);	Gornji Studenci
N6	Stari grad Ljubuški - graditeljska cjelina ("Sl. glasnik BiH", broj: 43/03).	Ljubuški

POSUŠJE

Oznaka	Naziv	Naseljeno mjesto
N	Nekropola stećaka	Donje Bare
PL1	Crkva Bezgrešnog začeća BDM	Posušje
PL2	Crkva Uznesenja BDM	Gradac
PL3	Crkva sv. Ivana Nepomuka	Rakitno
PL4	Crkva sv. Jure	Vir

ŠIROKI BRIJEG

Oznaka	Naziv	Naseljeno mjesto
N1	Franjevački samostan i crkva, graditeljska cjelina	Široki Brijeg
PL1	Crkva sv. Petra i Pavla;	Kočerin
PL2	Crkva sv. Ane	Ljuti Dolac
PL3	Nekropola stećaka	Mokro

Na području ŽZH djeluje nekoliko gradskih knjižnica koje su dobro opremljene naslovima, kao i nekoliko muzeja i galerija: *Franjevačku galeriju* u Širokom Brijegu, *Muzej franjevačkog samostana na Humcu*, *Umjetničku galeriju TMT* u Ljubuškom, *Galeriju u Masnoj Luci*, *Hrvatska arheološka zbirka Svetog Stjepana Prvomučenika u Gorici*, *Etnografski muzej u Gorici*, te HKUD *Hercegovac*, koje okuplja kulturno-umjetnička društva iz svih općina Županije.

1.9.2. Zaštićena prirodna područja ŽZH

Na području ŽZH nalazi se jedan (upravljani) prirodni rezervat - Šumsko područje Masna Luka, te 12 spomenika prirode, od čega jedan geološki - Sedrena područja oko vodopada Kravice i 11 geomorfoloških spomenika: Blidinje jezero, jezero Krenica kod Gruda, vrelo Tihaljine kod Peć Mlina, vrelo Lištice kod Borka, vrelo Vrioštice u Vitini, vodopadi Kravica, Koćuša i Bučine na rijeci Trebižatu, te pećina Hardomilje kod Ljubuškog, Vrbine kod Kongore (Grude) i Pravčeva pećina kod vrela Lištice (Široki Brijeg).

Prema Prostornom planu Općine **Grude** (1986.), u prirodnu baštinu u općini Grude ubrojeni su kao prirodni rezervati izvorišni krak rijeke Tihaljine i prostor u IB polju. U oba navedena područja su karakteristični vodeni objekti vrela i vrlo čisti tokovi voda Vrlike i Tihaljine.

Prema Prostornom planu Grada **Ljubuškog** (1989.), „kao predio prirodnog nasljeđa, odnosno prirodne ljepote, koja imaju kulturno i znanstveno značenje utvrđuju se i zaštićuju sljedeća područja“:

- Vodopad „Kravica“ na rijeci Trebižat;
- Geološko-sedreno područje oko vodopada „Kravica“;
- Vodopad „Koćuša“ na rijeci Trebižat u Veljacima;
- Vrelo Vrioštica u Vitini;
- Vodopad „Bučine“ na Trebižatu;
- Vrelo Klokun u Klobuku i

- Vrelo Daupovac u Studencima.

Prema Prostornom planu Općine **Posušje** (1990.), posebno zaštićeni prostori su:

- Glacijalno Blidinje jezero na Čvrsnici, glacijalni cirkovi i vale ;
- Slivno područje umjetne akumulacije Tribistovo ;
- Područje eksploatacijskog prava Rudnika boksita;
- Površina retencije Rastovača ;
- Površina planirane akumulacije Ričica na dijelu Općine Posušje

Prema Prostornom planu Grada **Širokog Brijega** (1990.), prostori koji se prema prirodnim vrijednostima ističu i koji su kao takvi zaštićeni su:

- Vrelo Borak (Lištica) s neposrednom okolinom, kao prirodna znamenitost i vrijednost;
- Hrast pred Franjevačkom crkvom u Širokom Brijegu, koji ima posebnu prirodnu vrijednost.

1.10. Pregled elektroenergetskih građevina za proizvodnju, prijenos i distribuciju električne energije

1.10.1. Proizvodnja električne energije

HIDROELEKTRANE		MINI HIDROELEKTRANE
1.	HE Peć Mlini	MHE „Buk“
2.	HE Mostarsko blato	

HE Peć Mlini, na području općine Grude, energetski koristi vode rijeke Tihaljine na prirodnoj visinskoj razlici od 107 m između Imotsko-Bekijskog polja - Nuga i strojarnice u podnožju brda Petnik na lokaciji Peć Mlini. Elektrana je financirana kombiniranjem vlastitog kapitala i kredita. Puštena je u rad 2004. godine, 70 GWh srednje godišnje proizvodnje s dva agregata od 15,3 MW, ova HE opravdala je projektna rješenja stara više od pola stoljeća. Instalirani protok elektrane je 30 m³/s, dok je srednji godišnji dotok elektrane 197,4 m³/s.

HE Mostarsko blato koncipirana je kao višenamjenski, energetsko-vodoprivredni objekt regulacije cijelog krškog područja Mostarsko blato, između Mostara i Širokog Brijega. Koristi vode slivova rijeka Lištice i Ugrovače, na prirodnom padu između akumulacijskog jezera Mostarsko blato i Bišća polja, odnosno rijeke Neretve. Očekivana godišnja proizvodnja je oko 170 GWh.

MHE „Buk“, započela je s radom 1991. godine, a dozvolu za rad-licencu „FERK-a“ je dobila 2011. godine. Francisova turbina, instalirane aktivne snage 140 kW, ima projektiranu godišnju proizvodnju električne energije od 0,75 GWh.

1.10.2. Prijenos i opskrba električnom energijom

Prijenosnu mrežu ŽZH čine:

- Nadzemni vodovi 110, 220 i 400 kV naponske razine
- Transformatorske stanice 400/x kV, 220/x kV i 110/x kV i
- Rasklopna postrojenja.

Opskrba električnom energijom na području Općine **Grude** ostvaruje se iz jednog elektroenergetskog postrojenja TS 110/35/10 kV Grude, napaja 163 TS x/0,4 kV. Područjem Općine prolaze i u pogonu su četiri 110 kV dalekovoda, te dva 35 kV dalekovoda od kojih jedan (Grude-Kočerin) radi s 10 kV pogonskim naponom.

PROCJENA UGROŽENOSTI OD POŽARA ŽZH

Opskrba Grada **Ljubuškog** se ostvaruje iz pojne TS 110/35/10(20) kV Ljubuški. Preko teritorija Grada prelaze 110 kV-ni nadzemni vodovi: DV 110 kV TS Ljubuški- TS Čitluk (8,0 km), DV 110 kV TS Ljubuški-TS Čapljina (8,4 km), DV 110 kV TS Ljubuški-TS Vrgorac (11,5 km - koji radi pod 35 kV).

Opskrba na području Općine **Posušje** ostvaruje se iz istoimene TS 110/35/10 kV, koja preko mreže 10 kV napaja 159 TS 10/0,4 kV, dva 110 kV dalekovoda, jedan 35 kV dalekovod te 2x220 kV dalekovod dijelom u pogonu na 35 kV.

Opskrba Grada **Širokog Brijega** se ostvaruje iz pojmih TS: TS 110/2x10/10 kV Široki Brijeg i TS 110/35/10(20) kV Grude. Prvenstveno se koristi TS 110/2x10/10 kV Široki Brijeg koja sadrži dva transformatora nazivne snage transformacije 20/20/14 MVA. Za potrebe opskrbe TSA SN/0,4 kV koje se nalaze na izvodu Kočerina koristi se dio postojećeg 35 kV dalekovoda Grude-Široki Brijeg, ukupne duljine 15,2 km.

110 i 35 kV elektroenergetski objekti u općinama/gradovima ŽZH

	Naziv objekta	Instalirana snaga u transformaciji [MVA]	Spojni vodovi
Grude	TS 110/35/10 Grude	TR 110/35/10 kV; 20/14/14 MVA TR 110/35/10 kV; 16/16/10,7 MVA	DV 110 kV Imotski – Grude DV 110 kV Široki Brijeg - Grude DV 110 kV HE Peć Mlini – Grude DV 35 kV Posušje – Grude
	HE Peć-Mlini		DV 110 kV Posušje - HE Peć Mlini DV 110 kV Grude - HE Peć
Ljubuški	TS 110/35/10 (20) Ljubuški	TR 110/35/10(20) kV; 20/14/20 MVA TR 110/10(20)/35 kV; 20/20/14 MVA	DV 110 kV Ljubuški-Čitluk DV 110 kV Ljubuški-Čapljina DV 110 (35) kV Ljubuški-Vrgorac
Posušje	TS 110/35/10 Posušje	TR 110/35/10(20) kV; 20/14/20 MVA TR 110/35/10(20) kV; 20/14/20 MVA	DV 110 kV Tomislavgrad-Posušje DV 110 kV Grude-Posušje DV 35 kV Grude-Posušje
	TS 35/10 kV Blidinje	TR 35/10 kV 2,5 MVA	DV 35 kV HE Rama-Brana HE Jablanica DV 2x220 kV (35) Rama-Posušje DV 35 kV Grude-Posušje
Š.Brijeg	TS 110/2 x 10/10 kV Š. Brijeg	110/10(20)/10 kV; 20/20/14 MVA 110/10(20)/10 kV; 16/16/10,7 MVA	DV 110 kV Široki Brijeg-Grude DV 110 kV Široki Brijeg-Mostar 4

10 i 20 kV vodovi i TS 10(20)/0,4 kV

Grude - TS 110/35/10 kV napaja devet 10 kV izvoda, od kojih je jedan Kočerina koji električnom energijom opskrbljuje TS x/0,4 kV u gradu Široki Brijeg. Ukupna duljina svih vodova 10 kV pogonskog napona u opskrbnom području TS 110/35 kV Grude, osim 10 kV izvoda Kočerina koji napaja TS x/0,4 kV u Širokom Brijegu, je 142,81 km. Pri tome je ukupna duljina kablskih dionica 30,679 km, a nadzemnih dionica 109,457 km. Najveći broj TS x/0,4 kV opskrbljuje izvod Drinovci (35), a potom Pivovara-Tihaljina (28). Najmanji broj TS x/0,4 kV opskrbljuje izvod Boboška (Grutex), njih šest.

Grad Ljubuški - Postojeća TS 110/35/10(20) kV Ljubuški je 110 kV-tim dalekovodima povezana s TS 110/x kV Čapljina i Čitluk i TS 35/10 kV Vrgorac, čime je zadovoljen (n-1) kriterij. Duljina dalekovoda od TS Ljubuški do TS Čitluk je cca 13 km, dok je duljina dalekovoda od TS Ljubuški do TS Čapljina cca 18,4 km. Opskrba potrošača na području Grada realizirana je putem trinaest 10(20) kV izvoda. Svim su izvodima početne dionice

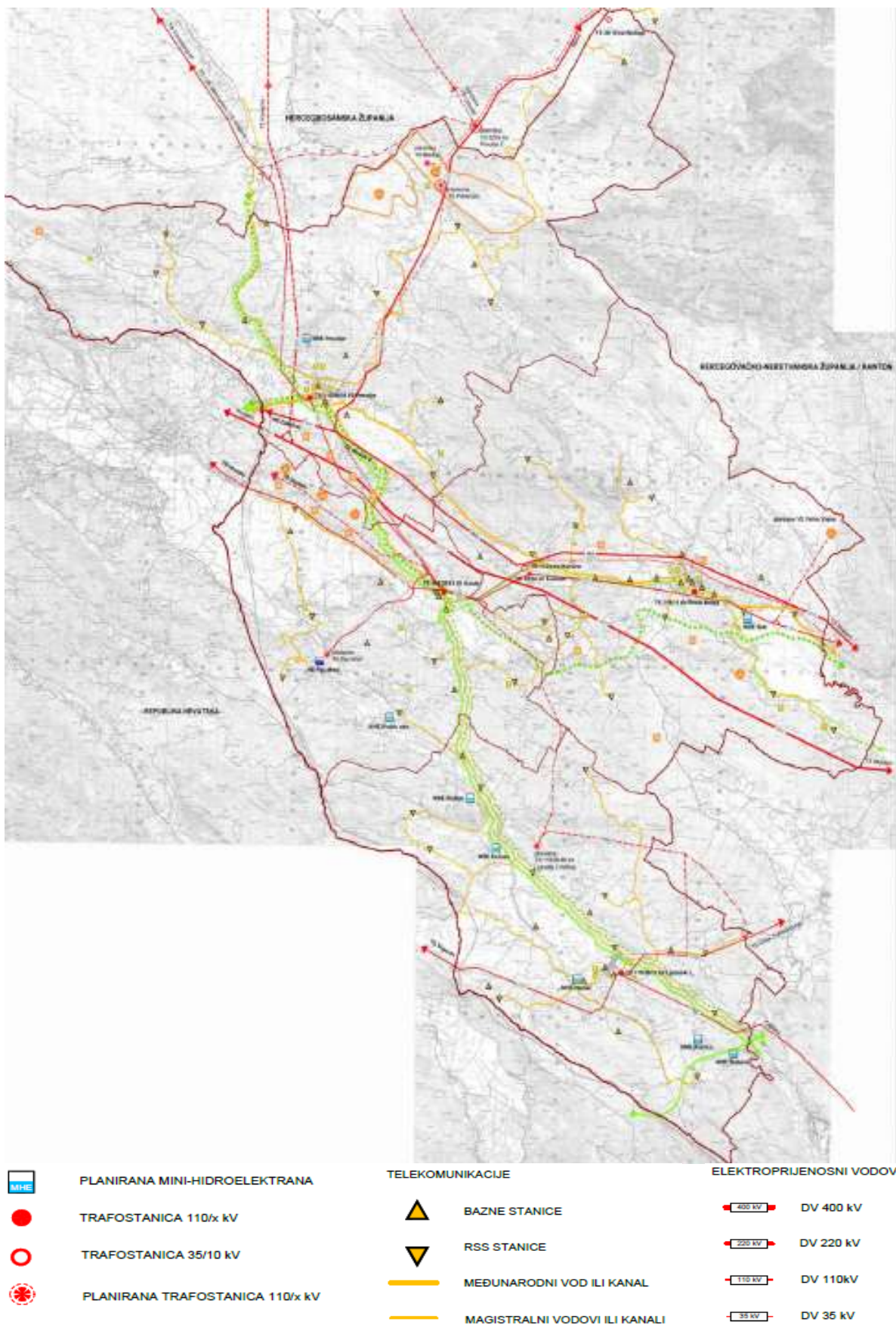
izvedene kablanski. Šest izvoda je potpuno kablirano, a u sedam izvoda dominiraju nadzemne (zračne) mreže.

Posušje - Iz TS 110/35/10 kV Posušje izlazi deset izvoda 10(20) kV, od čega pet u potpunosti kablinskih (Durmišuša, Meljakuša, Marasov Brig, Jug i Femis) za napajanje električnom energijom gradskog područja Posušja, te pet većinom nadzemnih (Zavelim, Rakitno, Broćanac, Studena Vrila i Lipovice) za napajanje električnom energijom okolnih naselja. Izvodi 10 kV Zavelim i Rakitno su izrazito dugački, s odcjepima preko 43 km. Relativno dugački su i izvodi 10 kV Broćanac i Studena Vrila, s odcjepima 23 km, odnosno 24 km.

Grad Široki Brijeg - Prema podacima iz *Studije kratkoročnog i srednjoročnog razvoja distribucijske mreže i postrojenja 2006.-2010. godina s projekcijom do 2020. Za područje grada Široki Brijeg (2008)*, od 14 izvoda u opskrbnom području na 9 izvoda (Ljuti dolac, Polog, Gradac, Rasno, Dužice, Crnač, Crne lokve, Kočerin i Trn) dominiraju nadzemne dionice (njima pripada i izvod Trn za kojeg je svojstvena nešto veća duljina kablinskih dionica). Na preostalim izvodima, na njih 5 (Stadion, Lištica 6, Hotel, FEAL, Lišto) dominiraju kablinske dionice. Pogonski napon svih izvoda je 10 kV. Ukupna duljina svih izvoda je 241.855 km. Pri tome je duljina kablinskih dionica 52,019 km (21,5%), a duljina nadzemnih dionica 189,836 km (78,5%). Moguće je zaključiti kako u opskrbnom području prevladavaju nadzemni vodovi.

TSA SN/0,4 kV u opskrbnom području podijeljene su u tri grupe: Gospodarstvo (7), Usluge i kućanstva – ruralno (190), te Usluge i kućanstva – urbano (25). Prepoznate su sljedeće gospodarske zone: Zona Knešpolje (put za grad Mostar) – izvod Knešpolje, Zona Trn – izvod Feal, izvod Visoka Glavica i Izvod Zona Trn iz TS 35/10(20) Kočerin.

PROCJENA UGROŽENOSTI OD POŽARA ŽZH

Slika 6. Elektroenergetske građevine za proizvodnju i prijenos električne energije

1.11. Pregled lokacija na kojima su uskladištene veće količine zapaljivih tekućina i plinova, eksplozivnih tvari i drugih opasnih tvari

Red.br.	Naziv benzinske pumpe	Mjesto	Adresa	Kategorija ugroženost i od požara
1.	TIOIL d.o.o. Stara Bila	Ljubuški	Ulica hrvatskih branitelja 13	+ plin
2.	TIOIL d.o.o. Stara Bila	Ljubuški	Ulica A.G. Matoša 2	+ plin
3.	Gazprom	Ljubuški	Veljaci 296	+ + plin
4.	PERIĆ d.o.o. Ljubuški	Ljubuški	Međugorska ulica 36	+ + plin
5.	MB IVANIĆ d.o.o. Ljubuški	Ljubuški	Hrašljani 4	+ + plin
6.	PRO GAS d.o.o. Proboj	Ljubuški	Proboj 77	+ + plin
7.	MINA d.o.o. Grude	Ljubuški	Klobuk 462	+ plin
8.	HOLDINA d.o.o. Sarajevo	Ljubuški	Ulica Hrvatskih kraljeva 67a	+ + plin
9.	ANTUNOVIĆ AGS d.o.o. Orašje B.C. Ljubuški	Ljubuški	Ulica A.G. Matoša 28	+ + plin
10.	K-BENZ d.o.o. Ljubuški	Ljubuški	Teskera 20	+ + plin
11.	AT KERAMETAL d.o.o. Ljubuški	Ljubuški	Ulica hrvatskih kraljeva 25	+ + plin
12.	HOLDINA d.o.o. Sarajevo B.C. Kravice	Ljubuški	(Autoput A1) – lijevo Zvirici 76	+ + plin
13.	HOLDINA d.o.o. Sarajevo B.C. Kravice	Ljubuški	(Autoput A1) –desno Zvirici 77	+ + plin
14.	PERIĆ d.o.o. Vitina	Ljubuški	Vitina 483	+ + plin
15.	Unitrade d.o.o.	Ljubuški	Fra.N.Ivankovića 20	-plin
16.	T Oil-Auro Bp Gorica	Grude	Gorica	+ + plin
17.	Dakma Oil Bp Drinovci	Grude	Plavilo b.b.	+ plin
18.	HIFA – PETROL Sarajevo	Grude	Sovići	+ + plin
19.	Gazprom	Grude	Dr. Franje Tuđmana 58	+ + plin
20.	Perišić Bp2	Grude	Dr. Franje Tuđmana 122	+ + plin
21.	PERIŠIĆ BENZ d.o.o. Grude	Grude	Blage Zadre 2	+ + plin
22.	GRAFOTISAK d.o.o. Grude (Benzinska crpka)	Grude	Gojka Šuška 7	+ + plin
23.	Violeta d.o.o.	Grude	Dragićina	-plin
24.	Franck d.o.o.Sarajevo	Grude	Ružići	-plin
25.	JAMM- BENZ d.o.o. Široki Brijeg	Š. Brijeg	Privalj bb	+ plin
26.	BAGARIĆ d.o.o. Š. Brijeg	Š. Brijeg	Visoka Glavica 4	+ + plin
27.	HOLDINA d.o.o. Sarajevo (B. crpka II Š. Brijeg)	Š. Brijeg	Visoka Glavica 7	+ plin
28.	TIOIL d.o.o. Stara Bila	Š. Brijeg	Trnska cesta 189	+ plin
29.	G- PETROL d.o.o. Sarajevo	Š.Brijeg	Trnska cesta 8a	-

PROCJENA UGROŽENOSTI OD POŽARA ŽZH

Red.br.	Naziv benzinske pumpe	Mjesto	Adresa	Kategorija ugroženosti od požara
30.	PETROL BH OIL COMPANY d.o.o. Sarajevo	Š. Brijeg	Pobijenih franjevac 7	+ +plin
31.	Lukas TP Nakić	Š.Brijeg	Fra.Dominika Mandića 19a	-plin
32.	Feal d.o.o.	Š.Brijeg	Trnska cesta 146	-plin
33.	HOLDINA d.o.o. Sarajevo (Benzinska crpka I Š. Brijeg)	Š. Brijeg	Fra Didaka Buntića 55	+ + plin
34.	MEPAS d.o.o. Š. Brijeg	Š. Brijeg	Fra D.Mandića 1	+ plin
35.	MIŠKIĆ BUS d.o.o. Š. Brijeg	Š. Brijeg	Buhovo	+ plin
36.	ABC PETROL d.o.o. Š. Brijeg B.C. II	Š. Brijeg	Mokro bb	+ plin
37.	ABC Petrol	Š.Brijeg	Stjepana radića 44	
38.	Gudelj	Š.Brijeg	Provo b.b.	
39.	Jozo-Benz	Š.Brijeg	Uzarići	
40.	Vaske	Š.Brijeg	Ljuti Dolac	
41.	ZDB	Š.Brijeg	Jare	
42.	Zoimpex	Š.Brijeg	Knešpolje	
43.	MIS BENZ d.o.o. Posušje	Posušje	Put za Batin	+ plin
44.	LAGER d.o.o. Posušje	Posušje	Južna obilaznice	+ +plin
45.	BGL COMMERCE d.o.o. Posušje	Posušje	Put Imotskog	+ +plin
46.	HOLDINA d.o.o. Sarajevo (BC Posušje)	Posušje	Fra Grge Martića	+ +plin
47.	Hifa Petrol d.o.o. Posušje	Posušje	Čitluk bb	+ + plin
48.	TIOIL d.o.o. Stara Bila (B.C. Posušje)	Posušje	Ante Starčevića	+ plin
49.	BAVIPP (B.C. Vican benz)	Posušje	Rastovača bb	+ + plin
50.	DRAVEL d.o.o. Posušje (Dragoja benz)	Posušje	Ante Starčevića bb	+ plin
51.	VERDIĆ COMMERCE d.o.o. Posušje (Benzinska crpka I)	Posušje	Rakitno	+ plin
52.	VERDIĆ COMMERCE d.o.o. Posušje (Benzinska crpka II)	Posušje	Vrpolje	+ plin
53.	TONI BENZ d.o.o. Posušje	Posušje	Vir bb	-
54.	F1 d.o.o Posušje	Posušje	Zagrebačka bb	+plin
55.	Binvest d.o.o.	Posušje	Čitluk	-plin
56.	Megle d.o.o.	Posušje	Osrdak b.b.	-plin
57.	Šiš Prijevozi d.o.o.	Posušje	Rakitno	-plin

Legenda: + plin - prodaja boca UNP od 10 i 35 kg,
 + + plin - prodaja boca UNP od 10 i 35 kg i prodaja UNP za motorna vozila.
 - - ne drže plin

PROCJENA UGROŽENOSTI OD POŽARA ŽZH

Tabelarni prikaz pravnih osoba koje skladište eksplozivne tvari za gospodarsku uporabu:

Red. br.	Naziv pravne osobe	Mjesto	Adresa skladišta
1.	KIWI – ŠPORT d.o.o. Ljubuški	Ljubuški	Hrašljani 8
2.	GEOMIB d.o.o. Ljubuški	Ljubuški	Crveni Grm, Ljubuški (Kamenolom)
3.	PK Kamenolom	Grude	Cerov Dolac, Grude
4.	TIM – Z d.o.o. Široki Brijeg	Š. Brijeg	Studena Vrila, Posušje
5.	Rudnici Boksita	Š.Brijeg	Crne Lokve, Široki Brijeg
6.	KTM – BRINA	Posušje	Studena Vrila, Posušje
7.	RUDNICI BOKSITA	Posušje	Studena Vrila, Posušje

Na području ŽZH postoji jedna punionica plina:

1. LIQUIVEX d.o.o. Ljubuški, Proboj 77 i 78.....2x 60 m³

1.12. Pregled vatrogasnih domova i broja dragovoljnih i profesionalnih vatrogasnih postrojbi

Grude

U sklopu općinske službe za gospodarstvo, inspekcijski nadzor i civilnu zaštitu djeluje Profesionalna vatrogasna postrojba Grude. PVP Grude je na adresi Andrije Šimića 4, broji 3 profesionalna vatrogasca + zapovjednik. DVD Gorica je smješteno u Gorici i ima 10-15 dragovoljnih vatrogasaca.

Ljubuški

U sklopu Gradske službe civilne i protupožarne zaštite djeluje Profesionalna vatrogasna postrojba Ljubuški kao stručna organizacija čija djelatnost obuhvaća aktivnosti na gašenju požara i spašavanju ljudi i materijalnih dobara ugroženih požarom i eksplozijom, pružanju tehničke pomoći u nezgodama i opasnostima izazvanim prirodnim i drugim nepogodama, sudjelovanje u provođenju preventivnih mjera zaštite od požara i eksplozija, te obavljanje drugih poslova vezanih za zaštitu i gašenje požara i spašavanju ljudi i materijalnih dobara ugroženih požarom. Vatrogasna postrojba broji 9 vatrogasaca, Na području Grada postoji Dobrovoljno vatrogasno društvo Ljubuški kao udruga građana.

Posušje

U sklopu Službe za gospodarstvo formiran je Odsjek za civilnu zaštitu, vatrogastvo, motrenje i uzbunjivanje u sklopu kojega djeluje Profesionalna vatrogasna postrojba Posušje. U PVP Posušje je sedam vatrogasaca sa zapovjednikom na čelu. Ova postrojba pokriva cijelo područje općine Posušje. Sjedište postrojbe je u Posušju u tzv. privremenom Vatrogasnom domu, koji se nalazi u istočnoj zgradi branitelja na Meljakuši II.

Široki Brijeg

U sklopu Gradske službe za civilnu zaštitu djeluje Profesionalna vatrogasna postrojba Široki Brijeg sa 11 vatrogasaca. U središtu grada je smješten vatrogasni dom (Zorićevina) u ulici Bana Jelačića bb. Na području grada djeluju dva Dobrovoljna vatrogasna društva Mokro i Kočerina kao udruge građana.

PROCJENA UGROŽENOSTI OD POŽARA ŽZH

Tablica 1.12. Pregled broja profesionalnih, dragovoljnih vatrogasaca i vatrogasnih domova

Grad /općina	Vatrogasna postrojba	Adresa	Broj profesionalnih vatrogasaca	Broj dragovoljnih vatrogasaca	Vatrogasni dom
Grude	PVP Grude	Andrije Šimića	4	-	+
	DVD Gorica	Gorici	-	do 15	+
Ljubuški	PVP Ljubuški	Ulica kraljice Katarine Kosača 2	9	1	+
	DVD Ljubuški	Ulica kraljice Katarine Kosača 2	-		
Posušje	PVP Posušje	Meljakuša 2	7	-	+
Široki Brijeg	PVP Široki Brijeg	Bana Jelačića bb	11		+
	DVD Mokro			6	
	DVD Kočerin			5	
Ukupno vatrogasaca:			31	27	

Sukladno Uredbi o organiziranju službi zaštite i spašavanja u ŽZH, Služba zaštite i spašavanja - služba za zaštitu od požara je formirana u dobrovoljnim vatrogasnim društvima Gorica, Mokro i Kočerin.

Pripadnici ove službe su pripadnici navedenih DVD-ova, njih ukupno 10.

1.12.1. Pregled materijalno- tehničkih sredstava koje posjeduju PVP i DVD

Tablica 1.12.1. Pregled materijalno tehničkih sredstava koje posjeduju PVP i DVD

Pregled materijalno tehničkih sredstava koje posjeduju PVP		
PVP Grude		
PVP Grude-postojeće stanje		
Vozila		
Tip	God. proizvodnje	Karakteristike/litara
DENNIS	1986. GOD.	NAVALNO VOZILO/1.500 L
FAP 1314	1986. GOD.	CISTERNA/8000 L
TAM 130T	1982. GOD.	CISTERNA/4000L
MUSSSO	2005. GOD.	TERENAC/PICKUP
MERCEDES 1320	1998. GOD.	CISTERNA/5000L
VOLKSWAGEN TRANSPORTER T6	2018. GOD.	VIŠENAMJENSKO VOZILO ZA TEHNIČKE INTERVENCIJE
Ostala oprema		
HIDRAULIČNA KLIJEŠTA ZA POMOĆ PRI SPAŠAVANJU UNESREĆENIH U PROMETU		1
VISOKOTLAČNA PRIJENOSNA PUMPA ZA GAŠENJE POŽARA		1
PUMPA HONDA WT20X		2
B-CIJEVI Ø75x15 m		7
C-CIJEVI Ø52 x15m		7

PROCJENA UGROŽENOSTI OD POŽARA ŽZH

Pregled materijalno tehničkih sredstava koje posjeduju DVD Gorica		
DVD Gorica-postojeće stanje		
Vozila		
Tip	God. proizvodnje	Karakteristike/litara
MERCEDES 1113	1980.	Navalno vozilo/2.500l
MERCEDES 1017	1986.	Navalno vozilo/1.600l
FAP 1314	1982.	Cisterna/7.500l
LADA NIVA	1988.	Putničko vozilo

Ostala oprema DVD Gorica	
Vatrogasne pumpe/crpke-Magirus	2
Agregat 5.5 kw	1
B-cijevi Ø75x15 m	10
C-cijevi Ø52 x15m	18
D-cijevi Ø25x15 m	8
Radio-stanica u vozilu	2
Motorole	3
Naprtnjače	30
Metalna metla	10
Svjetiljke	8
Odjelo za prilaz vatri TIP 3	3
Vatrogasna mlaznica sa slavinom	45
Vatrogasna mlaznica bez slavine	4
Vatrogasna mlaznica za raspršivanje	2
Teške mlaznice za pjenu	2
Srednje teška mlaznica za pjenu	1
Među-miješalice za stvaranje pjene	2
Trodijelni razdjelnik	4
Turbo-mlaznica	1
Mlaznica Velikog dometa	1
Osobna zaštitna oprema vatrogasaca	40
Ljestve rastegače dužine do 15m	1
Ljestve sastavljače dužine do 12m	1
Zaštitni respiratorni uređaj sa komprimiranim zrakom	2
Vatrogasni aparat- Prah	7
Vatrogasni aparat- CO2	1
Vanjski reflektori	4

Pregled materijalno tehničkih sredstava koje posjeduju PVP i DVD	
PVP Ljubuški	

Tip	Karakteristike/litara
TAM 110T T10	CISTERNA/4700L
FIAT DUCATO	KOMBI
LADA NIVA	TERENSKO VOZILO
VW T6	VIŠENAMJENSKO VOZILO ZA TEHNIČKE INTERVENCIJE

Ostala oprema	
D – CIJEV Φ 25	45
C – CIJEV Φ 52	36
B - CIJEV Φ 75	3
PUMPA HONDA GX 160 WB 30 XT	2
MLAZNICA TURBOUNIVERSAL	2

PROCJENA UGROŽENOSTI OD POŽARA ŽZH

MLAZNICA VISOKOTLAČNA	1
MLAZNICA TURBOJET	1
MLAZNICA Φ25	3
MLAZNICA Φ25 SA ZASUNOM	3
MLAZNICA Φ52	4
MLAZNICA Φ52 SA ZASUNOM	5
MLAZNICA Φ75 SA ZASUNOM	2
USISNA CIJEV Φ 75	1
MLAZNICA ZA PJENU	3
MJEŠAČ ZA PJENU	1
CRIJEVO ZA MJEŠAČ PJENE	2
PJENA ZA GAŠENJE 15L	4
NAPRTNJAČA ZA GAŠENJE POŽARA „V - 25“	27
ODJELA ZA RAD NA VISOKIM TEMPERATURAMA	3
DIZALICA ZA VOZILO	1
VATROGASNI REFLEKTOR	3
VATROGASNA NOSILA	1
LJESTVE ALUMINIJSKE - PRISLANJAČE	2
LJESTVE ALUMINIJSKE - KUKAČE	2
HIDRAULIČNA-HOLMATRO PUMPA	1
HIDRAULIČNE-HOLMATRO ŠKARE	1
HOLMATRO RASTEZIVAČ	1
ŠKARE NA VISOKI NAPON	1
CRIJEVO Φ75 2M ZA PUNJENJE CISTERNE	3
LJESTVE ALUMINIJSKE – TODJELNE L=8,90	1
LJESTVE DRVENE - KUKAČE	1
AGREGAT 220 380	1
DIZALICA VIŠETONSKA	1
VATROGASNA BATERIJA	8
APARAT ZA DISANJE „MSA – AUER 300BAR“ KOMPLET	2
OSOBN ZAŠTITNA OPREMA VATROGASACA	8
RADIOSTANICA „MOTOROLA“ CP 140	9
KOMPRESOR „BALMA“ 24L	1
PRETAKAČ ZA DUŠIK SA PRIBOROM SA PUNJENJE	1
NAPRAVA ZA PUNJENJE BOCA „CO2“	1
ODJELA INTERVENTNA	5
KACIGA SA VIZIROM „ROSENBANER“	8
ŠLJEM ZA ŠUMSKI POŽAR MSA	8
REZERVNA BOCA 300BAR „DREGER“	40
MASKA ZA DIŠNI APARAT MSA	2
KACIGA STIHL	1
MLAZNICA PIŠTOLJ VISOKOTLAČNA Φ52	1
MLAZNICA PIŠTOLJ VISOKOTLAČNA Φ45	1
NASTAVCI MLAZNI „VODENI ŠTIT“	5
ODJELA ZA ŠUMSKE POŽARE	8
MOTORNA PILA MS 260	1
APARAT ZA GAŠENJE 6KG PRAH P6	6
APARAT ZA GAŠENJE UGLJIČNI DIOKSID 10KG (CO2)	2
APARAT ZA GAŠENJE UGLJIČNI DIOKSID 5KG (CO2)	2
APARAT ZA GAŠENJE S6	4

PROCJENA UGROŽENOSTI OD POŽARA ŽZH

Pregled materijalno tehničkih sredstava koje posjeduju PVP Posušje		
PVP Posušje-postojeće stanje		
Vozila		
Tip	God. proizvodnje	Karakteristike/litara
SCANIA	1986. GOD.	NAVALNO
PICK-UP“MITSUBISHI“L200	2003. GOD.	TERENSKO VOZILO
VW TRANSPORTER T6	2018. GOD	VIŠENAMJENSKO VOZILO ZA TEHNIČKE INTERVENCIJE
RENAULT T150		NAVALNO
Ostala oprema		
Hidraulična kliješta za pomoć pri spašavanju		1
Naprtnjače		20
Motorna pila „STIHL“018		1
Vatrogasna pumpa		4
Aparati za disanje		2
Aparati za gašenje		6
Aparati za gašenje CO2		2
Elektrogenerator		1
Aku fleksarica		1
Aku bušilica		1

Pregled materijalno tehničkih sredstava koje posjeduju PVP
PVP Široki Brijeg

PVP Široki Brijeg-postojeće stanje		
Vozila		
Tip	God. proizvodnje	Karakteristike/litara
MERCEDES 1113	1977. GOD.	NAVALNO-CISTERNA/2400L
MERCEDES 1213	1986. GOD.	CISTERNA/5000L
MERCEDES ATEGO 1025	2002. GOD.	NAVALNO/CISTERNA/3000L
NISSAN NAVARA	2011. GOD.	PICKUP
VW TRANSPORTER T6	2018. GOD.	VIŠENAMJENSKO VOZILO ZA TEHNIČKE INTERVENCIJE/400L

Ostala oprema	
KLIJEŠTA WEBER	1
MLAZNICA KOM.(OBIČNE)	5
NAPRTNJAČE	20
MOTORNA PILA STIHL	1
PUMPE ZA VODU KOM.(HONDA)	2
OSOBNA ZAŠTITNA OPREMA VATROGASACA:	
ODJELO ZA ŠUMSKE POŽARE	11
ODJELO ZA UNUTARNJE POŽARE	10
KACIGA	11
CIPELE ZA ŠUMSKE POŽARE	11
CIPELE ZA UNUTARNJE POŽARE	10
IZOLACIJSKI APARAT	4
POTKAPA	10
SJEKIRA	1
POLUGA	1
KOMPRESOR ZA PUNJENJE IZOLACIJSKIH BOCA	1

PROCJENA UGROŽENOSTI OD POŽARA ŽZH

Pregled materijalno tehničkih sredstava koje posjeduju DVD Mokro		
DVD Mokro-postojeće stanje		
Vozila		
Tip	God. proizvodnje	Karakteristike/litara
-	-	-

Ostala oprema DVD Mokro	
	REVERS ZADUŽENJA/Uprava civilne zaštite ŽZH
Dvodijelna vatrogasna odjela „Pyroman“	4
Vatrogasna potkapa	2
Vatrogasne rukavice	2+2
Vatrogasne kacige“Helmet“	2
Obuća za vatrogasce	5
Pumpa za čistu vodu (protok preko 500 l/min.)	1
Uisna košara	1
Spojnice za crijeva	2
Vatrogasno crijevo B-cijevi Ø75x15 m	2x15m

Pregled materijalno tehničkih sredstava koje posjeduju DVD Kočerín

DVD Kočerín-postojeće stanje		
Vozila		
Tip	God. Proizvodnje	Karakteristike/litara
TAM	1976	NAVALNO-CISTERNA/3000l

Ostala oprema DVD Kočerín	
	REVERS ZADUŽENJA/Uprava civilne zaštite ŽZH
Naprtnjače „Pastor“	5
Dvodijelna vatrogasna odjela „Pyroman“	2

1.13. Pregled mjesta na kojima postoji stalno vatrogasno dežurstvo;

Tablica 1.13. Pregled mjesta na kojima postoji stalno vatrogasno dežurstvo

OC	lokacija	telefon
Operativni centar CZ ŽZH	Grude	121, 039 661 377
PVP Grude		123, 063 328 500, 039 662-182
DVD Gorica		063 146 551
Operativni centar CZ	Ljubuški	121, 039 831 826
PVP Ljubuški		123, 039 831-826*
Operativni centar CZ	Posušje	121, 039 681 985
OC PVP Posušje		123
Operativni centar CZ	Široki Brijeg	121, 039-706-964, fax 039-706-952
OC PVP Široki Brijeg		123,039-703-086
DVD Mokro		063/321-334
DVD Kočerín		063/882-271

*privatni brojevi dežurnih vatrogasaca/koji se dostavljaju u PVP i nadležnu PU.

1.14. Pregled prirodnih crpilišta vode koji se mogu upotrebljavati za gašenje požara

Stalni izvori za opskrbu stanovništva u ŽZH su: Lištica („Borak“) za Široki Brijeg, Vrioštica za Vitinu i Ljubuški, Tihaljina/Mlade/Trebižat za navodnjavanje i energetiku, Klokun za Klobuk, Studenčica za Studence, Grudsko vrilo za Grude, Crnašnica za Knešpolje, Orovnik za Donji Gradac, Žvatić za Dobrič, vrela Ugrovače za Rakitno i umjetna akumulacija Tribistovo za Posušje. Pored ovih veoma vrijednih izvora vode veće praktično značenje u Županiji ima: stalno jezero Blidinje na granici ŽZH i Herceg-bosanske županije, Krenica u općini Grude i povremeno poplavljene površine polja – Mostarsko blato, Imotsko-Bekijsko polje, Mokro polje, Trn, Kočerinsko polje, Jezero kod Izbična, Dobrinj u Crnču i brojna druga krška polja koja tijekom kišne sezone poplavi voda (Izvor: Geotehnički fakultet Varaždin).

Tablica 1.14. Pregled izvorišta podzemnih voda

Naziv izvorišta	Grad/Općina izvorišta	Naselje koje se opskrbljuje	Minimalna izdašnost 20-god. Rang pojave $Q_s(I/s)$	Sliv u kojem se izvorište nalazi
Grudsko vrilo	Grude	Grude	30	Neretva i Trebišnica $\Sigma Q = 7725 I/s$
Vrelo Lištice	Široki Brijeg	Široki Brijeg	950	
Vrioštica	Ljubuški	Ljubuški-Vitina	1050	
Studenci	Ljubuški	Ljubuški-Studenci	2000	
Ukupno:			4030	

Izvor: Studija ranjivosti prostora FBiH.

Potencijalne lokacije vodocrpilišta povoljnih za zrakoplove i helikoptere

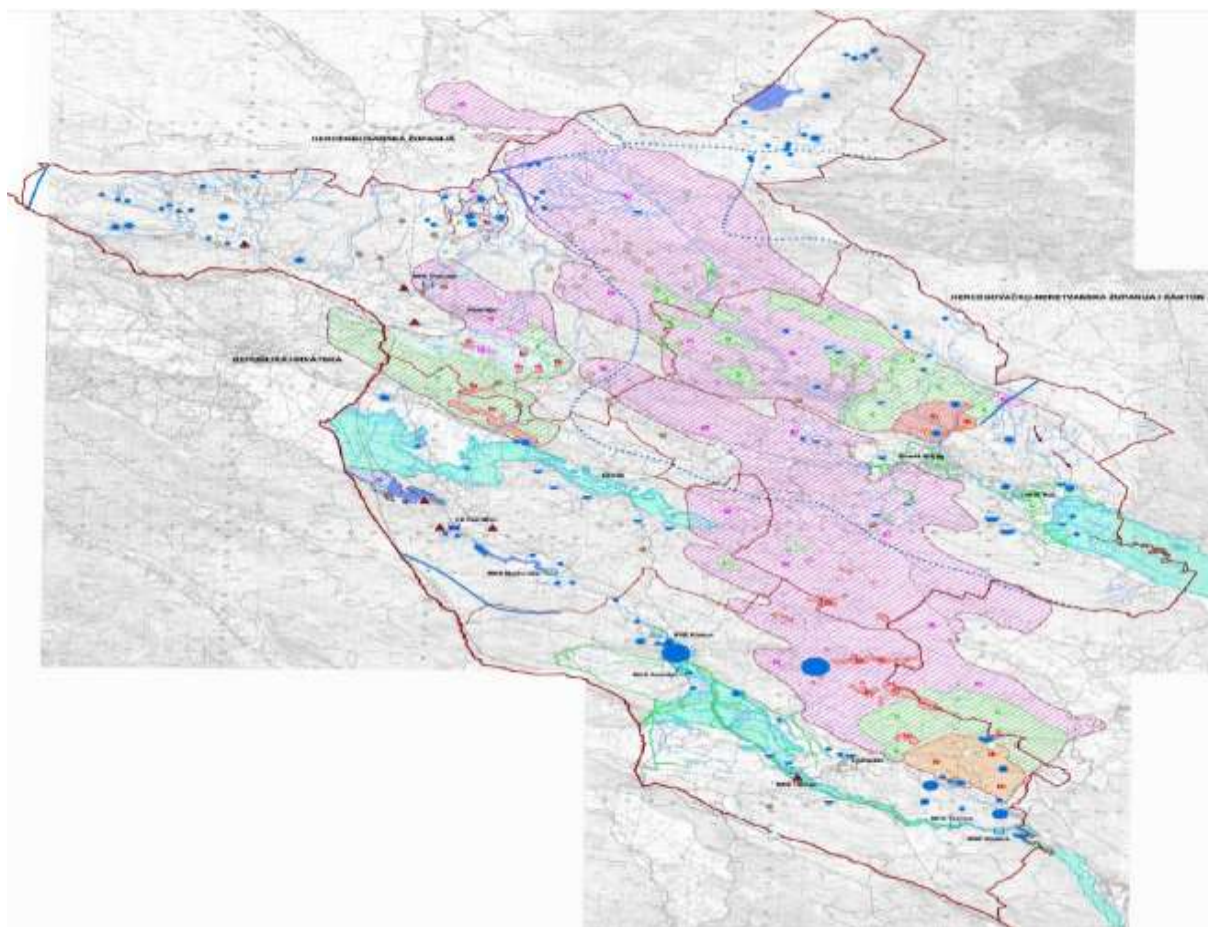
Vodocrpilište je mjesto-vodena površina, sa koje se može uzimati voda vjedrom iz helikoptera, ili slijetanjem zrakoplova na tu površinu, radi uzimanja vode glisiranjem. Način i uporaba zračnih snaga u gašenju požara otvorenih prostora, zavisi od mogućnosti i načina vodoopskrbe zrakoplova. Na teritoriji Županije postoje vodene površine (rijeke i jezera), kao potencijalna vodocrpilišta za uzimanje vode vjedrom iz helikoptera.

Tablica 1.14.1 Karakteristike Blidinjskog jezera

Karakteristike Blidinjeg jezera		
1.	POLOŽAJ	Zemljopisno: 22 km jugozapadno od Jablanice; Topografski: planinsko jezero, smješteno između planina Čvrstica i Vran; Oblik: eliptičan, sa smjerom istok-zapad; Koordinate: 43°36'41" N, 017°29'31" E;
2.	DIMENZIJE I KAPCITET	- Površina: 5,25 km ² ; - Dužina: 2,5 km; - Širina: 2,1 km - Dubina: prosječna dubina oko 0,5 metra, na pojedinim mjestima je oko 4,5 metra; - Oscilacije vodostaja: do 1 m; - Objekti: nema.
3.	PRILAZI JEZERU	- Kopneni: preko Jablanice, ili preko Posušja; - Zračni: najpovoljniji iz pravca Jablanice, SZ-JI.
4.	MOGUĆNOSTI ZA GAŠENJE POŽARA	- Uređenje hidrodroma: nepovoljno za hidrodrom; - Vodocrpilište: povoljno za helikoptere.

Izvor: Studija gašenja požara otvorenih prostora.

PROCJENA UGROŽENOSTI OD POŽARA ŽZH

STALNI IZVORI
(ISPREKIDANO AKO JE
NESIGURNO)

POVREMENI IZVORI
(ISPREKIDANO AKO JE
NESIGURNO)

KAPTIRANI IZVORI

IZVOR NEPOZNATE IZDAŠNOSTI

Slika 7. Vodoopskrbni sustav ŽZH

1.15. Pregled vanjske hidrantske mreže i pregled naselja i dijelova naselja u kojima je izvedena vanjska hidrantska mreža

Općina Grude

Dispozicija po ulici/naselju, broj i vrsta hidranata Općina Grude			
<i>Ulica/mjesto :</i>	<i>Nadzemni hidrant</i>	<i>Podzemni hidrant</i>	<i>Ukupno hidranata</i>
ulica Silvija Strahimira Kranjčevića (Konzum)	2	0	2
ulica Dr.Franje Tuđmana	2	0	2
ulica hrvatskih branitelja	2	0	2
ulica Gojka Šuška	1	0	1
ulica Blage Zadre	1	0	1
Sovići (Hifa benz)	1	0	1
Gorica (DvD Gorica)	1	0	1
Ružići (Vino duhan voće)	1	0	1
Drinovci (Dubrava/Lumen)	1	0	1
Ukupno nadzemni hidranata:			12
Ukupno podzemni hidranata:			0
Sveukupno hidranata			12

Općina Posušje

Dispozicija po ulici/naselju, broj i vrsta hidranata u Općini Posušje			
<i>Ulica/mjesto :</i>	<i>Nadzemni hidrant</i>	<i>Podzemni hidrant</i>	<i>Ukupno hidranata</i>
ulica Fra Grge Martića		3	3
Mostarska ulica		1	1
ulica Ante Starčevića		3	3
ulica Ivana Mažuranića		1	1
ulica Kralja Tomislava		1	1
ulica Domovinskog rata		1	1
ulica Marka Marulića	1	1	2
ulica Fra Didaka Buntića		1	1
Vir (Osnovna škola France Dallera)		1	1
Broćanać (groblje Kljenak)		1	1
Vranić		1	1
Rakitno (Osnovna škola.Ante Bruno Bušić)		1	1
Sutina (Osnovna škola)		1	1
Ukupno nadzemni hidranata:			1
Ukupno podzemni hidranata:			17
Sveukupno hidranata			18
Napomena:			
Za ostale mjesne zajednice Općine Posušje, hidranti su u šahtovima na glavnim čvorovima magistralnih i lokalnih vodovoda.			

PROCJENA UGROŽENOSTI OD POŽARA ŽZH

Naselja koja imaju vodovodnu i hidrantsku mrežu su:

-Posušje, Rastovača, Broćanac, Vranić, Gradac, Batin, Osoje, Čitluk, Vinjani, Rakitno, Vir.

Naselja koja nemaju vodovodnu ni hidrantsku mrežu su:

- Zagorje, Podbila, Zavelim, Tribistovo i Masna Luka.

Grad Široki Brijeg

Dispozicija po ulici/naselju, broj i vrsta hidranata Grad Široki Brijeg			
<i>Ulica/mjesto :</i>	<i>Nadzemni hidrant</i>	<i>Podzemni hidrant</i>	<i>Ukupno hidranata</i>
ulica fra Didaka Buntića	4	0	4
trg Ante Starčevića	1	0	1
ulica Antuna Mihanovića	2	0	2
Trnska Cesta	4	0	4
ulica Augusta Šenoe	1	0	1
ulica Stjepana Radića	2	0	2
ulica S.S Kranjčevića	1	0	1
krug Duhanske stanice	4	0	4
ulica Pobijenih Franjevac	2	0	2
zgrade na Puringaju	4	0	4
ulica Herceg Stjepana	1	0	1
ulica Kralja Tomislava	3	0	3
industrijska zona Pecara	6	0	6
ulica K.A.Stepinca, Gradska mrtvačnica	2	0	2
Buhovo	1	0	1
Zorićevina	4	0	4
<i>Ukupno nadzemni hidranata:</i>		42	
<i>Ukupno podzemni hidranata:</i>		0	
<i>Sveukupno hidranata</i>		42	

Grad Ljubuški

Nekad je bila u gradu vanjska hidrantska mreža, ali po riječima djelatnika JP Parkovi d.o.o. ona je uništena i neupotrebljiva. U naseljenim mjestima PVP se oslanja na hidrante koje im ustupaju gospodarstvenici npr. Starački dom Grubišić u Šipovači dok u urbanom dijelu velika većina zgrada ima svoje hidrante/neutvrđen broj. Osim toga, na traženje Službe za civilnu – protupožarnu zaštitu, JP Parkovi d.o.o. instalirali su hidrante na mrežu u mjestima koja su udaljenija od gradskog središta, npr. Crveni Grm, Gornja Vitina i Gornji Radišići (mjesto odabrano uzimajući u obzir broj vatrogasnih intervencija na predmetnim lokalitetima).

1.16. Pregled građevina u kojima stalno ili povremeno boravi veći broj osoba

1.16.1. Predškolske ustanove

Tablica 1.16.1. Klasifikacija ustanova za predškolski odgoj u ŽZH (po JLS) prema vlasništvu

po JLS		Ukupan broj ustanova		
Ustanove	Općina	Javne	Privatne	Humanitarne
Predškolske ustanove	Grude	1	4	
	Ljubuški	1	4	
	Posušje	1	4	
	Široki Brijeg	1	5	
Ukupno:		4	17	

IZVOR: Procjena ugroženosti od požara općina u ŽZH

R. broj	Naziv i mjesto objekta	Naseljeno mjesto/adresa
Grude		
1.	Dječji vrtić "Grude"	Ivana Alilovića 3
2.	Dječji vrtić "Sunce"-P	Hrvatskih branitelja 39
3.	Dječji vrtić "Poni" -P	Stjepana Radića 25
4.	Dječji vrtić "Medvjedić"-P	Središte 182, Drinovci
5.	Dječji vrtić „Kockica“-P	Hrvatskih branitelja 41
Ljubuški		
1.	Dječji vrtić "Ljubuški"	Hercega Stjepana Kosače 17
2.	Dječji vrtić "Petar Pan"-P	Hrvatskih branitelja 34
3.	Dječji vrtić "Oblačić"-P	Kardinala Alojzija Stepinca 5
4.	Dječji vrtić "Bubamara"-P	Mostarska Vrata 52
5.	Dječji vrtić „Jelenko“P	Fra Lea Petrovića 8
Posušje		
1.	Dječji vrtić „Bajka“ Posušje	Kralja Zvonimira 9
2.	Dječji vrtić "Mama"-P	Zaobilaznica bb
3.	Dječji vrtić "Bambi"-P	Vukovarska bb
4.	Dječji vrtić „Veseli školarac“	Put za Grude bb.
Široki Brijeg		
1.	Dječji vrtić TRNORUŽICA	Fra Zdenka Galića 1
		Bana Jelačića 9
2.	DV Maslačak-P	Kraljice Jelene 26
3.	DV Sunčica-P	N.Š.Zrinjskog 24
4.	DV Osmjeh-P	Obilazna cesta 58
5.	DV Koko-P	Trnopoljska 13

PROCJENA UGROŽENOSTI OD POŽARA ŽZH

1.16.2. Osnovnoškolske ustanove

Tablica 1.16.2. Broj matičnih i područnih škola u ŽZH

Ustanove	Grad/Općina	Broj matičnih škola	Broj područna škola
Osnovnoškolske ustanove	Grude	4	9
	Ljubuški	4	15
	Posušje	5	8
	Široki Brijeg	5	21
Ukupno:		18	53

IZVOR: Procjena ugroženosti od požara općina/gradova u ŽZH

Grude			
R.br	Naziv i mjesto objekta	Kapacitet	Mjesto/adresa
1.	OŠ Ruđera Boškovića	I.-IX.	Grude
PŠ (6)	Vručice, Ledinac, Dragićina, Pogana Vlaka, Ružići, Borajna	I.-V.	Vručice, Ledinac, Dragićina, Pogana Vlaka, Ružići, Borajna
2.	OŠ Antuna Branka i Stanislava Šimića	I.-IX.	Drinovci
PŠ (2)	Tihaljina, Drinovačko Brdo	I.-V.	Tihaljina, Drinovačko Brdo
3.	OŠ fra Stipana Vrljića	I.-IX.	Sovići
PŠ (1)	Gorica	I.-V.	Gorica
4.	Osnovna glazbena škola		Dr. Franje Tuđmana 14, Grude
Ljubuški			
1.	Osnovna škola Marka Marulića	I.-IX.	Ulica hrvatskih branitelja 31
PŠ (4)	Miletina, Cerno, Donjii Radišići, Gornji Radišići	I.-V.	Miletina 77, Cerno 108, Radišići 647, Radišići 120
2.	Osnovna škola Tina Ujevića	V.-IX.	Vitina 200
PŠ (7)	Klobuk, Grab, Veljaci, Šipovača Vojnići, Grljevići, Dole	I.-IV.	Klobuk 123, Grab 190, Veljaci 46, Šipovača 73, Vojnići bb, Grljevići 82, Dole 35
3.	Osnovna škola Ivane Brlić Mažuranić	I.-IX.	Jadranska cesta
PŠ (4)	Studenci, Vašarovići, Crveni Grm, Prolog	I.-V.	Studenci, Vašarovići, Crveni Grm, Prolog
4.	Osnovna glazbena škola		Zrinsko-frankopanska bb
Posušje			
1.	Osnovna Škola „Ivana Mažuranića“	1100	Šimuna Čuture 16, Posušje
2.	Osnovna škola Ante Brune Bušića	400	Poklečani -Rakitno
3.	Osnovna Škola Franice Dallera Vir	190	Mečet bb, Vir
4.	Osnovna škola Vranić	120	Vranić
5.	Osnovna Glazbena škola Posušje	70	fra Grge Martića bb,
PŠ (8)	Gradac, Batin, Čitluk, Vinjani, Dubrave, Zagorje, Tribistovo, PŠ Jerko Zovko Broćanac	281	Gradac, Batin, Čitluk, Vinjani, Dubrave, Zagorje, Tribistovo, PŠ Jerko Zovko Broćanac
Široki Brijeg			
1.	Prva OŠ Široki Brijeg	I.-IX.	Augusta Šenoa 6
Područne škole I.-IV.(8)	Centralna	500	Klanac
	Mala škola, Turčinovići, Buhovo, Rasno, Trn, Mokro, Dužice, Čerigaj	637	kod Silosa, Turčinovići Buhovo, Rasno, Trn, Mokro Dužice, Čerigaj
2.	Druga OŠ Široki Brijeg	I.-IX.	Fra Didaka Buntića 27
Područne	Centralna	658	

PROCJENA UGROŽENOSTI OD POŽARA ŽZH

škole I.-IV. (8)	Uzarići, Knešpolje, Provo, Dobrkovići Izbično, Donja Britvica, Donji Crnač, Gornji Crnač	229	Uzarići, Knešpolje, Provo, Dobrkovići, Izbično, Donja Britvica, Donji Crnač, Gornji Crnač
3.	OŠ Kočerin	I.-IX.	Kočerin bb
PŠ (3)	Centralna Podvranić, Ljubotići, Privalj	242 58	Podvranić, Ljubotići, Privalj
4.	OŠ Biograci	I.-IX.	Biograci bb
	Centralna	176	
PŠ (2)	Ljuti Dolac, Jare	104	Ljuti Dolac, Jare
5.	Glazbena škola Široki Brijeg		Matije Gupca 1

1.16.3. Srednjoškolske i visokoškolske ustanove

Tablica 1.16.3. Srednjoškolske ustanove u ŽZH

R.br	Naziv i mjesto objekta	Kapacitet	Mjesto / adresa
Grude			
1.	Srednja škola „Antuna Branka Šimića“		Dr. Franje Tuđmana
Ljubuški			
1.	JU Gimnazija Ljubuški	370	Ulica sestara milosrdnica 4
2.	JU Srednja strukovna škola Ruđera Boškovića	646	Ulica sestara milosrdnica 2
Posušje			
1.	Gimnazija	250	Posušje
2.	Srednja strukovna škola	430	Posušje
Široki Brijeg			
1.	Srednja strukovna škola	659	Kardinala Alojzija Stepinca
2.	Gimnazija fra Dominika Mandića	615	Kardinala Alojzija Stepinca

Visoko obrazovanje

Sveučilište u Mostaru je Sveučilište u Bosni i Hercegovini na kojem je u službenoj uporabi hrvatski jezik. U sastavu Sveučilišta u Mostaru djeluje i Akademija likovnih umjetnosti u Širokom Brijegu

Široki Brijeg			
Redni broj	Naziv i mjesto objekta	Kapacitet	Adresa
1.	Akademija likovnih umjetnosti	50	Kardinala A. Stepinca 16

1.16.4. Zdravstvene ustanove

Na području ŽZH ukupno ima 4 Doma zdravlja. U sklopu Doma zdravlja je pored službi PZZ-a organizirana je specijalističko-konzultativna zaštita i dijagnostičke službe, koje po općinama/gradovima funkcioniraju u različitom obimu.

PROCJENA UGROŽENOSTI OD POŽARA ŽZH

Tablica 1.16.4. Zdravstvene ustanove u ŽZH

R.br	Naziv i mjesto objekta	Br. djelatnika /kapacitet	Adresa
Grude			
1.	Dom zdravlja Grude	90	Mate Bobana 6
	Ambulanta Drinovci	5	Drinovci
	Ambulanta Tihaljina	2	Tihaljina
	Ambulanta Sovići	2	Sovići
Ljubuški			
2.	Dom zdravlja Ljubuški	100	dr.Ante Vukšića 5 i 7
3.	Ambulanta Vitina	-	Vitina 187
Posušje			
4.	Dom zdravlja Posušje	150	Posušje
Široki Brijeg			
5.	Dom zdravlja Široki Brijeg	105	Jure Grubišića 11
	Ambulanta Kočerin	4	Kočerin bb
	Ambulanta Uzarići	6	Uzarići bb

1.16.5. Objekti namijenjeni za sport i kulturu

Tablica 1.16.5. Objekti namijenjeni za sport i kulturu

R.br	Naziv i mjesto objekta	Kapacitet	Mjesto/adresa
Grude			
1.	Sportska dvorana Grude		Grude-Bili Brig
2.	Boćarski dom Grude		Grude
3.	Dvorana osnovne škole u Grudama		Grude
4.	Dvorana osnovne škole u Sovićima		Sovići
5.	Dvorana osnovne škole u Drinovcima		Drinovci
Ljubuški			
1.	Gradska športska dvorana	4.000	Ul. hrvatskih branitelja 26
Posušje			
1.	Sportska dvorana Osnovne škole u Posušju	100	Posušje
2.	Velika srednjoškolska dvorana u Posušju	1.000	Posušje
Široki Brijeg			
1.	Gradska športska dvorana	4.000	Pecara
2.	Dvorana Srednjoškolskog centra	400	Široki Brijeg
3.	Dvorana osnovne škole u Klancu		Široki Brijeg
4.	Dvorana osnovne škole na Kočerinu		Kočerin
5.	Dvorana osnovne škole u Biograncima		Biograci
6.	Športski centar "Đulić"		Široki Brijeg
7.	Športski centar "Musić"		Trn
8.	Športski centar "Pavković"		Zavoznik
R.br	Športski objekti otvorenog tipa	Kapacitet	mjesto
Grude			
1.	Nogometno igralište Elić-Luka	2.000	Grude
2.	Nogometno igralište „Boljava“	1.500	Drinovci
Ljubuški			
1.	Stadion Babovac IV.Brigade HVO S.Radića 5	4.000	Ljubuški
2.	Centar malih športova Hercega S.Kosače 19	1.200	Ljubuški
Posušje			
1.	Stadion "Mokri Dolac"	8.000	Mokri Dolac
Široki Brijeg			
1.	Stadion Pecara	10.000	Široki Brijeg
2.	Športsko-rekreacijsko središte "Josip Musa"	1.000	Mostarsko Blato
3.	Stadion Ljuti Dolac	1.000	Ljuti Dolac

PROCJENA UGROŽENOSTI OD POŽARA ŽZH

1.16.6. Ostale građevine u kojima stalno ili povremeno boravi veći broj osoba

Tablica 1.16.6

	Ministarstva i Uprave	Adresa
Grude		
	Uprava civilne zaštite	dr. Franje Tuđmana 85
	Ministarstvo hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata	Stjepana Radića bb
	Ministarstvo zdravstva, rada i socijalne skrbi	Stjepana Radića bb
Ljubuški		
	Ministarstvo unutarnjih poslova	IV.Brigade HVO S.Radića 11
	Ministarstvo financija	IV.Brigade HVO S.Radića 9
Posušje		
	Ministarstvo gospodarstva	Fra Andrije Kačića Miošića 2
	Ministarstvo prostornog uređenja, graditelj. i zaštite okoliša	Fra Andrije Kačića Miošića 2
Široki Brijeg		
	Ministarstvo pravosuđa i uprave	Stjepana Radića 37b
	Ministarstvo obrazovanja, znanosti, kulture i športa	Stjepana Radića 37b

	Hoteli, ugostiteljski objekti i tržni centri	Kapacitet	Adresa
Grude			
	Otok Grude		Fra Gabre Grubišića 21
TC	Prodex Gorica		Gorica bb
	Motel Kiwi		Ružići
Ljubuški			
	Hotel „Hum“	80	Nikole Šopa 2
	Hotel „Bigeste“	100	Hrvatskih branitelja 69
	Svadbeni salon OHIO	600	Jadranska cesta
	Svadbeni salon Antonela	600	Hrašljani 13
TC	TC Konzum		Hrvatskih kraljeva 34
TC	TC Namex		Hrvatskih branitelja 36
TC	TC Robot		A.G.Matoša 26
TC	TC Planinić		Sv. Leopolda Mandića 6
Posušje			
	Svadbeni salon Bagušić	700	Blidinjska
	Svadbeni salon Viktorija	700	Blidinjska
	Svadbeni salon Stević	400	Rastovačko polje
TC	Trgovački Centar Oli	150	Južna obilaznica
TC	Trgovački centar Divna	100	Južna obilaznica
	Disko klub Elefant	400	Posušje
	Kino dvorana Posušje	200	Posušje
Široki Brijeg			
	Hotel „Park“	50	Trg dr.Ante Starčevića
	Hotel „Đulić“	30	Kardinala A.Stepinca
	Hotel „Royal“.	30	Trnska cesta
	Svadbeni salon „Jabuka“	700	Pobijenih franjevaca 12
	Svadbeni salon „La Viva“	700	Trn-Zavoznik
	Svadbeni salon „Sunce“	700	Knešpolje
TC	SMT prodajni centar		Varaždinska bb
TC	MEPAS d.o.o Široki Brijeg		Varaždinska bb
TC	MCI d.o.o Široki Brijeg		Varaždinska bb
TC	IVANKOVIĆ d.o.o Široki Brijeg		Visoka Glavica bb
TC	PODRAVKA d.o.o Široki		Varaždinska bb
TC	SJEMENARNA d.o.o Široki Brijeg		Fra D.Buntića 160a
TC	INTERPRESS d.o.o Široki Brijeg		Varaždinska bb
TC	Namex d. o. o. Široki Brijeg		Trnska cesta 123

PROCJENA UGROŽENOSTI OD POŽARA ŽZH

1.17. Pregled lokacija i građevina u kojima se obavlja utovar i istovar zapaljivih tekućina, plinova i drugih opasnih materija

Tablica 1.17.

Red.br.	Naziv benzinske pumpe	Mjesto	Adresa	Kategorija ugroženost i od požara
1.	TIOIL d.o.o. Stara Bila	Ljubuški	Ulica hrvatskih branitelja 13	+ plin
2.	TIOIL d.o.o. Stara Bila	Ljubuški	Ulica A.G. Matoša 2	+ plin
3.	Gazprom	Ljubuški	Veljaci 296	+ + plin
4.	PERIĆ d.o.o. Ljubuški	Ljubuški	Međugorska ulica 36	+ + plin
5.	MB IVANIĆ d.o.o. Ljubuški	Ljubuški	Hrašljani 4	+ + plin
6.	PRO GAS d.o.o. Proboj	Ljubuški	Proboj 77	+ + plin
7.	MINA d.o.o. Grude	Ljubuški	Klobuk 462	+ plin
8.	HOLDINA d.o.o. Sarajevo	Ljubuški	Ulica Hrvatskih kraljeva 67a	+ +plin
9.	ANTUNOVIĆ AGS d.o.o. Orašje B.C. Ljubuški	Ljubuški	Ulica A.G. Matoša 28	+ + plin
10.	K-BENZ d.o.o. Ljubuški	Ljubuški	Teskera 20	+ + plin
11.	AT KERAMETAL d.o.o. Ljubuški	Ljubuški	Ulica hrvatskih kraljeva 25	+ + plin
12.	HOLDINA d.o.o. Sarajevo B.C. Kravice	Ljubuški	(Autoput A1) – lijevo Zvirici 76	+ + plin
13.	HOLDINA d.o.o. Sarajevo B.C. Kravice	Ljubuški	(Autoput A1) –desno Zvirici 77	+ + plin
14.	PERIĆ d.o.o. Vitina	Ljubuški	Vitina 483	+ + plin
15.	Unitrade d.o.o.	Ljubuški	Fra.N.Ivankovića 20	-plin
16.	T Oil-Auro Bp Gorica	Grude	Gorica	+ + plin
17.	Dakma Oil Bp Drinovci	Grude	Plavilo b.b.	+ plin
18.	HIFA – PETROL Sarajevo	Grude	Sovići	+ + plin
19.	Gazprom	Grude	Dr. Franje Tuđmana 58	+ + plin
20.	Perišić Bp2	Grude	Dr. Franje Tuđmana 122	+ + plin
21.	PERIŠIĆ BENZ d.o.o. Grude	Grude	Blage Zadre 2	+ + plin
22.	GRAFOTISAK d.o.o. Grude (Benzinska crpka)	Grude	Gojka Šuška 7	+ + plin
23.	Violeta d.o.o.	Grude	Dragićina	-plin
24.	Franck d.o.o.Sarajevo	Grude	Ružići	-plin
25.	JAMM- BENZ d.o.o. Široki Brijeg	Š. Brijeg	Privalj bb	+ plin
26.	BAGARIĆ d.o.o. Š. Brijeg	Š. Brijeg	Visoka Glavica 4	+ + plin
27.	HOLDINA d.o.o. Sarajevo (B. crpka II Š. Brijeg)	Š. Brijeg	Visoka Glavica 7	+ plin
28.	TIOIL d.o.o. Stara Bila	Š. Brijeg	Trnska cesta 189	+ plin
29.	G- PETROL d.o.o. Sarajevo	Š.Brijeg	Trnska cesta 8a	-

PROCJENA UGROŽENOSTI OD POŽARA ŽZH

Red.br.	Naziv benzinske pumpe	Mjesto	Adresa	Kategorija ugroženosti od požara
30.	PETROL BH OIL COMPANY d.o.o. Sarajevo	Š. Brijeg	Pobijenih franjevacu 7	+ +plin
31.	Lukas TP Nakić	Š.Brijeg	Fra.Dominika Mandića 19a	-plin
32.	Feal d.o.o.	Š.Brijeg	Trnska cesta 146	-plin
33.	HOLDINA d.o.o. Sarajevo (Benzinska crpka I Š. Brijeg)	Š. Brijeg	Fra Didaka Buntića 55	+ + plin
34.	MEPAS d.o.o. Š. Brijeg	Š. Brijeg	Fra D.Mandića 1	+ plin
35.	MIŠKIĆ BUS d.o.o. Š. Brijeg	Š. Brijeg	Buhovo	+ plin
36.	ABC PETROL d.o.o. Š. Brijeg B.C. II	Š. Brijeg	Mokro bb	+ plin
37.	ABC Petrol	Š.Brijeg	Stjepana radića 44	
38.	Gudelj	Š.Brijeg	Provo b.b.	
39.	Jozo-Benz	Š.Brijeg	Uzarići	
40.	Vaske	Š.Brijeg	Ljuti Dolac	
41.	ZDB	Š.Brijeg	Jare	
42.	Zoimpex	Š.Brijeg	Knešpolje	
43.	MIS BENZ d.o.o. Posušje	Posušje	Put za Batin	+ plin
44.	LAGER d.o.o. Posušje	Posušje	Južna obilaznice	+ +plin
45.	BGL COMMERCE d.o.o. Posušje	Posušje	Put Imotskog	+ +plin
46.	HOLDINA d.o.o. Sarajevo (BC Posušje)	Posušje	Fra Grge Martića	+ +plin
47.	Hifa Petrol d.o.o. Posušje	Posušje	Čitluk bb	+ + plin
48.	TIOIL d.o.o. Stara Bila (B.C. Posušje)	Posušje	Ante Starčevića	+ plin
49.	BAVIPP (B.C. Vican benz)	Posušje	Rastovača bb	+ + plin
50.	DRAVEL d.o.o. Posušje (Dragoja benz)	Posušje	Ante Starčevića bb	+ plin
51.	VERDIĆ COMMERCE d.o.o. Posušje (Benzinska crpka I)	Posušje	Rakitno	+ plin
52.	VERDIĆ COMMERCE d.o.o. Posušje (Benzinska crpka II)	Posušje	Vrpolje	+ plin
53.	TONI BENZ d.o.o. Posušje	Posušje	Vir bb	-
54.	F1 d.o.o Posušje	Posušje	Zagrebačka bb	+plin
55.	Binvest d.o.o.	Posušje	Čitluk	-plin
56.	Megle d.o.o.	Posušje	Osrdak b.b.	-plin
57.	Šiš Prijevozi d.o.o.	Posušje	Rakitno	-plin

PROCJENA UGROŽENOSTI OD POŽARA ŽZH

Tabelarni prikaz pravnih osoba koje skladište eksplozivne tvari za gospodarsku uporabu:

R.b.	Naziv pravne osobe	Mjesto	Adresa skladišta
1.	KIWI – ŠPORT d.o.o. Ljubuški	Ljubuški	Hrašljani 8
2.	GEOMIB d.o.o. Ljubuški	Ljubuški	Crveni Grm 1
3.	PK Kamenolom	Grude	Cerov Dolac, Grude
4.	TIM – Z d.o.o. Široki Brijeg	Š. Brijeg	Studena Vrila, Posušje
5.	KTM - BRINA	Posušje	Studena Vrila, Posušje
6.	Rudnici Boksita	Š.Brijeg	Crne Lokve, Široki Brijeg
7.	RUDNICI BOKSITA	Posušje	Studena Vrila, Posušje

Na području ŽZH postoji punionica plina:

1. LIQVIVEX d.o.o. Ljubuški, Proboj 77 i 78.....2x 60 m³

1.18. Stanje poljoprivrednog i šumskog zemljišta

1.18.1. Pregled poljoprivrednih površina po katastarskim kulturama i klasama

Županija Zapadnohercegovačka, usprkos relativno maloj površini, ima značajna poljoprivredna zemljišta, na koje otpada 11,54% ukupne površine ŽZH (15.127 ha). Oko 6.000 ha obradivih površina smješteno je u klimatskim povoljnim uvjetima s nadmorskom visinom manjom od 100 m. Prostorni razmještaj poljoprivrednih površina na prostoru Županije određen je primarno Imotsko-Bekijskim poljem s istoka, te Mostarskim blatom sa zapada.

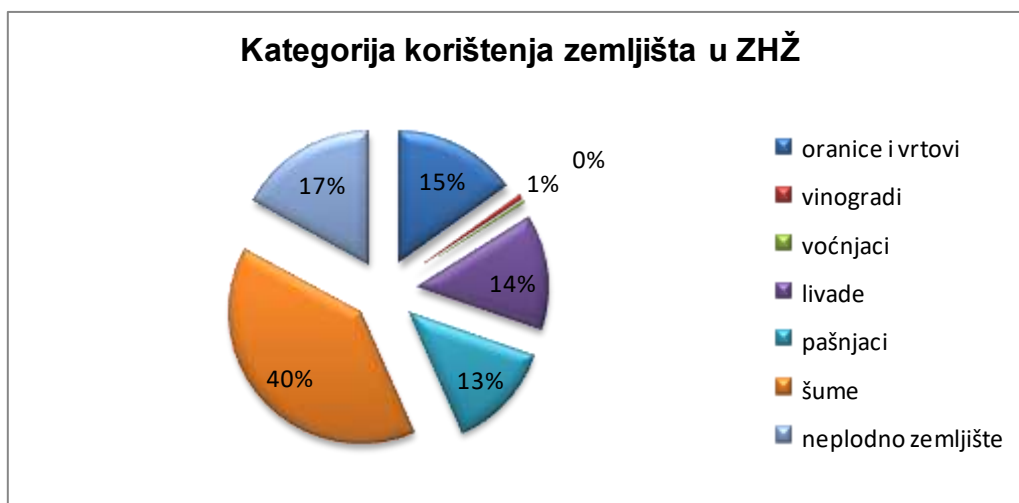
Imotsko-Bekijsko polje je zatvorena dolina u kršu čija je površina cca 10.000 ha. Hercegovački dio poznat pod nazivom Bekijsko polje ima površinom od cca 5.400 ha i nadmorskoj visini između 250 m i 270 m n.m. Na sjevernom rubu polja nalazi se više vrela, dok se na jugoistočnom nalaze mnogi ponori.

Ljubuško polje ima površinu od 5.850 ha s prosječnom nadmorskom visinom od 120 m n.m. Mostarsko blato je zatvoreno krško polje, sa svih strana okruženo vapnenačkim brdima, s pravcem pružanja sjeverozapad-jugoistok. Ukupna površina je 4.130 ha, od čega na područje koje je u sastavu Grada Širokog Brijega otpada 2.826 ha. Nadmorska visina kreće se od 220 do 245 m n.m

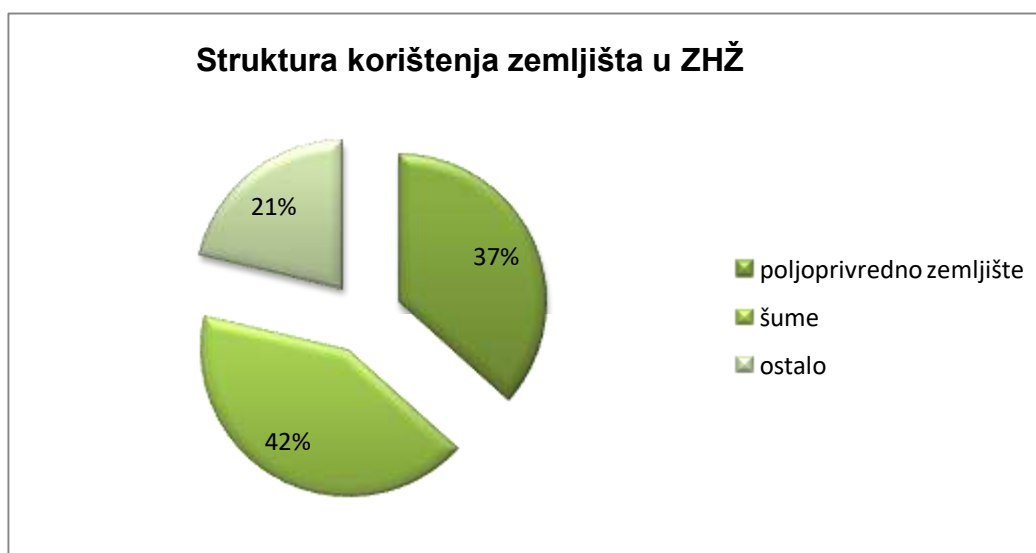
Na području ŽZH zemlja je u privatnom vlasništvu. Ako se izuzmu manje površine u Ljubuškom (Vinarija ima cca 150 ha, koja će pretvorbom sigurno dobiti titulara), sve ostale površine su privatno vlasništvo. Daljnja karakteristika ovog područja je sitan posjed isparceliran u velik broj parcela. Ranija istraživanja su pokazala da je prosječna veličina posjeda 3,0 ha, a veličina prosječne parcele je 0,2 ha.

Tablica 1.18.1. Struktura zemljišnih površina u ŽZH

Kategorija korištenja zemljišta	Površina prema katastru (ha)
Oranice i vrtovi	16.593
Voćnjaci	355
Vinogradi	732
Livade	15.620
Pašnjaci	14.380
Šumsko zemljište	43.500
Neploidno zemljište	18.750

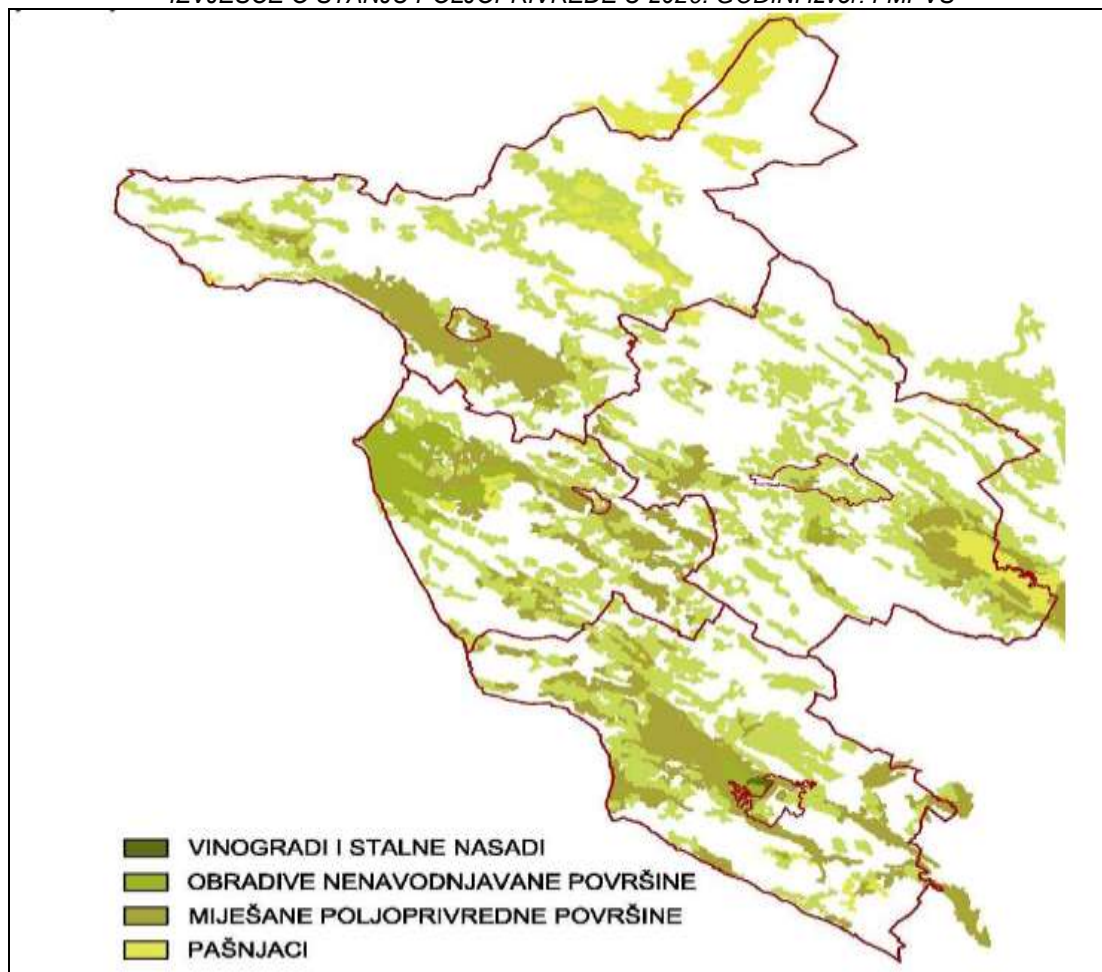

Grafikon 8. Kategorije korištenja zemljišta u ŽZH
Izvor: Prostorni plan ŽZH

Grafikon 9. Struktura korištenja zemljišta u ŽZH

IZVJEŠĆE O STANJU POLJOPRIVREDE U 2020. GODINI Izvor: FMPVŠ

Slika 8. Poljoprivredne površine u ŽZH (Izvor: Prostorni plan ŽZH)

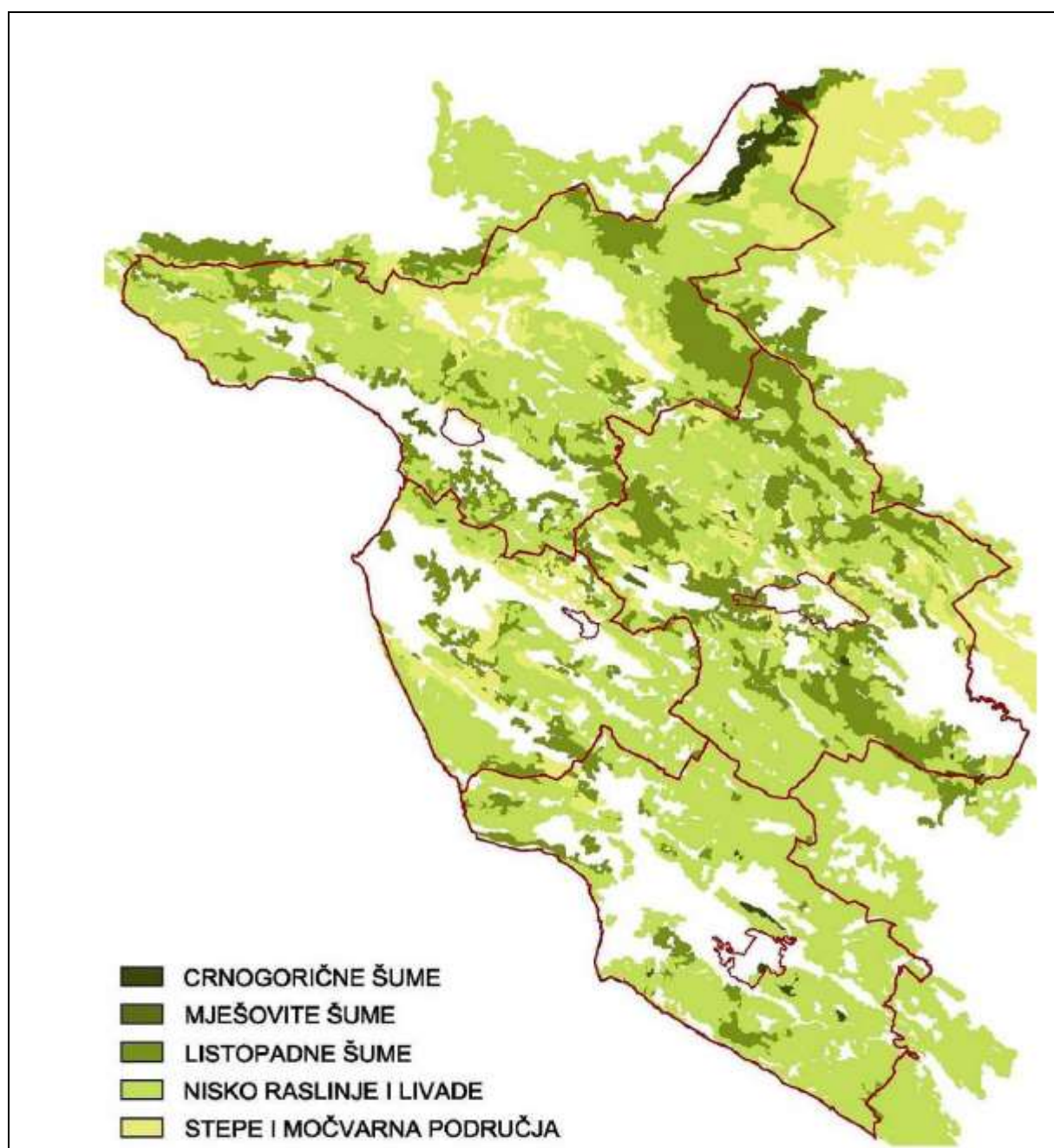
1.18.2. Pregled šuma po vrstama i stupnju ugroženosti od požara, kategorije šuma i stanje površina

Tablica 1.18.2

STRUKTURA POVRŠINA PO GAZDINSKIM KLASAMA I KATEGORIJAMA						
Šumske zajednice (gazdinske klase) visokih šuma	Šifra gazd. klasa	POSUŠJE	ŠIROKI BRIJEG	LJUBUŠKI	GRUDE	UKUPNO
Visoke šume bukve	1.100	1.674,40	909,3			2.583,70
Visoke šume jele, smrče i bukve	1.200	48,90				48,90
Visoke šume borova	1.300	125,90				125,90
Visoke šume munike	1.301	481,60				481,60
Šume bora krivulja	1.302	1.923,00				1.923,00
Ukupno visoke šume	1.000	4253,80	909,30			5163,10
Šumske kulture jele	3.100		5,10			5,10
Šumske kulture bijelog bora	3.200		15,60	252,50		268,10
Šumske kulture crnog bora	3.300	524,50	432,50	101,40	41,60	1.100,00
Šumske kulture bijelog i crnog bora	3.400	92,80				92,80
Šumske kulture ostalih vrsta četinarsa	3.500			26,30		26,30
Ukupno šumske kulture	3.000	617,30	453,20	380,20	41,60	1492,30
Izdanačke šume bukve	4.100	2473,10	1024,70			3.497,80

PROCJENA UGROŽENOSTI OD POŽARA ŽZH

Izdanačke šume hrasta kitnjaka	4.200	2007,70	646,70		239,90	2.894,30
Mješovite izdanačke šume	4.300	7.421,20	6428,80	1677,10	1.768,00	17.295,10
Goleti prekrivene lišćarskim vrstama	4.401	2145,10	2675,20	1472,90	1.553,60	7.846,80
Goleti prekrivene četinarski. vrstama	4.501	637,60				637,60
	4.000	14.684,70	10.775,	31.50,00	3561,50	32.171,6
Goleti sposobne za pošumljavanje	5.100	8.005,80	1.360,00	670,20	559,70	10.595,70
Goleti nepodesne za pošumljavanje	6.100	5,60	25,40		4,90	35,90
Površine nepodesne za gospodare.	6.200	412,30	74,50	8,80		495,60
Putovi, prosjeke i šumske čistine	6.300	138,70	24,60	19,40	14,70	197,40
	6.000	556,60	124,50	28,20	19,60	728,90
UKUPNO		28.118,2	13.622,4	4.228,6	4.182,4	50.151,6

Slika 9. Kartograf-šumske površine ŽZH (Izvor Prostorni plan Županije)

PROCJENA UGROŽENOSTI OD POŽARA ŽZH

IZLOŽENOST PREMA STUPNJU OPASNOSTI-PODRUČJA VRLO VELIKE OPASNOSTI (I. Stupanj)

Tablica 1.18.3. Posušje - Popis odjela

Naziv gospodarske jedinice	Općina	Odjel	Odsjek	Površina ha	Gazd.klasa	Dob.razred	Pošumljeno
POSUŠJE	POSUŠJE	055	01	21,7	3300	2	Da
POSUŠJE	POSUŠJE	055	02	2,6	3300	1	Da
POSUŠJE	POSUŠJE	056	01	14,1	3300	2	Da
POSUŠJE	POSUŠJE	061	01	1,7	3300	2	Da
POSUŠJE	POSUŠJE	064	01	0,9	3300	2	Da
POSUŠJE	POSUŠJE	067	01	13,5	3300	2	Da
POSUŠJE	POSUŠJE	067	02	4,1	3300	2	Da
POSUŠJE	POSUŠJE	067	03	4,3	3300	1	Da
POSUŠJE	POSUŠJE	068	01	9,2	3300	2	Da
POSUŠJE	POSUŠJE	068	02	13,7	3300	1	Da
POSUŠJE	POSUŠJE	068	03	2,9	3300	1	Da
POSUŠJE	POSUŠJE	070	01	80,7	3300	2	Da
POSUŠJE	POSUŠJE	071	01	43,3	3300	2	Da
POSUŠJE	POSUŠJE	071	02	2,4	3300	2	Da
POSUŠJE	POSUŠJE	072	01	7,1	3300	2	Da
POSUŠJE	POSUŠJE	072	02	6,4	3300	2	Da
POSUŠJE	POSUŠJE	073	01	11,2	3300	2	Da
POSUŠJE	POSUŠJE	073	03	1,4	3300	2	Da
POSUŠJE	POSUŠJE	074	01	63,6	3300	2	Da
POSUŠJE	POSUŠJE	076	01	33,5	3300	2	Da
POSUŠJE	POSUŠJE	083	01	3,0	3300	2	Da
POSUŠJE	POSUŠJE	083	02	2,0	3300	2	Da
POSUŠJE	POSUŠJE	084	01	5,2	3300	2	Da
POSUŠJE	POSUŠJE	084	02	3,1	3300	2	Da
POSUŠJE	POSUŠJE	088	01	5,2	3300	2	Da
POSUŠJE	POSUŠJE	088	02	0,5	3300	2	Da
POSUŠJE	POSUŠJE	100	01	7,2	3300	1	Da
POSUŠJE	POSUŠJE	117	01	2,8	3300	2	Da
POSUŠJE	POSUŠJE	122	01	6,3	3300	2	Da
POSUŠJE	POSUŠJE	135	01	0,7	3300	1	Da
POSUŠJE	POSUŠJE	143	03	0,9	3300	2	Da
POSUŠJE	POSUŠJE	143	04	0,5	3300	2	Da
POSUŠJE	POSUŠJE	148	01	34,5	3300	2	Da
POSUŠJE	POSUŠJE	149	01	1,6	3300	2	Da
POSUŠJE	POSUŠJE	154	01	11,8	3300	2	Da
POSUŠJE	POSUŠJE	183	01	6,9	3300	2	Da
POSUŠJE	POSUŠJE	186	01	4,8	3300	2	Da
POSUŠJE	POSUŠJE	188	01	37,5	3300	2	Da
POSUŠJE	POSUŠJE	188	02	2,2	3300	3	Da
POSUŠJE	POSUŠJE	189	01	3,4	3300	2	Da
POSUŠJE	POSUŠJE	192	01	10,5	3300	2	Da
POSUŠJE	POSUŠJE	198	03	14,5	3300	2	Da
POSUŠJE	POSUŠJE	203/1	01	8,6	3300	2	Da
POSUŠJE	POSUŠJE	205	01	12,5	3300	2	Da
POSUŠJE	POSUŠJE	055	03	6,4	3400	1	Ne
POSUŠJE	POSUŠJE	056	02	13,5	3400	1	Ne
POSUŠJE	POSUŠJE	073	02	5,0	3400	2	Da
POSUŠJE	POSUŠJE	075	01	45,0	3400	2	Da
POSUŠJE	POSUŠJE	076	02	22,9	3400	2	Da

PROCJENA UGROŽENOSTI OD POŽARA ŽZH

Široki Brijeg - Popis odjela

Naziv gospodarske jedinice	Grad	Odjel	Odsjek	Površina	Gazd.klasa	Dob.razred	Pošumljeno
ŠIROKI BRIJEG	ŠIROKI BRIJEG	011	02	4,0	3100	2	Da
ŠIROKI BRIJEG	ŠIROKI BRIJEG	015	01	1,1	3100	2	Da
ŠIROKI BRIJEG	ŠIROKI BRIJEG	094	01	9,6	3200	2	Da
ŠIROKI BRIJEG	ŠIROKI BRIJEG	094	02	6,0	3200	2	Da
ŠIROKI BRIJEG	ŠIROKI BRIJEG	004	03	8,9	3300	2	Da
ŠIROKI BRIJEG	ŠIROKI BRIJEG	013	02	4,4	3300	2	Da
ŠIROKI BRIJEG	ŠIROKI BRIJEG	019	01	0,9	3300	1	Da
ŠIROKI BRIJEG	ŠIROKI BRIJEG	019	02	0,7	3300	1	Da
ŠIROKI BRIJEG	ŠIROKI BRIJEG	019	03	0,9	3300	1	Da
ŠIROKI BRIJEG	ŠIROKI BRIJEG	021	01	0,8	3300	1	Da
ŠIROKI BRIJEG	ŠIROKI BRIJEG	032	01	2,9	3300	1	Da
ŠIROKI BRIJEG	ŠIROKI BRIJEG	046	01	3,2	3300	2	Da
ŠIROKI BRIJEG	ŠIROKI BRIJEG	046	04	1,8	3300	2	Da
ŠIROKI BRIJEG	ŠIROKI BRIJEG	047	01	27,0	3300	2	Da
ŠIROKI BRIJEG	ŠIROKI BRIJEG	048	01	4,3	3300	2	Da
ŠIROKI BRIJEG	ŠIROKI BRIJEG	052	01	4,8	3300	2	Da
ŠIROKI BRIJEG	ŠIROKI BRIJEG	068	01	1,9	3300	1	Da
ŠIROKI BRIJEG	ŠIROKI BRIJEG	069	01	11,6	3300	1	Da
ŠIROKI BRIJEG	ŠIROKI BRIJEG	072	01	2,3	3300	1	Da
ŠIROKI BRIJEG	ŠIROKI BRIJEG	073	01	0,8	3300	1	Da
ŠIROKI BRIJEG	ŠIROKI BRIJEG	081	01	23,3	3300	1	Ne
ŠIROKI BRIJEG	ŠIROKI BRIJEG	082	01	4,3	3300	2	Da
ŠIROKI BRIJEG	ŠIROKI BRIJEG	082	02	6,4	3300	1	Ne
ŠIROKI BRIJEG	ŠIROKI BRIJEG	092	01	14,3	3300	2	Da
ŠIROKI BRIJEG	ŠIROKI BRIJEG	095	00	8,2	3300	2	Da
ŠIROKI BRIJEG	ŠIROKI BRIJEG	106	01	4,5	3300	1	Da
ŠIROKI BRIJEG	ŠIROKI BRIJEG	106	02	2,8	3300	2	Da
ŠIROKI BRIJEG	ŠIROKI BRIJEG	107	01	21,6	3300	2	Da
ŠIROKI BRIJEG	ŠIROKI BRIJEG	108	01	0,8	3300	1	Da
ŠIROKI BRIJEG	ŠIROKI BRIJEG	127	01	16,2	3300	1	Da
ŠIROKI BRIJEG	ŠIROKI BRIJEG	127	02	6,9	3300	1	Da
ŠIROKI BRIJEG	ŠIROKI BRIJEG	134	01	6,3	3300	2	Da
ŠIROKI BRIJEG	ŠIROKI BRIJEG	134	02	10,2	3300	2	Da
ŠIROKI BRIJEG	ŠIROKI BRIJEG	144	01	30,6	3300	2	Da
ŠIROKI BRIJEG	ŠIROKI BRIJEG	145	01	2,6	3300	2	Da
ŠIROKI BRIJEG	ŠIROKI BRIJEG	146	01	14,4	3300	1	Da
ŠIROKI BRIJEG	ŠIROKI BRIJEG	146	02	1,2	3300	1	Da
ŠIROKI BRIJEG	ŠIROKI BRIJEG	146	03	2,7	3300	1	Da
ŠIROKI BRIJEG	ŠIROKI BRIJEG	146	04	3,3	3300	2	Da
ŠIROKI BRIJEG	ŠIROKI BRIJEG	146	05	1,5	3300	2	Da
ŠIROKI BRIJEG	ŠIROKI BRIJEG	148	01	15,0	3300	2	Da
ŠIROKI BRIJEG	ŠIROKI BRIJEG	148	02	3,5	3300	1	Da
ŠIROKI BRIJEG	ŠIROKI BRIJEG	148	03	6,9	3300	2	Da
ŠIROKI BRIJEG	ŠIROKI BRIJEG	155	01	12,0	3300	2	Da
ŠIROKI BRIJEG	ŠIROKI BRIJEG	155	02	1,7	3300	2	Da
ŠIROKI BRIJEG	ŠIROKI BRIJEG	156	01	9,0	3300	2	Da
ŠIROKI BRIJEG	ŠIROKI BRIJEG	157	01	2,9	3300	2	Da
ŠIROKI BRIJEG	ŠIROKI BRIJEG	157	02	4,8	3300	2	Da
ŠIROKI BRIJEG	ŠIROKI BRIJEG	169	01	2,7	3300	1	Da
ŠIROKI BRIJEG	ŠIROKI BRIJEG	175	01	8,4	3300	2	Da

PROCJENA UGROŽENOSTI OD POŽARA ŽZH

ŠIROKI BRIJEG	ŠIROKI BRIJEG	175	02	5,0	3300	2	Da
ŠIROKI BRIJEG	ŠIROKI BRIJEG	184	01	4,9	3300	2	Da
ŠIROKI BRIJEG	ŠIROKI BRIJEG	184	02	1,6	3300	2	Da
ŠIROKI BRIJEG	ŠIROKI BRIJEG	184	03	1,0	3300	1	Da
ŠIROKI BRIJEG	ŠIROKI BRIJEG	196	01	11,0	3300	2	Da
ŠIROKI BRIJEG	ŠIROKI BRIJEG	197	01	25,7	3300	2	Da
ŠIROKI BRIJEG	ŠIROKI BRIJEG	197	02	30,4	3300	2	Da
ŠIROKI BRIJEG	ŠIROKI BRIJEG	198	01	26,7	3300	2	Da

Ljubuški - Popis odjela

Naziv gospodarske jedinice	Grad	Odjel	Odsjek	Površina	Gazd.klasa	Dob.razred	Pošumljeno
LJUBUŠKI	LJUBUŠKI	013	01	30,5	3200	2	Da
LJUBUŠKI	LJUBUŠKI	014	01	8,9	3200		Da
LJUBUŠKI	LJUBUŠKI	015	01	64,7	3200		Da
LJUBUŠKI	LJUBUŠKI	015	02	1,5	3200	2	Da
LJUBUŠKI	LJUBUŠKI	016	01	5,4	3200	2	Da
LJUBUŠKI	LJUBUŠKI	016	02	3,4	3200	2	Da
LJUBUŠKI	LJUBUŠKI	028	01	6,7	3200	1	Da
LJUBUŠKI	LJUBUŠKI	030	02	8,9	3200	2	Da
LJUBUŠKI	LJUBUŠKI	032	01	1,0	3200	2	Da
LJUBUŠKI	LJUBUŠKI	081	01	1,8	3200	2	Da
LJUBUŠKI	LJUBUŠKI	082	01	23,8	3200	2	Da
LJUBUŠKI	LJUBUŠKI	083	01	5,1	3200	2	Da
LJUBUŠKI	LJUBUŠKI	083	02	1,8	3200	2	Da
LJUBUŠKI	LJUBUŠKI	083	03	0,9	3200	2	Da
LJUBUŠKI	LJUBUŠKI	084	01	10,6	3200	2	Da
LJUBUŠKI	LJUBUŠKI	084	02	1,1	3200	2	Da
LJUBUŠKI	LJUBUŠKI	084	03	2,1	3200	1	Da
LJUBUŠKI	LJUBUŠKI	085	01	74,6	3200	2	Da
LJUBUŠKI	LJUBUŠKI	086	01	14,5	3200	1	Da
LJUBUŠKI	LJUBUŠKI	088	01	117,2	3200	2	Da
LJUBUŠKI	LJUBUŠKI	007	01	4,4	3300	2	Da
LJUBUŠKI	LJUBUŠKI	007	02	1,9	3300	3	Da
LJUBUŠKI	LJUBUŠKI	012	01	5,0	3300	2	Da
LJUBUŠKI	LJUBUŠKI	021	01	19,9	3300	2	Da
LJUBUŠKI	LJUBUŠKI	022	01	14,2	3300	2	Da
LJUBUŠKI	LJUBUŠKI	030	01	10,9	3300	2	Da
LJUBUŠKI	LJUBUŠKI	058	01	10,3	3300	2	Da
LJUBUŠKI	LJUBUŠKI	059	01	34,8	3300	2	Da
LJUBUŠKI	LJUBUŠKI	027	01	12,5	3500	3	Da
LJUBUŠKI	LJUBUŠKI	056	01	13,8	3500	3	Da

Grude - Popis odjela

Naziv gospodarske jedinice	Općina	Odjel	Odsjek	Površina	Gazd.klasa	Dob.razred	Pošumljeno
GRUDE	GRUDE	001	01	6,1	3300	2	Da
GRUDE	GRUDE	001	02	10,5	3300	2	Da
GRUDE	GRUDE	001	03	5,5	3300	2	Da
GRUDE	GRUDE	003	03	1,7	3300	2	Da
GRUDE	GRUDE	004	01	13,8	3300	2	Da
GRUDE	GRUDE	026	01	4,0	3300	2	Da

1.19 Pregled naselja , kvartova, ulica ili značajnih građevina koje su nepristupačne za prilaz vatrogasnim vozilima

Iz Procjena ugroženosti od požara općina i gradova, došlo se do podataka o naseljima, kvartovima, značajnijim objektima koja su nepristupačna za prilaz ili pristup vatrogasnim vozilima.

Svi gradovi/općine i naseljena mjesta na području ŽZH su dobro prometno povezana i pristupačna za vatrogasna vozila. Najveći problem predstavlja velika udaljenost pojedinih naselja od sjedišta vatrogasnih društava, te vatrogasci nisu u mogućnosti pravovremeno intervenirati.

Svi veći i značajniji gospodarski subjekti su za svoje objekte predvidjeli odgovarajuće vatrogasne pristupe i prilaze, kao i odgovarajuće površine za rad sa vatrogasnom tehnikom.

1.20 Pregled naselja, kvartova, ulica ili značajnih građevina u kojima nema dovoljno sredstava za gašenje požara

Iz Procjena ugroženosti od požara općina i gradova, došlo se do podataka o naseljima, kvartovima, značajnijim objektima u kojima nema dovoljno sredstava za gašenje požara;

Na području **općine Grude** nema dovoljno instaliranih vanjskih hidranata. Stanje u javnim objektima i mjestima okupljanja većeg broja osoba također nije na zadovoljavajućoj razini glede opremljenosti sa hidrantima i aparatima za početno gašenje požara. Svi veći i značajniji gospodarski subjekti imaju odgovarajuću opremu kako je predviđeno u projektnoj dokumentaciji.

Grad Ljubuški

Na području cijelog Grada (osim gospodarskih društava koji su za svoje potrebe osigurali dovoljno sredstava za gašenje početnih požara i velikih stambenih objekata koji su novogradnja - zgrada), nema dovoljno sredstava za gašenje požara.

Sljedeća naselja u **općini Posušje** nemaju vodu za gašenje požara većim dijelom godine, a posebno u sušnom ljetnom razdoblju, ako izuzmemo čatrnjske kapacitete, to su:

1. Sutina
2. Poklečani
3. Zagorje
4. VIR
5. Podbila i
6. Zavelim

Na temelju saznanja iz PVP **Široki Brijeg** naselja, kvartovi, ulice, i zgrade nemaju nikakvih sredstava za gašenje početnih požara, dok značajnije građevine i poduzeća imaju sredstava za početno gašenje požara i izgrađenu hidrantsku mrežu.

1.21. Pregled sustava telefonske i radio veze upotrebljivih prilikom gašenja požara

JP „HT“ d.o.o. Mostar korisnicima na području Županije pruža širok raspon telekomunikacijskih usluga koje su povezane s fiksnom mrežom. Sve telefonske centrale su

PROCJENA UGROŽENOSTI OD POŽARA ŽZH

povezane svjetlovodnim sustavima, za čije je realiziranje izgrađena kompletna svjetlovodna infrastruktura i osigurani zaštitni spojni putovi na svim trasama gdje je to bilo moguće.

Na području Županije pored mreže „HT Eronet“ uspostavljena je mobilna mreža i druga dva nacionalna operatera u BiH („BH Telecom“ i „M-Tel“).

Direktna komunikacija s profesionalnom vatrogasnom postrojbom je na broj 123 ili posredno preko operativnog centra na broj 121

PROFESIONALNA VATROGASN POSTROJBA GRUDE	
Svemirko Mikulić	063/328-500
Dragan Čorluka	063/326-735
Miroslav Marić	063/327-744
PROFESIONALNA VATROGASN POSTROJBA ŠIROKI BRIJEG	
Dario Čuljak	063/368-322
PROFESIONALNA VATROGASN POSTROJBA POSUŠJE	
Dežurni telefon	039/681-123
Mario Čutura	063 375 579
PROFESIONALNA VATROGASN POSTROJBA LJUBUŠKI	
Dežurni telefon	039/831-826
Milan Tolić	063/688-713

<i>1. Vatrogasno društvo/PVP</i>	<i>123</i>
<i>2. Policija</i>	<i>122</i>
<i>3. Operativni centar civilne zaštite</i>	<i>121</i>

1.22. Pregled operativnih centara civilne zaštite i profesionalnih vatrogasnih postrojbi koji se koriste u slučaju nastanka požara

Tablica 1.22. Pregled operativnih centara civilne zaštite i profesionalnih vatrogasnih postrojbi

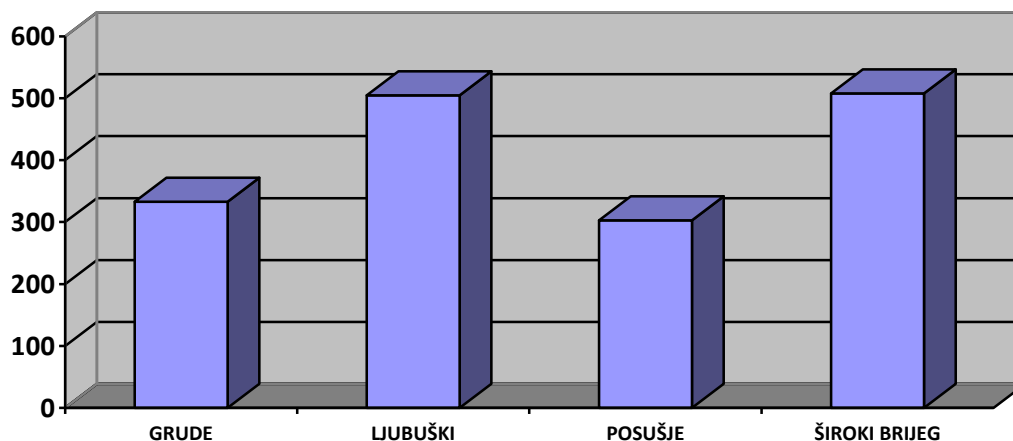
OC	Lokacija	telefon	Pokrivenost rada
Operativni centar CZ ŽZH	Grude	121	od 00 do 24,00
PVP Grude		123, 063 328 500	od 00 do 24,00
Operativni centar CZ	Ljubuški	121	od 08 do 16,00
OC PVP Ljubuški		123, 039 831-826*	od 00,00 -24,00
Operativni centar CZ	Posušje	121, 039 681 985	od 08 do 16,00
OC PVP Posušje		123	od 00 do 24,00
Operativni centar CZ	Široki Brijeg	121,706-952 i 706-964	od 07 do 22,00
OC PVP Široki Brijeg		123, 703-086	od 00 do 24,00

*privatni brojevi dežurnih vatrogasaca/koji se dostavljaju u PVP i nadležnu PU.

1.23. Podaci o broju i vrsti požara u protekle tri godine

Tablica 1.23. Pregled broja požara koji su nastajali u protekle tri godine po gradovima/općinama

Godina	GRUDE	LJUBUŠKI	POSUŠJE	ŠIROKI BRIJEG	Ukupno:
2017.	144	206	146	195	691
2018.	126	139	47	128	440
2019.	63	160	110	185	518
Ukupno:	333	505	303	508	1.649
					100 %

Grafikon 10. Pregled broja požara u ŽZH, period 2017.-2019.

Na poslovnim objektima je najčešće uzrok požara bio tehničke prirode (kvar na uređaju, dijelu postrojenja, instalaciji), dok je rijedak slučaj bila namjerna paljevina.

Na stambenim objektima (kuće, stanovi, vikendice...), zatim kioscima te pomoćnim objektima (štale, ostave, garaže, sušnice i dr.), najveći broj požara je izazvan nepažnjom, neodržavanjem instalacija i uređaja, nepažnjom u radu sa električnim trošilima u domaćinstvu, često zapaljenje dimnjaka i sl

Požari na otvorenim prostorima (šume, voćnjaci, vinogradi, pašnjaci, nisko raslinje i sl.), najčešće su izazvani nepažnjom otvorenim plamenom.

B) STRUČNA OBRADA PODATAKA

2.1. Izgrađenost i povezanost naselja, gradova, zona te šumskih površina glede uvjeta za širenje požara

Županija Zapadnohercegovačka se svojim smještajem u području regije Hercegovine, uz granicu s RH, nalazi na povijesno najpovoljnijem pravcu komunikacije od Dalmacije prema Mostaru i dalje prema središnjoj Bosni. Sjedište ŽZH Grad Široki Brijeg, zajedno s preostala dva općinska centra, Posušjem, Grudama i Gradom Ljubuški, formirali su se povijesno gledajući duž glavnih trgovačkih putova, na nižim područjima, gdje su reljefne karakteristike bile povoljnije za kretanje. Ostala se pak naselja formiraju u dolcima i poljima uz vrijednije obradive površine ili u brdskim područjima viših nadmorskih visina. Naselja na području ŽZH možemo podijeliti u tri glavna tipa temeljem njihove geneze i prostorne strukture:

- linearna naselja uz rubove prometnica, često s jedne strane uz rub brdskog područja, odnosno uz rub polja, dakle u kontaktnoj zoni krških predjela i obradivih poljoprivrednih površina;
- druga su polu zbijena naselja koja ne posjeduju velike okućnice i gravitiraju poljoprivrednim posjedima, a karakterizira ih prisutnost manjeg broja društvenih sadržaja;
- treća su raštrkana naselja koja karakteriziraju razbacana kućanstva unutar pripadajućeg mu poljoprivrednog područja.

U ovakvim naseljima su stambene zgrade pretežno prizemnice ili P+1, a smještene su kao samostojeći objekti na vlastitoj građevinskoj parceli, te udaljeni od ostalih susjednih građevina tako da se požar ne može prenijeti na susjednu građevinu.

Najveća koncentracija stanovništva je u naseljenim mjestima od 2.000 do 5.000 stanovnika, a takvih na području Županije ima 11. U općini Grude tri, gradu Ljubuškom četiri, općini Posušje i gradu Širokom Brijegu po dva naseljena mjesta, te uži gradski centar Široki Brijeg s preko 5.000 stanovnika.

Naselja gradskog tipa ispresijecana su prometnicama, čime su područja gradnje razbijena u manje prostorne komplekse četvrti, omeđene ulicama i trgovima koji su također i u funkciji sprečavanja prijenosa požara na širi građevinski prostor. Udaljenosti između građevina koje dijele ulični koridori dostatne su za sprečavanje prijenosa požara toplinskim zračenjem i plamenom, kao i prijenosom požara letom iskri i ugaraka, pošto se za vanjske fasade i krovne pokrove građevina u zonama gušće gradnje koriste nezapaljivi materijali.

Povezivanje centara unutar ŽZH i susjednih općinskih centara se vrši mrežom magistralnih, regionalnih i lokalnih cesta.

Zakon o Cestama Federacije BiH Javne ceste razvrstavaju na:

- AC – autoceste (u nadležnosti Javnog poduzeća "Autoceste Federacije BiH");
- BC – brze ceste (u nadležnosti Javnog poduzeća "Autoceste Federacije BiH");
- MC – magistralne ceste (u nadležnosti Javnog poduzeća "Ceste Federacije BiH");
- RC – regionalne ceste (u nadležnosti županijske uprave za ceste);
- LC – lokalne ceste (u nadležnosti Općinskih tijela prema Odluci Općinskog vijeća).

Autocesta na Koridoru Vc ,Dionica Bijača-Zvirovići, prolazi Županijom u duljini cca 8 km, od kojih je trenutno 4 km u fazi građenja. Na području ŽZH planirano je i izgrađeno čvorište, i to čvorište Zvirovići, te granični prijelaz Bijača. Autocesta je projektirana s dva kolnika odvojena razdjelnim pojasom.

Županijom Zapadnohercegovačkom prolazi cca 101,65 km magistralnih cesta, cca 147 km regionalnih cesta i 509 km lokalnih cesta.

Povezanost naselja na području ŽZH je dobra i to asfaltiranim prometnicama dovoljne širine (šire od 3-5 metara) i odgovarajuće nosivosti za pristup vatrogasnih vozila do gotovo svih građevinskih objekata. Iznimku čine zaselci do kojih je slabija cestovna povezanost (uski brdski neasfaltirani i putovi), a zbog nepovoljne konfiguracije terena često nema mogućnosti osiguranja kraćih putova povezivanja između zaselaka (dovoljne nosivosti i širine za prolaz vatrogasnih vozila), čime se usporavanju vatrogasne intervencije.

Iz ovih razloga, vatrogasna postrojba PVP ili DVD-a mora preći dulji put do mjesta požara (npr. naselje Kašće udaljenom od središta grada 20,7 km u Ljubuškom, naselja Rasno, Crne Lokve područje djelovanja PVP Široki Brijeg, udaljenim od središta grada 17-25 km itd.) vrijeme intervencije je preko 15 minuta.

Širenje požara s poljoprivrednih površina na šumske moguće je u periodu ljetnih žetelačkih radova, nakon spaljivanja biljnog otpada, te u proljetnim mjesecima kada se priprema zemljište za obradu i obavlja spaljivanje njiva radi uništavanja poljskih štetnika, što može rezultirati prenošenjem požara na susjedne površine pa i na šumska područja. U ostalom periodu godine nema posebne opasnosti za širenje požara s poljoprivrednih površina na druge površine i građevine uz njih.

Što se tiče širenja požara sa šumskih površina, isto je moguće u proljetnom sušnom razdoblju u brdskim predjelima Županije i to u pravilu prizemnog šumskog požara kod kojeg gori suha trava i lišće. Pogodne površine za prijenos požara su zapuštena zemljišta uz šumska područja, obrasla u korov i visoku travu.

2.2. Izgrađenost prometnica za akciju gašenja požara

Na cijelom području ŽZH dobra je izgrađenost prometnica za potrebe akcija gašenja požara. Prometnice su dovoljne širine da se vatrogasna vozila po njima mogu slobodno kretati.

Širina kolnika magistralnih cesta je 6,0 -7,0 m, regionalnih do 5,0 m, a lokalne imaju širinu kolnika od 2,5-5,0 m.

Isto tako u većini naselja nema kvartova, ulica, odnosno značajnijih građevina nepristupačnih za prilaz vatrogasnim vozilima, s obzirom na postojeće širine i nosivost, odnosno radijuse zakrivljenosti prilaznih putova.

U gradskom, tj. užem urbanom dijelu Posušja ceste su dvosmjerne. U glavnoj gradskoj ulici fra Grge Martića koja je jednosmjerna dozvoljeno je parkiranje putničkih vozila, tako da je slobodna samo jedna prometna traka za promet vozila pa tako i vatrogasnih vozila. U zimskim uvjetima, radi veličina snježnih nanosa, parkiranih vozila te, ako se uzme u obzir, i konfiguracija terena može se utvrditi da svi kvartovi u gradskoj zoni Posušja, pristupačni su za pristup vatrogasnim vozilima.

U ostalim općinskim i gradskim centrima na području ŽZH, problemi su u ulicama s jednosmjernim prometom, gdje se jedan kolnički trak koristi za parkiranje vozila. Ovim načinom se sužava prohodnost prometnice ponekad i na širinu ispod 3 m, što je potreban minimum za prolaz vatrogasnih vozila.

Svi veći i značajniji gospodarski subjekti na području ŽZH, za svoje objekte su predvidjeli odgovarajuće vatrogasne pristupe i prilaze, kao i površine za operativni rad vatrogasnom tehnikom.

2.3. Učinkovitost izgrađene hidrantske mreže za gašenje požara

Vanjska hidrantska mreža na području ŽZH izvedena je najvećim dijelom nadzemnim hidrantima. Većina naselja je bez izvedenih hidrantskih mreža, pa se u njima u slučaju većeg požara potrebne količine vode mora osiguravati vatrogasnim vozilima, jer nije moguće nadopunjavanje vozila vodom iz hidrantske mreže.

Grude
Na području općine Grude nema dovoljno instaliranih vanjskih hidranata. Stanje u javnim objektima i mjestima okupljanja većeg broja osoba također nije na zadovoljavajućoj razini glede opremljenosti sa hidrantima.
Ljubuški
Na području grada Ljubuskog (osim gospodarskih društava koji su za svoje potrebe osigurali dovoljno sredstava za gašenje početnih požara), nema dovoljno sredstava za gašenje požara.
Posušje
Naselja u općini Posušje koja nemaju vodu za gašenje požara većim dijelom godine, a posebno u sušnom ljetnom razdoblju, ako izuzmemo čatrnjske kapacitete, su: Sutina, Poklečani, Zagorje, VIR, Podbila i Zavelim.
Široki Brijeg
Na području grada Širokog Brijega nema dovoljno instaliranih vanjskih hidranata. Većina naselja, kvartova, ulica i zgrade nemaju nikakvih sredstava za gašenje početnih požara.

Postojeća hidrantska mreža nije dovoljna, i ukazuje se potreba za izvođenjem iste u svim naseljenim mjestima, a koju je potrebno uskladiti sa važećim Pravilnikom o tehničkim normativima za vanjsku i unutarnju hidrantsku mrežu za gašenje požara („Sl. novine F BiH“, broj: 87/11). U cilju poboljšanja funkcionalnosti hidrantske mreže i prevencije početnog gašenja i širenja požara preporučuje se:

- izrada hidrantske mreže na prostorima gdje još ne postoji;
- postojeće hidrante koji ne udovoljavaju propisima i pravilima tehničke prakse, odnosno važećeg Pravilnika o tehničkim normativima za vanjsku i unutarnju hidrantsku mrežu za gašenje požara, sanirati i dovesti u ispravno stanje;
- obilježiti sve hidrante propisanim oznakama;
- ažurirati grafički pregled hidranata na terenu, tj. mapu hidrantske mreže;
- postojeću hidrantsku mrežu redovno održavati i ispitivati;
- cisterne i spremnike po naseljenim mjestima redovno čistiti, puniti vodom i u slučaju nužde koristiti kao izvore za snabdijevanje vodom;
- izvedbom nove vodovodne mreže obvezno izvesti i potreban broj hidranata;

2.4. Opasnost od nastajanja požara u građevinama gdje boravi veći broj osoba, industrijskim, skladišnim i drugim opasnim građevinama i lokacijama, odnosno zonama

Građevine u kojima se okuplja veći broj osoba

Na području ŽZH određen je broj građevina u kojima povremeno ili stalno boravi veći broj osoba, u kojima se uslijed požara može pojaviti panika ili može biti ugrožen veći broj osoba. Opasnosti za nastajanje požara u tim građevinama proizlaze iz djelatnosti koje se obavljaju, a prilikom kojih se koristi električna energija ili toplinska energija koja može uzrokovati požar. Vjerojatnosti za nastajanje požara u takvim građevinama povećavaju se s povećanjem broja osoba u njima, te se u takvim uvjetima moraju poduzeti dodatne preventivne mjere. Preventivne mjere koje treba poduzimati mogu se podijeliti u dvije grupe i to: Preventivni pregled uređaja i prostora u građevinama prije održavanja manifestacija u njima (nogometni stadioni, sportske dvorane, kino dvorane), ili češći pregledi ispravnosti uređaja i opreme u građevinama gdje kontinuirano boravi veći broj osoba (zdravstvene ustanove i domovi umirovljenika, te škole i slične ustanove).

Vatrogasno dežurstvo za vrijeme održavanja manifestacija kada se okuplja veći broj osoba u prostorima ili na cijelom prostoru građevine, ili češće vatrogasne vježbe na objektima gdje stalno boravi veći broj osoba.

Ustanove u kojima borave slabo pokretne ili nepokretne osobe na području Županije, u kojima se prilikom vatrogasne intervencije mora posebnu pozornost pridati evakuaciji osoba zbog njihove ugroženosti produktima gorenja, a to su: Starački dom Ljubuški ima kapacitet do 100 osoba, Dom za stare i nemoćne „Sveti Josip radnik“, Starački dom Grubišić u Šipovači (kapacitete za 20 štićenika pokretnih i nepokretnih).

U ostalim građevinama u kojima se okuplja veći broj ljudi ne okupljaju se osobe slabe pokretljivosti ili nepokretne osobe, te se u slučaju požara osobe mogu same evakuirati iz ugrožene građevine na siguran prostor.

U pojedinim građevinama u kojima se povremeno okuplja veći broj osoba za vrijeme priredbi potrebno je organizirati vatrogasno dežurstvo s vatrogasnim vozilima i vatrogascima, tako da se svaki mogući požar koji bi mogao izazvati paniku zbog dima ugasi u svom početku i time spriječi zadimljenje prostora. Građevine u kojima bi se u vrijeme pojedinih manifestacija mogao okupiti veći broj osoba, te se u tim slučajevima treba predvidjeti vatrogasno dežurstvo su npr.: Športska dvorana u Grudama, Gradska športska dvorana Ljubuški, Gradska športska dvorana „Pecara“, Nogometni stadion Pecara u Širokom Brijegu, Nogometni stadion „Mokri Dolac“ u Posušju.

Građevine u kojima se drže veće količine zapaljivih i opasnih tvari

Na području ŽZH veći je broj građevina u kojima se uskladištavaju zapaljive, eksplozivne, plinovite ili druge opasne tvari, koje mogu biti ugrožene požarom ili mogu uzrokovati požar (eksploziju), nabrojane u poglavlju A točka 1.6. Požar ili eksplozija može nastati kod nepravilnog rukovanja s tim tvarima ili uslijed kvara na uređajima i opremi, koja je u neposrednoj blizini opasnih tvari. Posebnu pozornost prilikom požara na tim građevinama mora se pridati zaštiti vatrogasaca glede odabira potrebnog sredstva za gašenje te zaštitne odore i uređaja koje treba koristiti u vatrogasnoj intervenciji

Naftni derivati i druge zapaljive tekućine

U ŽZH najzastupljenije zapaljive tekućine su naftni derivati (nabrojane u poglavlju A točka 1.11.). Za gašenje požara naftnih derivata i drugih zapaljivih tekućina vatrogasna postrojba

mora na intervenciju izići s vatrogasnim vozilom koje ima mogućnost proizvoditi srednje tešku ili iznimno tešku pjenu za gašenje. Ovo znači da vatrogasna postrojba kada izlazi na požar objekta u kojem se drže naftni derivati mora izlaziti s vozilom koje ima rezervoar s pjenilom i međumješalicu pjenila i vode, te uređaje za proizvodnju pjene (mlaznice 200 ili 400 l/min, topovi za pjenu).

Zapaljivi plin

Za gašenje požara na prostorima gdje je prisutna eksplozivna atmosfera plina sa zrakom ili se može očekivati prisutnost eksplozivne atmosfere, nužno je da vatrogasna postrojba na mjestu intervencije utvrdi eksplozimetrom koje su koncentracije plina u zraku. Ako su one oko donje granice eksplozivnosti, prilikom gašenja potrebna je posebna pozornost, te zabrana ulaska vatrogasnih vozila u ugrožen prostor. Pomoću raspršenog mlaza ili prisilnom ventilacijom mora se nastojati razrijediti eksplozivnu atmosferu da bi se moglo započeti s vatrogasnom intervencijom

Otrovne tvari

Za gašenje požara na mjestima gdje se nalaze otrovne opasne tvari kao što su klor i amonijak, potrebna je stručna pomoć osoblja koji neposredno rade s tim tvarima, kako bi se izbjegle neželjene posljedice u vatrogasnoj intervenciji za same vatrogasce. U gašenju požara klora ili amonijaka kao sredstva za gašenje koriste se raspršena voda i prah uz uporabu uređaja za zaštitu dišnih puteva (maske) s odgovarajućim filterima

Eksplozivne tvari

Eksplozivne materije se masovnije ne koriste na području ŽZH, osim u kamenolomima i rudniku Boksita, što je pod stalnim stručnim nadzorom i ne predstavlja nikakvu opasnost u širem smislu s gledišta nastanka i širenja požara. Vlasnici skladišta gospodarskog eksploziva (u manjim količinama) su: Rudnici boksita d.o.o Posušje – skladište eksploziva u Studenim vrilima te KTM BRINA d.o.o Posušje – skladište eksploziva u Vinjanima, skladište eksploziva Geomib u Ljubuškom, KIWI-Šport.

Za gašenje požara u prostorima gdje se skladište eksplozivi za gospodarsku uporabu potrebno je voditi brigu da ova vrsta eksploziva može u masi eksplodirati. S tim u svezi gašenje požara skladišta u kome se nalaze eksplozivne tvari zbog sigurnosti gasitelja treba se obavljati uz pomoć stručne osobe koja neposredno radi na skladištenju eksplozivnih tvari, kako bi se izbjegle neželjene posljedice u vatrogasnoj intervenciji za same vatrogasce.

2.5. Opasnost od nastajanja požara u određenim šumskim i poljoprivrednim područjima

Struktura korištenja zemljišta na području ŽZH, prema podacima Federalnog ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva za 2020. godinu u postotcima iznosi; poljoprivredno zemljište (37 %), šume (42%), ostalo (21 %).

U cilju protupožarne preventive i gašenja požara izrađen je Plan zaštite šuma od požara u skladu sa Zakonom o šumama Županije Zapadnohercegovačke („Narodne novine ŽZH“, broj: 8/13) i Zakonom o zaštiti od požara i vatrogastvu („Sl. novine F BiH“, broj: 65/09).

PROCJENA UGROŽENOSTI OD POŽARA ŽZH

Prikaz stupnjeva ugroženosti od požara po rejonima

Rajon	Stupanj opasnosti	
	I	II
Grude	41,6 ha	4.140,8 ha
Ljubuški	512,2 ha	3.716,4 ha
Posušje	617,3 ha	27.501,3 ha
Široki Brijeg	453,2 ha	13.169,2 ha
Ukupno:	1.624,3 ha	48.527,7ha

PODRUČJA VRLO VELIKE OPASNOSTI – I. stupanj (Šumske kulture jele, bijelog bora, crnog bora ukupne površine 1.624,3 ha)

PODRUČJE VELIKE OPASNOSTI – II. stupanj (Sve ostale površine šuma i šumskih zemljišta ukupne površine 48.527,7 ha)

Planom zaštite šuma od požara poduzete su slijedeće mjere:

- Za sve državne šume i šumska zemljišta izvršena je procjena opasnosti od požara;
- Uspostavlja se požarničko-čuvarska i dojavna služba;
- Uspostavlja se motrilačka služba
- Osigurava se i osposobljava interventna skupina radnika;
- Uspostavlja se i održava šumski red;
- U cilju edukacije pučanstva provode se promidžbene aktivnosti;
- Utvrđuju se nadležnosti i obveze kod dojava i gašenja požara.

Područje Županije Zapadnohercegovačke je podijeljeno na 14 čuvarskih rejonu u svrhu čuvanja šuma, a na svakom rajonu je postavljen čuvar šuma.

U periodu povećane opasnosti od požara na području Oštrc-Tribistovo, općina Posušje, uspostavlja se motrilačko-dojavna služba zbog velike površine šumskih (borovih) kultura na tom području (Lugarski rajon Tribistovo).

INTERVENTNA GRUPA

Formiranje i osposobljavanje interventne grupe podrazumijeva obuku šumskih radnika i opremanje potrebnom opremom za sječu stabala i izradbu protupožarnih prosjeka, a u svrhu izgradnje protupožarnih prosjeka za zaustavljanje daljnjeg širenja požara.

“Šumsko-gospodarsko društvo ŽZH” d.o.o. Posušje će putem ugovora osigurati interventnu skupinu za izradu prosjeka, a nalog za djelovanje interventne grupe izdaje ravnatelj “Šumsko-gospodarskog društva ŽZH” d. o. o. Posušje na zahtjev zapovjednika na terenu.

Kako je poljoprivredna površina dominantna na području ŽZH, na njima se u proljetnom periodu mogu očekivati požari koje izazivaju vlasnici poljoprivrednog zemljišta ili slučajni prolaznici (paljenje suhe trave, spaljivanje njiva radi uništavanja nametnika). Ovi požari uglavnom ne šire se velikom brzinom te ne stvaraju veliku materijalnu štetu, ali je problem na rubnim područjima između poljoprivrednog i šumskog zemljišta gdje se požari s poljoprivrednog mogu prošiti na šumsko zemljište.

2.6. Opasnost pri transportu i prijevozu opasnih tvari i određivanje područja na kojima se takva opasnost očekuje

Zapaljive tekućine – motorna goriva u tranzitu, prevoze se preko područja ŽZH (skoro svim putnim pravcima) svakodnevno. Ovi transporti se trebaju odvijati sukladno Zakonu o prometu i transportu zapaljivih tekućina .

Svako vozilo kojim se prevoze opasne tvari mora imati opremu za zaštitu od tih tvari, a sukladno Europskom sporazumu o međunarodnom cestovnom prijevozu opasnih tvari (ADR).

2.6.1 Vrste opasnih tvari i načini ugrožavanja

Vrsta opasnih tvari	Način ugrožavanja	Klasa po ADR-u
aluminijev fosfid (otrov I. skupine otrovnosti)	akutno i kronično trovanje	6
amonijak (bezvodni)	akutno trovanje parama, korozivni učinak, eksplozija	2
bezolovni motorni benzin	snažan požar, narkotično djelovanje	3
dizel gorivo	eksplozija, trovanje produktima požara	3
dušična (nitrarna) kiselina	akutno i kancerogeno trovanje dušikovim oksidima u požaru, korozivni učinak	8
Eksplozivi	eksplozija, korozivni učinak	1
Kisik	ubrzani metabolizam, akutno trovanje	2
Kerozin	narkotično djelovanje, trovanje produktima požara	3
loživa ulja	eksplozija, trovanje produktima požar	3
Mazut	eksplozija, trovanje produktima požara, fotokemijski učina	3
natrijev peroksid	ubrzani metabolizam, kronično trovanje	5
pesticidi	kancerogeni, akutni i otrovni produkti požara, alergeni	6
razne kiseline	akutno i kancerogeno trovanje u požaru, korozivni učinak	8
UNP	eksplozija ili požar, narkotično djelovanje	2

2.6.2. Područja djelovanja vatrogasnih postrojbi u slučaju akcidenta s opasnim tvarima

Opasnost pri transportu naftnih derivata očekuje se na magistralnim i regionalnim cestama, za potrebe opskrbe gorivom benzinskih postaja i skladišta. Pored navedenog, za potrebe pojedinih korisnika obavlja se transport ukapljenog naftnog plina, klora, amonijaka, tekućeg kisika, a za potrebe obavljanja gospodarske djelatnosti u kamenolomima i prijevoz privrednog eksploziva u skladišta, te iz skladišta prema radilištima odnosno kamenolomima.

Područja na kojima se može očekivati opasnost od požara ili eksplozije su mjesta istovara ili utovara opasnih tvari u prijevozna sredstva (skladišta eksploziva, naftnih derivata i drugih opasnih tvari) ili iz prijevoznih sredstava na mjesta potrošnje ili uskladištenja za potrošnju (benzinske postaje, peradarske farme, kotlovnice raznih pravnih subjekata i sl.).

2.7. Opasnost na instalacijama za distribuciju električne energije

2.7.1. Distribucija električne energije

Na elektroenergetskim postrojenjima u distribuciji električne energije izvori su opasnosti sljedeći:dalekovodi,transformatori,visokonaponski uređaji, elektromotori, kompresorska postrojenja,akumulatorska postrojenja i ljudska nepažnja.

Dalekovodi

Dalekovodi mogu uzrokovati požare na raslinju na trasama gdje dalekovodi prolaze. Požari mogu nastati zbog iskrenja koje nastaje zbog kratkog spoja, preopterećenja na električnoj mreži te zbog prekida vodiča na dalekovodima radi kvara ili elementarnih nepogoda. Potrebno je redovito održavati zaštitne uređaje na dalekovodima kao i održavati trase dalekovoda, tj. održavati raslinje ispod trase dalekovoda tako da se u slučaju kvara i iskrenja ne može dogoditi požar na raslinju na trasi dalekovoda.

Transformatori

Zbog veće količine ulja koje se nalazi u transformatoru postoji mogućnost nastanka požara radi nepravilnog rada transformatora, proboja izolacije, neispravne zaštite, neredovitog održavanja i kontrole. Količina ulja u transformatoru ovisi o snazi i vrsti transformatora. Protupožarne uređaje transformatora treba kontrolirati i održavati prema Tehničkim propisima za specijalnu zaštitu elektroenergetskih postrojenja, uputama i pravilnicima za održavanje

Visokonaponski uređaji

U postrojenju postoji cijeli niz uređaja kod kojih postoji mogućnost nastanka požara radi nepravilnog rada, proboja izolacije, neispravne zaštite, atmosferskih neprilika, nepravilnog rukovanja i održavanja. U nekim uređajima (sklopke, mjerni transformatori, strujni transformatori) postoje manje količine ulja te postoji mogućnost zapaljenja istog. Kako bi se spriječilo eventualno nastajanje požara potrebno je kontrolirati rad uređaja, a posebnu pozornost posvetiti rukovanju uređajima.

Elektromotori

Elektromotori kao izvor opasnosti od požara mogu biti radi preopterećenja, nepravilnog održavanja, neispravne zaštite, proboja izolacije i ostalog. Radi toga potrebno je obratiti pozornost održavanju i kontroli elektromotora.

Kompresorska postrojenja

U kompresorskom postrojenju postoji mogućnost nastanka eksplozije koja je često popraćena požarom. Do eksplozije dolazi radi neispravnih kontaktnih manometara, propusnih i sigurnosnih ventila. Zbog toga je potrebno obratiti pozornost kontroli i održavanju kompresorskog postrojenja.

Akumulatorska postrojenja

Prilikom rada akumulatora, posebice prilikom punjenja dolazi do razlaganja elektrolita i do razvijanja plina koji s okolnim zrakom tvori eksplozivnu smjesu. Do eksplozije i požara može doći pri unošenju otvorenog plamena, pušenja i unošenja užarenih predmeta. Zbog toga je potrebno obratiti pozornost kontroli i održavanju akumulatorskog postrojenja.

Ljudska nepažnja

Ljudski su čimbenici u postrojenju uvijek potencijalni izazivači kvarova praćenih požarom, ukoliko se ne pridržava pogonskih uputa i upozorenja te nepravilno rukuje postrojenjem. Posebne opasnosti mogu nastati prilikom većih i dužih poslova remonta, godišnjih pregleda uređaja itd.

2.7.2. Elektroenergetski sustav u ŽZH

Opasnost za nastajanje požara na elektroenergetskom sustavu ŽZH može se podijeliti na dva dijela, a to su pogoni za proizvodnju i pogoni za distribuciju električne energije.

U pogonima za proizvodnju električne energije u kojima se iskorištava hidro potencijal rijeke Tihaljine (HE "Peć Mlini"), slivovi rijeka Lištice i Ugrovače (HE "Mostarsko blato" i MHE „Buk“), opasnosti za nastajanje požara mogu se očekivati na energetskim postrojenjima visokog i niskog napona (transformatori, generatori, visokonaponska rasklopišta).

Distribuciju električne energije do potrošača obavlja distributer: JP „Elektroprivreda HZ HB“ d. d. Mostar –DP Jug.

Opasnosti za nastajanje požara mogu se očekivati na energetskim transformatorima svih naponskih nivoa, a pogotovo onih u transformatorskim stanicama gdje su instalirani transformatori većih snaga (TS 110/35 kV). U slučaju kvarova na transformatorima može doći i do zapaljenja transformatorskog ulja, čija količina ovisi o snazi transformatora (više snage - više ulja). S obzirom na prisutnost određenih mjera zaštite (prenaponska, nadstrujna, dozemna...), te s obzirom na mjesta i načine ugradnje, eventualni požar na energetskim transformatorima ne ugrožava susjedne građevine.

Intervencija vatrogasaca na elektroenergetskim građevinama mora biti uz suradnju odgovornih osoba distributera i prvenstveno sa sredstvima za gašenje požara klase B. Zapovjednici vatrogasnih postrojbi na području kojih se nalaze značajniji elektroenergetski objekti, a to su; PVP općine Grude (za TS 110/35/10 kV Grude), PVP grad Ljubuški (za TS 110/35/10 (20) Ljubuški), PVP općine Posušje (za TS 110/35/10 Posušje i TS 35/10 kV Blidinje), PVP Široki Brijeg (za TS 110/2 x 10/10 kV Š. Brijeg)

Prijenos električne energije na visokom naponu obavlja se pretežno zračnom mrežom (dalekovodi), naponima od 10 do 110 kV, ali županijskim područjem djelomično prolaze i dalekovodi 220 i 400 kV.

2.8. Opasnost koja proizlazi iz dotrajalosti građevina, tehnologija ili instalacija za razvod energenata

Opasnosti koje proizlaze iz dotrajalosti građevina vezane su u pravilu na stare i trošne građevine, gdje nastajanje požara proizlazi i iz uporabe električne energije. U vrijeme postavljanja električnih instalacija u takvim građevinama ista je koristila samo za rasvjetu i mali broj trošila, a s povećanjem broja električnih aparata porasla je i potrošnja, dok su presjeci kabela ostali isti. Zbog neprimjerene zaštite (krpani, predimenzionirani osigurači) u ovim slučajevima dolazi do zagrijavanja vodiča i zapaljenja njihove izolacije, te često zapaljenja i gorivih tvari u tavanjskim dijelovima građevina.

Za kućanstva nema obveze periodičnih pregleda ispravnosti električnih instalacija, pa je velik broj ovih instalacija izvan kontrole, zašto su one i čest razlog za pojave požara.

Opasnosti koje proizlaze iz obavljanja pojedinih tehnoloških procesa prvenstveno su prisutne u onim tehnologijama gdje se radi sa zapaljivim tekućinama, eksplozivnim tvarima, otvorenim plamenom ili se obavlja transport energenata (opasne tvari, plin, električna energija...). Mjere

zaštite na takvim mjestima osiguravaju se kroz primjenu građevinskih, tehničko-tehnoloških, organizacijskih i drugih mjera, međutim nadzor nad njihovom primjenom mora se pojačati učestalijim periodičkim pregledima i ispitivanjima, te kontrolama od strane inspekcijskih službi, pogotovo tamo gdje se potencijalno opasniji tehnološki procesi nalaze unutar zona stanovanja.

Gradnju potencijalno opasnih tehnoloških procesa mora se predviđati unutar posebnih gospodarskih zona, tj. izvan područja stambene gradnje, uz primjenu svih onih mjera kojima se opasnosti od požara na takvim tehnologijama smanjuju na minimum.

2.9. Opasnost iz razloga neizgrađenosti cesta ili njihove nedovoljne širine za gašenje požara vatrogasnim vozilima

Javne ceste koriste vatrogasne postrojbe za pristup nastalim požarima, eksplozijama i prometnim nesrećama gdje se traži njihova intervencija.

Magistralne i regionalne ceste na području ŽZH pokrivena su asfaltnim kolnikom propisane nosivosti koja omogućuje uporabu vatrogasnih vozila i tehnike s osovinskim pritiskom od 100 kN. Širina je kolnika magistralnih cesta 6,0 - 7,0 m, regionalnih cesta 5,00 m, a lokalne ceste širine 2,5 - 5,0 m, što omogućava prometovanje vatrogasnih vozila i tehnike.

Za vatrogasne pristupe mogu se koristiti površine:

- kolnika javnih prometnica,
- kolnika pristupnih putova do građevine,
- kolnika prolaza kroz građevinu,
- pločnika i trgova predviđenih za pješake,
- sve ostale površine na terenu čija nosivost omogućuje prolaz i rad vatrogasnih vozila.

Vatrogasni prilaz (ravni), ako se koristi za jednosmjerno kretanje vatrogasnih vozila, mora biti najmanje širine 3,00 m. Kada se vatrogasni prilaz koristi kao prolaz kroz građevinu, slobodan prolaz (profil) mora iznositi najmanje 3,00 x 4,00 m.

Širina površine planirane za operativni rad vatrogasnih vozila postavljenih paralelno s vanjskim zidovima građevine treba biti najmanje:

- 5,5 m za građevine višine do 40 m,
- 7,0 m za građevine visine iznad 40 m

Širina površine planirane za operativni rad vatrogasnih vozila postavljenih okomito na vanjski zid građevine treba biti najmanje 5,5 m, njena dužina minimalno 11 m, a udaljenost od zida najviše 1 m. Razmak površine za operativni rad vatrogasnih vozila, od podnožja građevine tj. od vanjskih zidova građevina, može iznositi najviše:

- 12 m za građevinu visine od 16 m
- 6 m za građevine više od 16 m.

Površina za operativni rad vatrogasnih vozila mora biti u jednoj ravnini s dopuštenim maksimalnim nagibom od 10% u bilo kojem smjeru površine.

ŽZH pokrivena je dobrom mrežom cestovnih prometnica (magistralnih, regionalnih, lokalnih, nerazvrstanih), pristupi glavnim područjima naseljenosti, te industrijskim pogonima su

zadovoljavajući, međutim pristupačnost do svih područja izgrađenosti za vatrogasnu tehniku nije zadovoljavajuća.

Neizgrađenost putova, neodržavanje postojećih, nemogućnost prilaza određenim područjima naseljenosti iz više smjerova..., faktori su koji usporavaju vatrogasnu intervenciju, a kašnjenje u gašenju požara za posljedicu mogu imati: njegovo proširenje, potrebu za angažiranjem većih snaga u ljudstvu i tehnici kod gašenja, te veće materijalne štete.

Skraćivanjem vremena od dojava do početka gašenja mnogo se može pridonijeti smanjivanju šteta uzrokovanih požarom. Uz pravovremen odziv vatrogasaca na intervenciju i njihovu odgovarajuću tehničku opremljenost (izuzimajući okolnosti prometne preopterećenosti), faktor koji će utjecati na vrijeme dolaska do mjesta požara kvaliteta je cestovne infrastrukture. Međutim, za brzu vatrogasnu intervenciju nije dostatno osigurati samo cestovni prilaz do određene građevine, već ovisno o etažnosti građevine moraju se osigurati i odgovarajuće površine za operativni rad, koje trebaju omogućiti brzo postavljanje u funkciju vatrogasnih vozila te ostale tehnike. Dakle, nedovoljno pridavanje pozornosti izvedbi i osiguranju vatrogasnih pristupa može bitno umanjiti učinkovitost vatrogasaca u intervenciji. Vatrogasne pristupe, prilaze i površine za operativni rad vatrogasnih vozila, treba izvoditi sukladno Pravilniku o uvjetima za vatrogasne pristupe i prolaze za stambene i druge zgrade i objekte i za sve prostore koji se smatraju građevinama („Službene novine F BiH“, broj: 8/12).

2.10. Funkcionalnost sustava veza za opažanje i gašenje požara

2.10.1. Opis stanja

JP „HT“ d.o.o. Mostar korisnicima na području ŽZH pruža širok raspon telekomunikacijskih usluga koje su povezane s fiksnom mrežom. Sve telefonske centrale su povezane svjetlovodnim sustavima, za čije je realiziranje izgrađena kompletna svjetlovodna infrastruktura i osigurani zaštitni spojni putovi na svim trasama gdje je to bilo moguće.

Na području ŽZH pored mreže „HT Eronet“ uspostavljena je mobilna mreža i druga dva nacionalna operatera u BiH („BH Telecom“ i „M-tel“).

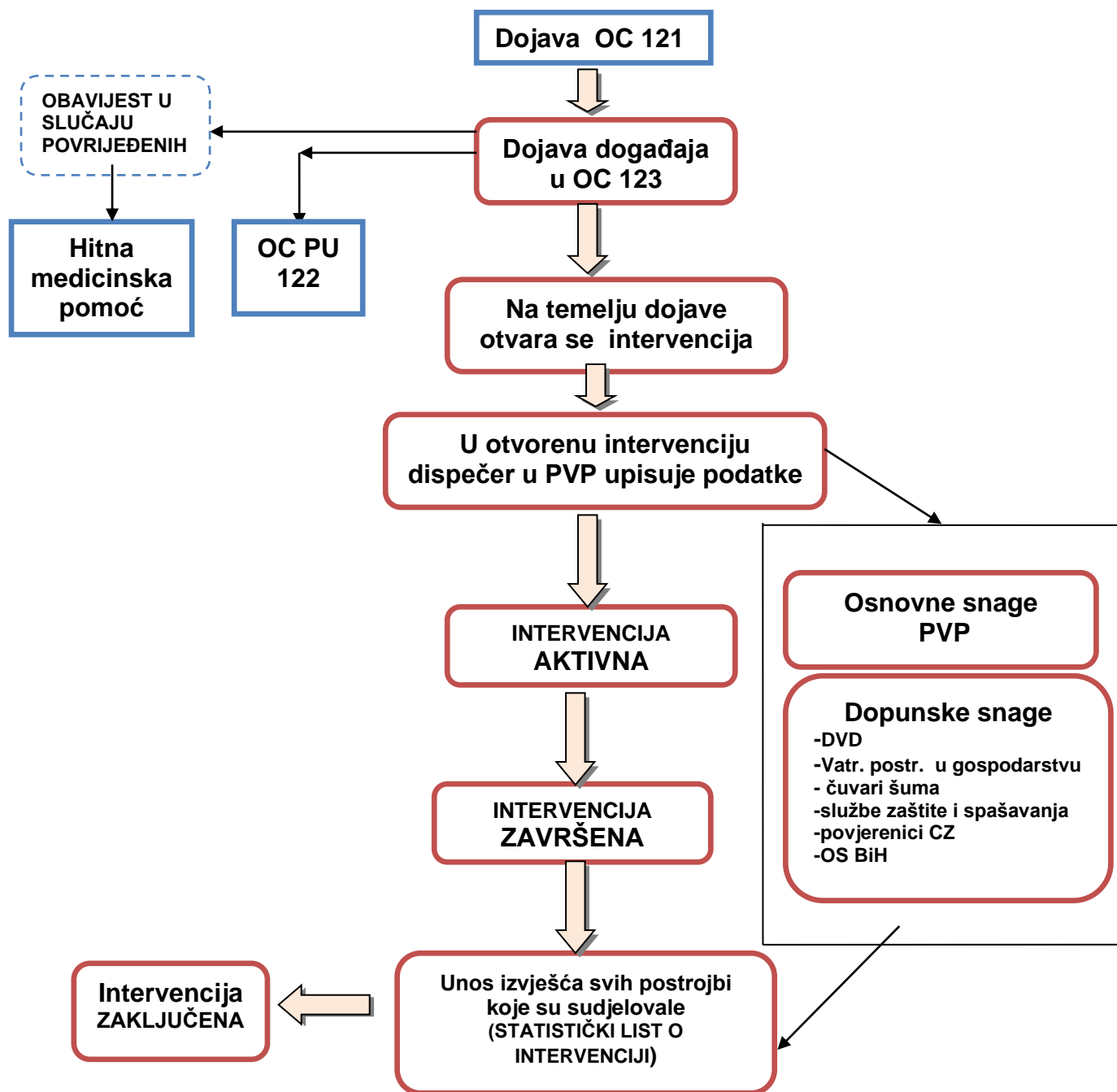
Sustav radio veza na području Županije ne zadovoljava jer vatrogasne postrojbe nisu opremljene sustavom radioveza koje se mogu koristiti za dojavu požara, uzbunjivanje vatrogasaca, organiziranje akcije gašenja požara i druge intervencije. Vatrogasci na intervenciji komuniciraju putem osobnih mobitela.

Građani se obavještavaju o nastanku požara putem sredstava javnog informiranja.

Opis pregleda sustava telefonskih i radio veza uporabljivih kod gašenja požara nalazi se u poglavlju 1.21.

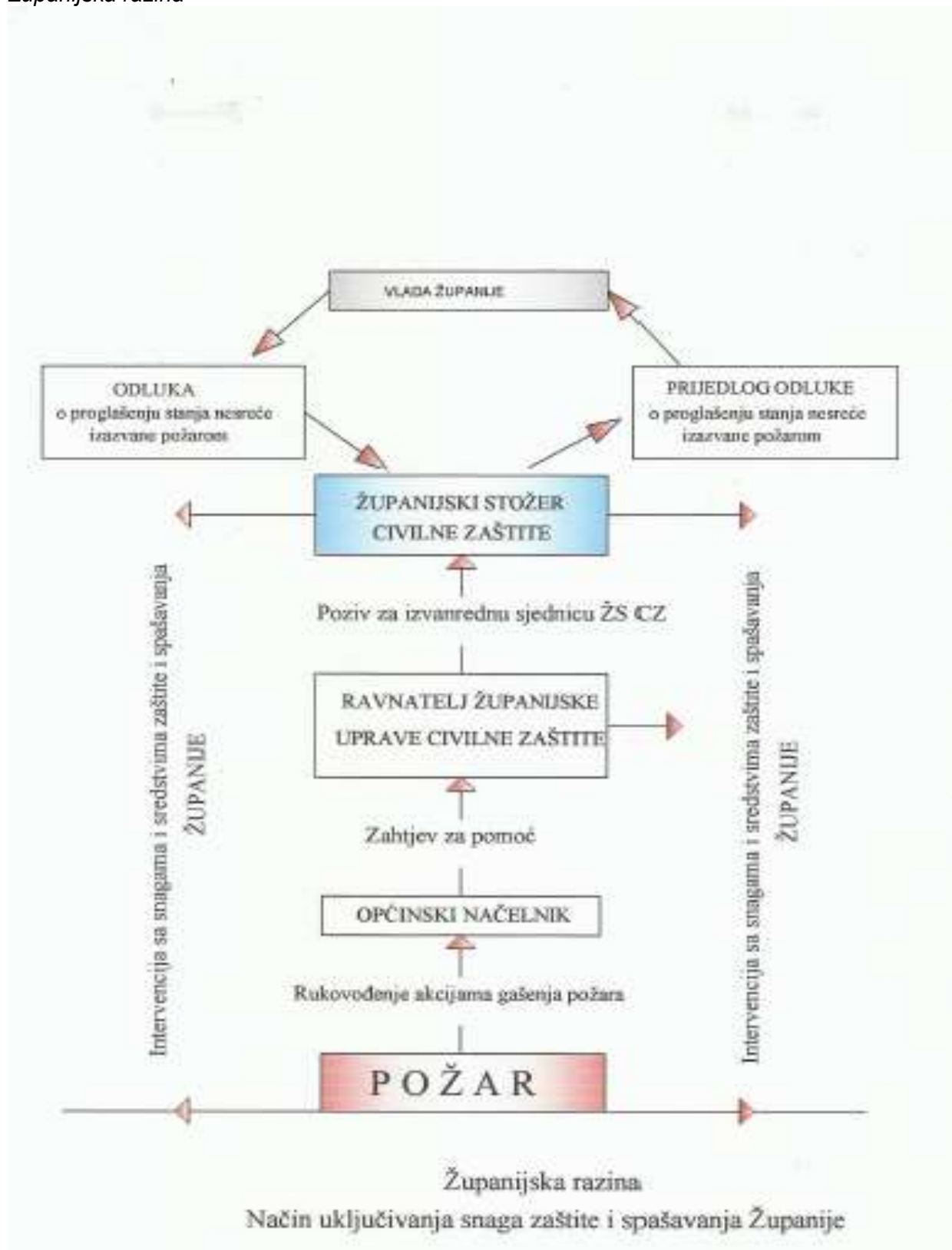
2.10.2. Uzbunjivanje u slučaju požara na otvorenom prostoru ili prometne nesreće

Izravna komunikacija s profesionalnom vatrogasnom postrojbom je na broj 123 ili posredno preko Operativnog centra civilne zaštite na broj 121.

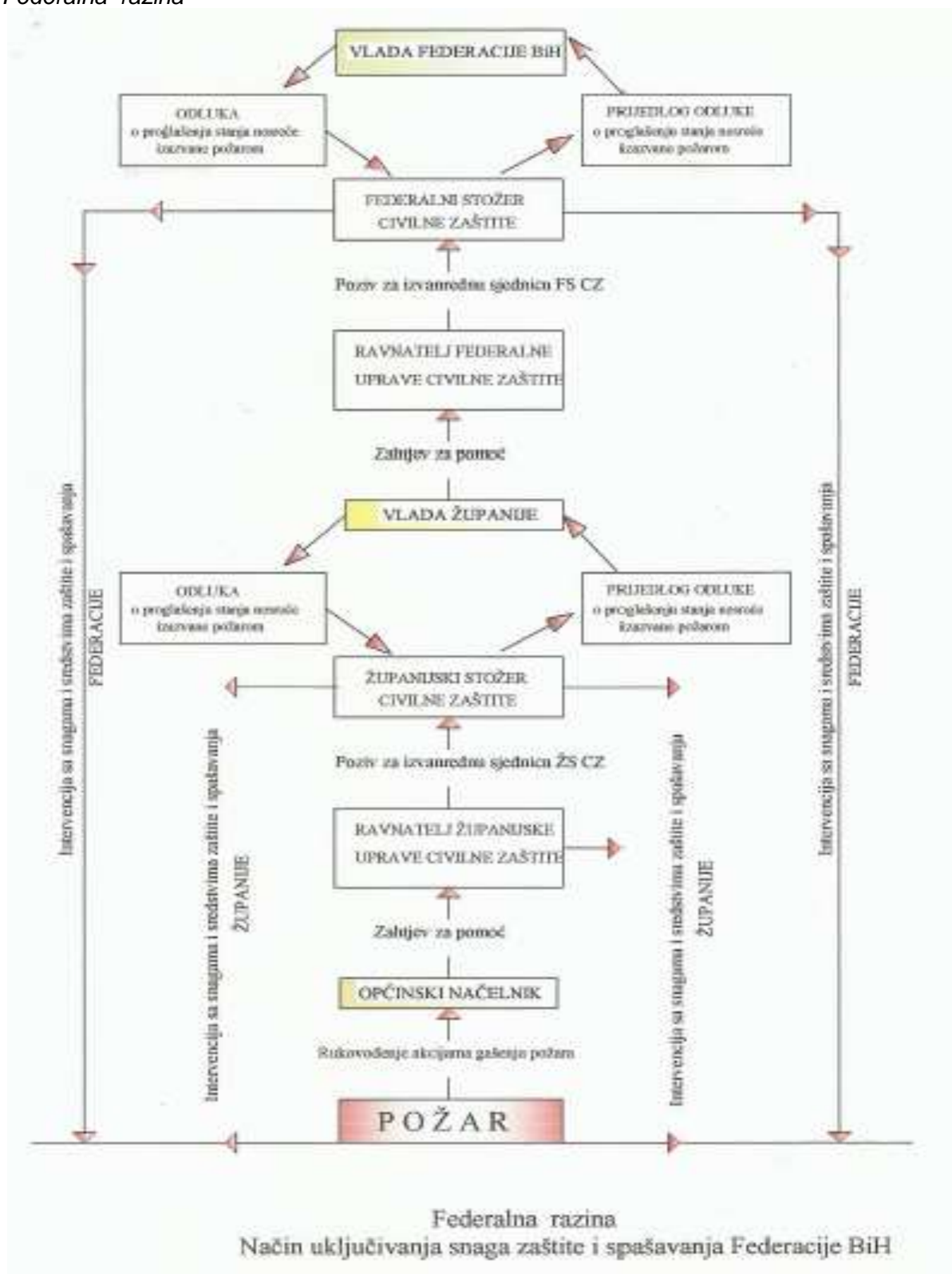

2.10.3. Način uključivanja snaga zaštite i spašavanja

Županijska razina

Federalna razina

2.11. Brojnost i osposobljenost pučanstva za gašenje požara

Temeljem Programa obuke zaposlenika u pravnim osobama, državnoj upravi i upravnim tijelima u oblasti zaštite od požara („Službene novine F BiH“, broj: 59/10), predviđeno je osposobljavanje sljedećih osoba:

- zaposleni u pravnim osobama te zaposleni u državnoj upravi i u upravnim tijelima jedinica lokalne i županijske uprave.

Planom zaštite od požara gradova, odnosno, općina mogu se utvrditi kategorije pučanstva koje su obvezne proći osposobljavanje, a nisu obuhvaćene gore navedenim Programom.

Obveze osposobljavanja ne odnosi se na:

- osobe koje se profesionalno bave poslovima zaštite od požara
- osobe osposobljene za dobrovoljne vatrogasce.

Od obveze osposobljavanja mogu se izuzeti osobe mlađe od 15 godina i starije od 60 godina (muškarci), odnosno, 55 godina (žene).

2.12. Prijevoz snaga za gašenje požara

Potreba za prijevozom većeg broja gasitelja na požare može se očekivati samo na otvorenom prostoru, odnosno na prostoru šuma.

U dobrovoljnim i profesionalnim vatrogasnim postrojbama na području Županije ukupno je 5 navalnih vozila, 6 autocisterni, 4 kombi i 4 interventna vozila. Prosječna starost navalnih vozila je 30-ak godina. Vlada ŽZH je u 2018. godini za sve četiri profesionalne postrojbe nabavila po jedno interventno vozilo.

Trenutno na području ŽZH je ukupno 31 profesionalnih i 20-25 dragovoljnih vatrogasaca. Prema navedenim podacima ŽZH raspolaže dovoljnim brojem vozila za prijevoz vatrogasaca.

2.13. Djelotvornost zdravstvene zaštite i prehrane gasitelja na većim požarima

Na području ŽZH su četiri doma zdravlja u sklopu kojih postoji organizirana hitna medicinska služba sa 24-satnim dežurstvom.

Pošto se u akcijama gašenja požara i spašavanja mogu očekivati i ozljeđivanja koja za prvu pomoć znače I. stupanj hitnosti (teški prijelomi, opekotine, reanimacija...), medicinsku pomoć treba pružiti u vremenu 3 do 5 minuta po nastalom događaju.

Stoga je važno u slučaju većih požara, gdje se očekuje angažiranje većeg broja gasitelja, odnosno postrojbi, na požarištu unaprijed osigurati pripravnost hitne službe s najmanje jednim timom i sanitetskim vozilom.

Za slučaj eventualnog stacionarnog liječenja ozljeđenih kod gašenja požara, smještajni kapaciteti i tehničke mogućnosti pruža SKB Mostar.

U vrijeme izrade ove Procjene, ŽZH nema sklopljenih Ugovora s tvrtkom koje mogu pružati opskrbu hrane i pića na području ŽZH za vrijeme većih akcija gašenja požara.

2.14. Broj profesionalnih i dragovoljnih vatrogasnih postrojbi

Na području ŽZH djeluje:

1. Profesionalna vatrogasna postrojba Grude
2. Profesionalna vatrogasna postrojba Ljubuški
3. Profesionalna vatrogasna postrojba Posušje,
4. Profesionalna vatrogasna postrojba Široki Brijeg,

Pored navedenih profesionalnih postrojbi, na području ŽZH djeluju dragovoljne postrojbe:

- DVD Gorica, Grude
- DVD Ljubuški
- DVD Mokro, Široki Brijeg
- DVD Kočerin, Široki Brijeg

Prema rasporedu i brojnosti vatrogasnih postrojbi može se konstatirati da vatrogasne snage na području ŽZH nisu uvijek sposobne ugasiti svaki požar. Dolazak do svakog mjesta požara (građevine, otvorenog prostora) u ŽZH u vremenu dok isti nije poprimio ozbiljne razmjere (više od 15 minuta od trenutka dojava), nije moguće zbog velike udaljenosti od vatrogasnih postrojbi, ali i iz razloga neorganiziranosti treće smjene u vatrogasnim postrojbama.

Prema načinu organiziranja, na područjima jedinica lokalne samouprave imamo sljedeće oblike organiziranja vatrogasnih postrojbi:

GRUDE
U sklopu Službe za gospodarstvo, inspekcijski nadzor i civilnu zaštitu za djeluje PVP Grude (broji 4 vatrogasaca). - DVD Gorica (10-15 dragovoljnih vatrogasaca)
LJUBUŠKI
U sklopu Gradske službe za civilnu i protupožarnu zaštitu djeluje Profesionalna Vatrogasna postrojba Ljubuški (broji 9 vatrogasaca). Na području Grada postoji Dobrovoljno vatrogasno društvo Ljubuški kao udruga građana.
POSUŠJE
U sklopu Službe za gospodarstvo je Odsjek za civilnu zaštitu, vatrogastvo, motrenje i uzbunjivanje, u čijem je sastavu profesionalna Vatrogasna postrojba Posušje (broji 7 vatrogasaca).
ŠIROKI BRIJEG
U Gradu Širokom Brijegu u sklopu Službe za civilnu zaštitu djeluje Profesionalna Vatrogasna postrojba Široki Brijeg (broji 11 vatrogasaca). Na području Grada djeluje i DVD Mokro sa šest i DVD Kočerin sa pet dobrovoljnih vatrogasaca.

Organiziranost civilne zaštite u gradovima i općinama u ŽZH u posljednjih nekoliko godina podignuta je na puno veću razinu. Još uvijek sve jedinice lokalne samouprave nemaju samostalnu službu civilne zaštite, ali su sve vatrogasne postrojbe i vatrogasci u sklopu općinskih/gradskih službi.

C) PRIJEDLOG ORGANIZACIJSKIH I TEHNIČKIH MJERA

3.1. Organizacijske mjere
<p>Županija Zapadnohercegovačka organizira zaštitu od požara na svom području, vodi brigu o uspješnom provođenju i poduzima mjere za unapređivanje zaštite od požara.</p> <p>Metodologijom za izradu Procjene ugroženosti od požara ("Službene novine F BiH", broj: 91/11), sukladno sa Zakonom o zaštiti od požara i vatrogastvu ("Službene novine F BiH", broj: 64/09), propisan je sadržaj i način izrade Procjene ugroženosti od požara Županije ZH, kao i postupak usklađivanja, ažuriranja i čuvanja procjene ugroženosti od požara. Usvojena Procjena ugroženosti od požara podliježe obveznoj analizi najmanje jednom godišnje.</p>
<p><i>Nadležnost: Uprava civilne zaštite ŽZH, nadležne općinske/gradske službe CZ</i></p>
3.1.1. Ustroj vatrogasnih snaga
<p>Sukladno izračunu o potrebnom broju vatrogasaca iz Procjena ugroženosti od požara i tehnoloških eksplozija za grad, i općine osigurati potreban broj operativnih vatrogasaca.</p> <p>Za svakog profesionalnog vatrogasca osigurati komplet osobne zaštitne opreme. Osigurati ostalu opremu pripadnika vatrogasne postrojbe, posebno odijela za zaštitu od visokih temperatura, odijela za zaštitu od krutih, tekućih i plinovitih kemikalija i aparata za zaštitu disajnih organa.</p> <p>Za potrebe vatrogasne postrojbe potrebno je osigurati odgovarajuća spremišta za vatrogasna vozila i tehniku sa zagrijavanjem prostora vatrogasnog spremišta kako bi u hladnijim (zimskim) uvjetima mogli brzo i učinkovito djelovati. Pravilnik o uvjetima koje moraju ispunjavati objekti za smještaj profesionalnih i dragovoljnih vatrogasnih postrojbi i vatrogasnih postrojbi pravnih osoba i minimum materijalno tehničkih sredstava potrebnih za održavanje opreme i sredstava tih postrojbi („Službene novine F BiH“, broj: 107/12);</p>
<p><i>Nadležnost: općinske/gradske službe CZ, načelnik/gradonačelnik</i></p>
3.1.2. Osposobljavanje i usavršavanje profesionalnih i dragovoljnih vatrogasaca
<p>Temeljem članka 22. Zakona, profesionalni i dragovoljni vatrogasci u vatrogasnoj postrojbi moraju posjedovati tjelesnu i duševnu sposobnost i moraju biti osposobljeni za obavljanje vatrogasnih poslova. Profesionalne i dragovoljne vatrogasce uvježbavati kako bi se uspješno aktivirali u slučaju požara temeljem Pravilnika o programu i načinu provedbe teorijske nastave i praktičnih vježbi u vatrogasnim postrojbama i Uredbom o sadržaju , uvjetima, načinu i programu polaganja ispita u oblasti vatrogastva („Službene novine F BiH“, broj: 8/11) .</p>
<p><i>Nadležnost: Uprava civilne zaštite ŽZH, nadležne općinske/gradske službe CZ, vatrogasne postrojbe</i></p>
3.1.3. Vođenje evidencije
<p>Vođenje evidencije o požarima i statistike sukladno s Pravilnikom o sadržaju i načinu vođenja evidencija u vatrogasnim postrojbama („Službene novine F BiH“, broj: 55/11);</p>
<p><i>Nadležnost: Profesionalne vatrogasne postrojbe gradova i općina</i></p>

3.2. Tehničke mjere
3.2.1. Vatrogasna oprema i tehnika
Opremanje vatrogasnih postrojbi opremom i tehnikom obaviti sukladno Pravilniku o minimumu tehničke opreme i rok korištenja, te opreme i sredstava za vatrogasne postrojbe („Službene novine F BiH“, broj: 104/12);
<i>Nadležnost: općinska/gradska služba civilne zaštite , načelnik/gradonačelnik</i>
3.2.2. Sredstva veze, javljanja i uzbunjivanja
Za učinkovito i uspješno djelovanje vatrogasaca od trenutka uzbunjivanja, početka intervencije, lokaliziranja i gašenja požara, potrebno je osigurati dovoljan broj stabilnih, mobilnih i prijenosnih radio uređaja za potrebe vatrogasnih postrojbi.
<i>Nadležnost: općinska/gradska služba civilne zaštite, načelnik/gradonačelnik</i>
3.3. Mjere u pravnim osobama
Pravne osobe dužne su svojim općim aktom, a u skladu sa vrstom djelatnosti koju obavljaju i procesom rada, urediti pitanja koja se odnose na organizaciju i funkcioniranje zaštite od požara u svojim objektima. Za provođenje preventivnih mjera zaštite od požara moraju rasporediti zaposlenika koji je obavezan položiti ispit za protupožarnu zaštitu po posebnom propisu pred nadležnom komisijom.
Pravne osobe koja do sada nisu izradile opći akt, odnosno Pravilnik o zaštiti od požara, isti moraju što prije izraditi.
<i>Nadležnost: pravne osobe</i>
U svim pravnim osobama gdje postoji opasnost od požara i eksplozija, kao i građevinama i prostorima gdje se okuplja ili boravi veći broj ljudi, obavezno izraditi procjenu ugroženosti od požara i plan evakuacije.
<i>Nadležnost: pravne osobe</i>
Provoditi obuku najmanje jedanput u dvije godine po Programu obuke zaposlenika u pravnim osobama, državnoj upravi i upravnim tijelima u oblasti zaštite od požara („Službene novine F BiH“ broj: 59/10).
<i>Nadležnost: pravne osobe,organi uprave</i>
Vlasnici i korisnici spremnika za uskladištavanje upaljivih tekućina i plinova obavezni su se pridržavati Zakona o zapaljivim tekućinama i plinova, Zakona o prijevozu opasnih tvari.
<i>Nadležnost: pravne osobe</i>
Pravne osobe moraju se pridržavati propisanih uvjeta za obavljanje redovite kontrole stabilnih sustava za dojavu i gašenje požara, električnih i gromobranskih instalacija, instalacija u protueksplozijskoj “Ex” izvedbi, uređaja za odvod dima i topline, protupožarnih zaklopki, sustava za detekciju plinova, sustava za zaštitu od statičkog elektriciteta, strojeva s povećanim opasnostima, posuda pod tlakom, aparata za početno gašenje požara i dr.
<i>Nadležnost: pravne osobe</i>
Prilazi do uređaja i opreme za gašenje požara, manipulativne površine za rad vatrogasaca i putovi za evakuaciju, odnosno, spašavanje ljudi i imovine ugroženih požarom moraju biti uvijek čisti i prohodni.
<i>Nadležnost: pravne osobe, vlasnici i korisnici građevina</i>

3.4. Urbanističke mjere
Kod rekonstrukcije starih građevina i izgradnje novih osigurati prostor za nesmetan pristup vatrogasnih vozila i tehnike. Moraju se zadovoljiti uvjeti za vatrogasne prilaze i pristupe do građevine kako bi se vatrogasnoj tehnici omogućio dohvat otvora na vanjskim zidovima radi spašavanja osoba i gašenja požara propisani su Pravilnik o uvjetima za vatrogasne pristupe i prolaze za stambene i druge zgrade i objekte i za sve prostore koji se smatraju građevinama („Službene novine F BiH“, broj: 70/12);
<i>Nadležnost: općinske/gradske službe, pravne osobe, ovlašteni projektanti</i>
Redovno održavanje ,rekonstrukcija postojeći magistralnih cesta te projektiranje novih dionica.
<i>Nadležnost: Javnog poduzeća "Ceste F BiH";</i>
Održavanje regionalnih cesta i obnova kolnika sukladno godišnjim programima.
<i>Nadležnost: Uprava za ceste ŽZH;</i>
Održavanje lokalnih cesta , asfaltiranje i obnova kolnika.
<i>Nadležnost: općinska/gradska tijela prema Odluci općinskih/gradskih vijeća</i>
Sustavno poduzimati potrebne mjere da prometnice i javne površine budu uvijek prohodne radi nesmetane intervencije, te da zadovoljavaju stupanj nosivosti.
<i>Nadležnost: općinske/gradske službe, pravne osobe</i>
Upravitelji,vlasnici i korisnici zgrada dužni su redovito provoditi vizualnu kontrolu opreme za gašenje požara u zidnim hidrantima te omogućiti ispitivanje unutarne hidrantske mreže za gašenje požara. Upravitelji i vlasnici zgrada dužni su redovito provoditi vizualni pregled postojanja aparata za gašenje požara, kao i propisanu kontrolu aparata. Upravitelji zgrada dužni su redovito provoditi kontrolu i ispitivanje nužne rasvjete (panik).
<i>Nadležnost: upravitelji zgrada, vlasnici i korisnici građevina</i>
3.5. Mjere zaštite posebno ugroženih građevina i prostora
3.5.1. Industrijske građevine
Pri projektiranju i izgradnji industrijskih građevina sukladno prostorno-planskoj dokumentaciji i lokacijskoj dozvoli osigurati vatrogasne pristupe, optimalan razmještaj građevina uvažavajući pri tom posebno zahtjeve tehnološkog procesa, požarno opterećenje i vatrootpornost nosive konstrukcije, i sve druge preventivne mjere zaštite od požara;
<i>Nadležnost: pravne osobe, ovlašteni projektanti</i>
3.5.2. Skladišta
Pri projektiranju i izgradnji skladišta potrebno je pridržavati se odrednica Pravilnika o tehničkim normativima za zaštitu skladišta od požara i eksplozija („Službene novine F BiH“, broj: 23/11);
<i>Nadležnost: pravne osobe, ovlašteni projektanti</i>
3.5.3. Građevine za javnu uporabu
Pri projektiranju i izgradnji objekata za javnu uporabu potrebno je pridržavati se odrednica Pravilnik o zaštiti od požara građevina za javnu uporabu („Službene novine F BiH“, broj: 86/11);
<i>Nadležnost: pravne osobe, ovlašteni projektanti</i>

3.5.4. Mjere zaštite od požara na građevinama za proizvodnju i prijenos električne energije

Kod održavanja elektropostrojenja posebno obratiti pozornost na redovitu zamjenu transformatorskog ulja, kontroliranje i dopunjavanje ulja, zamjenu dotrajalih dijelova u trafostanicama novim i pravilno dimenzioniranim dijelovima.

Kod dalekovoda za prijenos električne energije obvezno je redovno čistiti zaštitni pojas ispod dalekovoda i „kruga“ trafostanica od suhe trave i korova, kao i prosjeke za dalekovode u predjelu šuma.

Tijekom redovitog pregleda i održavanja građevina za prijenos i distribuciju električne energije posebnu pozornost obratiti na:

- stanju izolatora, odvodnika prenapona i vodiča
- kvalitetu i podešenosti zaštite vodova
- zategnutosti vodiča između stupova

Nadležnost: JP Elektroprivreda HZ HB-DP Jug

U sklopu redovitog održavanja elektroenergetskih građevina i postrojenja potrebno je:

- uskladiti zaštitnu opremu i provjeriti njenu funkcionalnost,
- provjeriti funkcionalnost i ispravnost svih upravljačkih i signalnih krugova i opreme.

*Nadležnost: JP Elektroprivreda HZ HB-DP Jug,
pravne osobe koje posjeduju elektroenergetske građevine i postrojenja*

3.5.5. Gromobranske instalacije

Redovito održavati gromobransku instalaciju, obavljati propisane redovite preglede i ispitivanja, a dobivene rezultate uvoditi u za tu svrhu propisanu dokumentaciju. Oštećene i neispravne dijelove instalacije zamijeniti novim.

Nadležnost: pravne osobe, vlasnici i korisnici građevina

3.6. Mjere vezane uz količinu i potrebni tlak vode za gašenje

Za gašenja požara potrebno je osigurati minimalno potrebne količine vode i tlak u hidrantskoj mreži, sukladno Pravilniku o tehničkim normativima za vanjsku i unutarnju hidrantsku mrežu za gašenje požara („Službene novine F BiH“, broj: 87/11);

Postojeću hidrantsku mrežu redovito održavati i ispitivati. Izraditi mapu javnih hidranata na području općine/ grada koja mora biti dostavljena Službama civilne zaštite i profesionalnim vatrogasnim postrojbama;

Nadležnost: općinske/gradske službe i pravne osobe koje se bave navedenom djelatnošću

3.7. Mjere u vezi s loženjem vatre i spaljivanjem korova i otpada na otvorenom prostoru
Putem sredstava informiranja emitirati upozorenja za sve sudionike i obveznike provođenja zaštite od požara, prvenstveno za vlasnike šumskih površina, vlasnike i korisnike poljoprivrednog zemljišta, stanovnike naselja seoskog karaktera koji se pretežno bave poljoprivrednom djelatnošću, te organizirati sastanke sa šumarskim i poljoprivrednim inspektorima, te inspektorima zaštite od požara MUP-a, a sve u cilju poduzimanja potrebnih mjera, kako bi se opasnost od nastajanja i širenja požara smanjila na najmanju moguću mjeru.
<i>Nadležnost: gradska/općinska služba civilne zaštite, nadležne inspekcije</i>
Postaviti i uredno održavati i po potrebi obnavljati znakove upozorenja i zabrane (zabrana loženja vatre, pušenja, kampiranja, zabrana ulaza vozila i osoba u šume, opasnosti od požara) na rubovima šuma uz ceste koje prolaze šumom ili uz šumu .
<i>Nadležnost: „Šumsko-gospodarsko društvo ŽZH“</i>
Člankom 30. Zakona o šumama („Narodne novine ŽZH“, broj: 8/13, 11/17 i 6/20) je propisano: (1) U šumama i na šumskom zemljištu kao i na drugom zemljištu na udaljenosti manjoj od 300 m od ruba šume nije dozvoljeno loženje otvorene vatre. (2) Svako loženje otvorene vatre na udaljenosti većoj od 300 m od ruba šume mora biti prijavljeno Županijskoj upravi civilne zaštite odnosno službi civilne zaštite i zaštite od požara jedinice lokalne samouprave na čijoj se teritoriji šuma i šumsko zemljište nalazi. (3) Izgradnja i rad tvornica i drugih objekata koji rade sa otvorenim plamenom je zabranjena na udaljenosti manjoj od 300 metara od ruba šume. (4) Izuzev od stavka (1) ovog članka, vatra u šumama i na šumskom zemljištu može se ložiti samo na mjestima određenim i obilježenim od strane Uprave, uz pridržavanje propisanih uvjeta i mjera sigurnosti. (5) U šumama i na šumskim zemljištima namijenjenim za izletišta, u dane blagdana i druge neradne dane, Uprava je obvezna osigurati dežurnu čuvarsku službu.
<i>Nadležnost: Šumsko-gospodarsko društvo ŽZH, Županijska uprava za šume, Uprava civilne zaštite ŽZH i MUP ŽZH</i>
Temeljem članka 41. stavak 1. Zakona o šumama („Narodne novine ŽZH“, broj: 8/13, 11/17 i 6/20), Županijska uprava za šume dužna je osigurati neposrednu zaštitu šuma od požara putem čuvarske službe.
<i>Nadležnost: Županijska uprava za šume</i>
3.7.1. Odgovornost za provedbu mjera zaštite šuma utvrđene Planom zaštite šuma od požara ŽZH
Funkcioniranje požarničko-čuvarske i dojavne službe
<i>Nadležnost: Ministarstvo gospodarstva ŽZH</i>
Funkcioniranje motrilačke službe i osiguranje interventne grupe
<i>Nadležnost: Šumsko-gospodarsko društvo ŽZH</i>

D) PROCJENE UGROŽENOSTI OD POŽARA OPĆINA/GRADOVA

Sastavni dio Procjene ugroženosti od požara ŽZH su: Procjene ugroženosti od požara gradova Široki Brijeg i Ljubuški i općina Posušje i Grude.

Pregled izrađenosti Procjene ugroženosti od požara u gradovima i općinama u ŽZH

OPĆINA/GRAD	PROCJENU IZRADIO:	GODINA IZRADE PROCJENE
Općina Grude	Tehnozaštita d. o. o.	2021.
Grad Ljubuški	Tehnozaštita d. o. o.	2021.
Općina Posušje	Tehnozaštita d. o. o.	2021.
Grad Široki Brijeg	Tehnozaštita d. o. o.	2021.

E) ZAKLJUČAK

Vatrogasna djelatnost stručna je i humanitarna djelatnost, koja aktivno sudjeluje u provedbi protupožarne preventive, gašenju požara, spašavanju ljudi i imovine ugroženih požarom i eksplozijom, te pružanju tehničke pomoći u nezgodama, ekološkim i drugim nesrećama.

I.

Okosnicu vatrogastva u ŽZH čine:

1. *Profesionalna vatrogasna postrojba Grude*
2. *Profesionalna vatrogasna postrojba Ljubuški*
3. *Profesionalna vatrogasna postrojba Posušje,*
4. *Profesionalna vatrogasna postrojba Široki Brijeg,*

Pored navedenih profesionalnih postrojbi, na području Županije djeluju i dobrovoljne postrojbe:

- DVD Gorica, Grude
- DVD Ljubuški
- DVD Mokro, Široki Brijeg
- DVD Kočerina, Široki Brijeg

Da bi se što uspješnije moglo odgovoriti na požarne i druge potencijalne ugroze, vatrogasnu postrojbu unutar jedinica lokalne samouprave mora se stalno nadograđivati i osuvremenjivati, mora se voditi računa o stalnom osposobljavanju, usavršavanju, te opremanju sukladno Pravilniku o minimumu tehničke opreme i sredstava i roku korištenja, te opreme i sredstava za profesionalne i druge vatrogasne postrojbe.

U proteklom periodu, došlo je do pomaka u obnavljanju vatrogasne opreme, sredstava i tehnike, vatrogasnih postrojbi na području ŽZH, što pokazuje skrb i interes zajednice za ulaganjem u stalan razvoj i učinkovitost vatrogasnog sustava, ali to još nije dovoljno.

Također je vidljivo iz Procjena ugroženosti od požara za gradove i općine u ŽZH, da vatrogasne postrojbe i u pogledu ljudstva nisu na zadovoljavajućoj razini. Naime, trenutno na području ŽZH djeluje 31 profesionalni i između 20-25 dragovoljnih vatrogasaca. Procijenjeno je da bi trebalo postojeće vatrogasne postrojbe popuniti s još minimalno 12 profesionalnih vatrogasaca, a raditi na osposobljavanju i uključivanju što više dobrovoljnih vatrogasaca.

Prema preporuci CFP-a za zemlje članice Evropske unije, te za ostale koje optimiziraju svoje standarde sa europskim utvrđeno je da je za svakog tisućitog stanovnika potrebno osigurati jednog vatrogasca. Prema ovoj preporuci, da bi se općine i gradovi u ŽZH približile europskim standardima u vatrogastvu, bilo bi neophodno da dostigne broj od 95 profesionalnih i dobrovoljnih vatrogasaca.

II.

U posljednjih nekoliko godina vidljivi su pomaci u organiziranosti civilne zaštite i vatrogastva u gradovima i općinama u ŽZH. U gradovima Ljubuški i Široki Brijeg civilna zaštita je samostalna služba, a u općinama Grude i Posušje civilna zaštita se nalazi u okviru službe gospodarstva.

Sukladno Zakonu o zaštiti i spašavanju, obveza jedinica lokalne samouprave da imaju zasebnu službu civilne zaštite, a temeljem Zakona o zaštiti od požara i vatrogastva obveza

općina i gradova je da vatrogasne postrojbe budu dijelom službe civilne zaštite, kao što i jeste slučaj u ŽZH.

III.

U protekle tri godine (2017.—2019.) na području ŽZH zabilježeno je 1.649 vatrogasnih intervencija. U narednom razdoblju je potrebno kroz različite promidžbene aktivnosti pučanstvo dodatno upozoravati na nužnost odgovornog i savjesnog ponašanja pri korištenju otvorenog plamena (u građevinama i na vanjskom prostoru), te redovitog održavanja električnih, gromobranskih i drugih instalacija, a posebice u kućanstvima, gdje nema inspeksijskih nadzora, kao na primjeru javnih i poslovnih građevina i otvorenog prostora (šuma ...).

IV.

Nadležna tijela iz područja zaštite okoliša, trebaju izraditi i donijeti planove za zaštitu od požara zaštićenih područja prirode i kulturno – povijesnog naslijeđa, organizirati i provoditi preventivne mjera zaštite od požara na tim područjima.

V.

Veliki su problemi i nemogućnost učinkovitog gašenja požara na otvorenim prostorima na području ŽZH (naročito pogranični dio sa RH), bez uporabe zračnih snaga (helikoptera i kanadera), zbog čega su općine/gradovi i ŽZH primorani putem Federalne uprave civilne zaštite i Ministarstva sigurnosti Bosne i Hercegovine tražiti pomoć Oružanih snaga BiH i međunarodnu pomoć.

Procedure angažiranja zračnih snaga, a u svrhu bržeg odgovora i pomoći na ugroženom i požarom zahvaćenom prostoru, je dosta složena i najčešće nastanu velike štete uzrokovane požarom dok se dobije odobrenje za uporabu zračnih snaga.

VI.

Trenutno važećim Zakonom o zaštiti od požara i vatrogastvu na razini Federacije BiH regulirano je područje zaštite od požara i vatrogastva, ali međutim Pravilnici doneseni temeljem Zakona, razvlašćuju Županije u području nadzora u provođenju mjera zaštite od požara, te je stoga neophodno donošenje Zakona o zaštiti od požara i vatrogastva na razini ŽZH, koji će uskladiti odnos svih aktera u sustavu zaštite i spašavanja.

F) GRAFIČKI PRILOZI

POPIS SLIKA

Slika 1.	Zemljopisni položaj ŽZH unutar BiH, odnosno F BiH	19
Slika 2.	Reljef ŽZH	20
Slika 3.	Seizmološka karta BiH	22
Slika 4.	Srednje temperature zraka u ŽZH	23
Slika 5.	Model razvitka cestovne mreže	45
Slika 6.	Elektroenergetske građevine za proizvodnju i prijenos električne energije	52
Slika 7.	Vodoopskrbni sustav ŽZH	62
Slika 8.	Poljoprivredne površine u ŽZH	74
Slika 9.	Kartograf -šumske površine ŽZH	75

POPIS GRAFIKONA

Grafikon 1.	Količina padalina za period 2014.-2020.godine	24
Grafikon 2.	Srednje brzine pojedinih pravaca vjetra na području ŽZH	25
Grafikon 3.	Godišnje vrijednosti insolacije	25
Grafikon 4.	Razina razvijenosti Županije po općinama i gradovima	26
Grafikon 5.	Indeks razvijenosti u ŽZH	27
Grafikon 6.	Pregled prosječnih plaća po općinama i gradovima u ŽZH 2019.	27
Grafikon 7.	Koncentracija stanovništva Županije po veličinskim skupinama	34
Grafikon 8.	Kategorije korištenja zemljišta u ŽZH	73
Grafikon 9.	Struktura korištenja zemljišta u ŽZH	73
Grafikon 10.	Pregled broja požara u ŽZH, period 2017.-2019.godine	81

PROCJENA UGROŽENOSTI OD POŽARA ŽZH

POPIS TABLICA

Tablica 1.1.	Količine padalina (srednje godišnje vrijednosti) za period 2014. - 2020.godine	24
Tablica 1.2.	Srednje brzine pojedinih pravaca vjetra	24
Tablica 1.3.	Broj umirovljenika i iznos mirovina za 2015.godinu	28
Tablica 1.3.1.	Površina ŽZH, općina/gradova i gustoća naseljenosti	29
Tablica 1.4.	Pregled naseljenih mjesta	30
Tablica 1.4.1.	Pregled naseljenih mjesta po općinama i gradovima	30
Tablica 1.4.2.	Pregled po skupinama naselja i stanovnika brojčano za ŽZH	32
Tablica 1.5.	Pregled ukupnih financijskih podataka za ŽZH	34
Tablica 1.6	Prikaz benzinskih crpki na području Županije	36
Tablica 1.6.1.	Prikaz pravnih osoba koje skladište eksplozivne tvari za gospodarsku uporabu	38
Tablica 1.6.2.	Prikaz ostalih gospodarskih subjekata u smislu povećane opasnosti od požara	38
Tablica 1.7.	Pregled gospodarskih zona - po općinama i gradovima	41
Tablica 1.8.1.	Pregled duljina magistralnih cesta u ŽZH	43
Tablica 1.8.2.	Pregled duljina regionalnih cesta u ŽZH	44
Tablica 1.9.1.	Broj nacionalnih spomenika u ŽZH	47
Tablica 1.10.1	Proizvodnja električne energije	49
Tablica 1.11.	Pregled lokacija na kojima su uskladištene veće količine zapaljivih tekućina i plinova, eksplozivnih tvari i drugih opasnih materija	53
Tablica 1.12.	Pregled, broja dragovoljnih i profesionalnih vatrogasaca i broja vatrogasnih domova	56
Tablica 1.12.1.	Pregled materijalno tehničkih sredstava koje posjeduju PVP i DVD	56
Tablica 1.13.	Pregled mjesta na kojima postoji stalno vatrogasno dežurstvo	60
Tablica 1.14.	Pregled izvorišta podzemnih voda	61
Tablica 1.14.1.	Karakteristike Blidinjskog jezera	61
Tablica 1.16.1.	Klasifikacija ustanova za predškolski odgoj u ŽZH prema vlasništvu	65
Tablica 1.16.2.	Broj matičnih i područnih Osnovnih škola u ŽZH	66
Tablica 1.16.3.	Srednjoškolske i visokoškolske ustanove u ŽZH	67
Tablica 1.16.4.	Zdravstvene ustanove u ŽZH	68
Tablica 1.16.5.	Objekti namijenjeni za sport i kulturu	68
Tablica 1.16.6.	Ostale građevine u kojima stalni ili povremeno boravi veći broj osoba	69
Tablica 1.17.	Pregled lokacija na kojima se obavlja utovar i istovar zapaljivih tekućina i plinova	70
Tablica 1.18.1.	Struktura zemljišnih površina u ŽZH	72
Tablica 1.18.2.	Struktura šumskih površina po gazdinskim klasama i kategorijama	74
Tablica 1.18.3.	Izloženost šuma i šumskog zemljišta prema stupanju opasnosti od požara	76
Tablica 1.22.	Pregled operativnih centara civilne zaštite i profesionalnih vatrogasnih postrojbi	80
Tablica 1.23.	Pregled broja požara koji su nastali u protekle tri godine	81